บทที่ 5

การศึกษาและวิเคราะห์คุณภาพภูมิทัศน์เมืองจากเส้นทางสัญจร (Paths)

จากการศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบในการรับรู้ ของเมืองอยุธยาที่ผ่านมา ได้มีการวินิจฉัยส่วนประกอบแต่ละจุดที่มีผลต่อสารูปโดยส่วนรวมของเมือง ทำให้เราทราบถึงองค์ประกอบ รูปทรง และลักษณะของเมือง ซึ่งช่วยให้มองเห็นได้ชัดมากขึ้นว่าส่วนไหนของเมือง ต้องการการสงวน อนุรักษ์ หรือปรับปรุงในส่วนที่เป็นอยู่เสียใหม่ อันเป็นแนวทางสำคัญในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองภายในพื้นที่เมืองอยุธยา

จากการศึกษาที่ผ่านมาได้ทราบว่า เส้นทางสัญจรที่เป็นเส้นทางที่อยู่ในเงื่อนไข 3 ประการ ได้แก่

ประการที่ 1 เป็นเส้นทางที่ใช้เชื่อมระหว่างโบราณสถานโดยตรง

ประการที่ 2 เป็นเส้นทางที่มีความคุ้นเคยในชีวิตประจำวัน

ประการที่ 3 เป็นเส้นทางหลักที่มีความสำคัญต่อสารูป (Image) ของเมือง

เส้นทางสัญจรที่อยู่ในเงื่อนไขดังกล่าว เป็นเส้นทางหลักที่มีความสำคัญต่อการวางแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง และมีศักยภาพที่สมบูรณ์เต็มที่ในการส่งผลต่อคุณภาพภูมิทัศน์ที่ดีของเมือง ได้แก่ เส้นทาง 13 เส้นทางคือ

1. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32
2. ทางหลวงหมายเลข 309 (จากกรุงเทพฯ) ถนนโรจนะ
3. ทางหลวงหมายเลข 309 (จากอ่างทอง)
4. ถนนศรีสรรเพชญ
5. เส้นทางรถไฟ
6. เส้นทางน้ำ
7. ถนนอู่ทอง (ถนนวงแหวนรอบเมือง)
8. ถนนนเรศวร

9. ถนนชีกุน

10. ทางหลวงหมายเลข 3058

11. ทางหลวงหมายเลข 3059

12. ทางหลวงหมายเลข 3060

13. เส้นทางสู่วัดไชยวัฒนาราม - หมู่บ้านโปรตุเกส

และจากเส้นทางทั้ง 13 เส้นทางนี้ สามารถจัดแยกตามลักษณะของเส้นทางได้ 3 ลักษณะคือ

1. เส้นทางผ่านเมือง ได้แก่

1.1 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32

1.2 เส้นทางรถไฟ

2. เส้นทางมุ่งสู่เมือง และเส้นทางน้ำ ได้แก่

2.1 เส้นทางสาย 309 (จากกรุงเทพฯ) และถนนโรจนะ

2.2 เส้นทางสาย 309 (จากอ่างทอง)

2.3 เส้นทางน้ำ

3. เส้นทางสัญจรภายในเมือง

: ภายในเขตเทศบาล

3.1 ถนนอู่ทอง

3.2 ถนนโรจนะ (ถือเป็นถนนมุ่งสู่เมือง)

3.3 ถนนศรีสรรเพชญ

3.4 ถนนนเรศวร

3.5 ถนนชีกุน

: ภายนอกเขตเทศบาล

3.6 ถนนสาย 3058

3.7 ถนนสาย 3059

3.8 ถนนสาย 3060

3.9 เส้นทางไปวัดไชยวัฒนาราม ถึงหมู่บ้านโปรตุเกส

: สภาพและปัญหาภูมิทัศน์ปัจจุบันตามเส้นทางสัญจร (Paths)

5.1 เส้นทางผ่านเมือง 2 เส้นทาง ได้แก่

5.1.1 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32

5.1.2 เส้นทางรถไฟ

5.1.1 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32

เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 เริ่มจากหลักกิโลเมตรที่ 65 อันเป็นจุดเริ่มต้นในการมองเห็นยอดเจดีย์วัดใหญ่ชัยมงคล ผ่านทางแยกเข้าเมือง (ถนนหมายเลข 309) โดยมีจุดทัศนียภาพที่สำคัญ คือ

ก. เจดีย์วัดใหญ่ชัยมงคล

ก. เจดีย์วัดใหญ่ชัยมงคล (จากเส้นทางหมายเลข 32)

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน

1. เจดีย์วัดใหญ่ชัยมงคล มีความสูง 65 เมตร
2. พื้นที่ทุ่งนาโล่งกว้าง

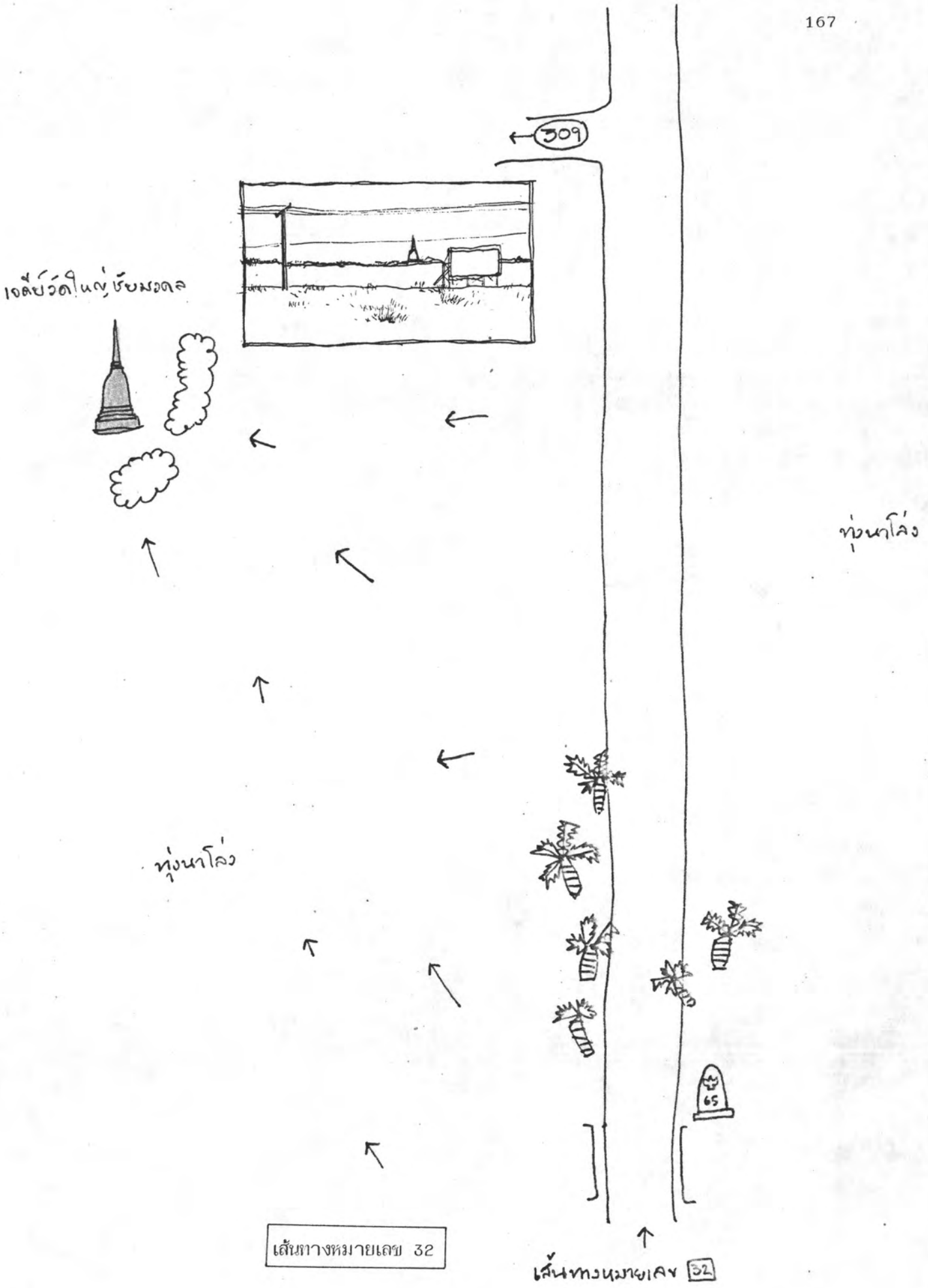

เส้นทางหมายเลข 32

สภาพโดยทั่วไป – สภาพถนนเป็นถนน 2 เลน มีไหล่ทาง
– ไม่มีสิ่งก่อสร้างใด ๆ เป็นทุ่งนาโล่งกว้าง นำสายตาไปสู่เจดีย์ วัดใหญ่ชัยมงคล ซึ่งอยู่ทางด้านซ้ายมือของถนน เมื่อมาจากกรุงเทพฯ
– จากหลักกิโลเมตรที่ 65 ก่อนถึงเกาะเมือง บริเวณคลองควาย มีหมู่ต้นปาล์มสวยงาม อันเป็นจุดแรกในการมองเห็น ยอดพระเจดีย์วัดใหญ่ชัยมงคลมาแต่ไกล

ปัญหาในปัจจุบัน – ยังมีน้อย เนื่องจากสภาพมุมมองของเจดีย์วัดใหญ่ชัยมงคล จากเส้นทางสาย 32 นี้ ยังมีสภาพเป็นทุ่งนาโล่งกว้าง ซึ่งเป็นตัวนำสายตาที่สำคัญสู่เจดีย์ ยังไม่ถูกทำลายมากนัก จะมีการก่อสร้างบ้างได้แก่ โรงเลื่อย และปั๊มน้ำมัน ซึ่งทำให้มีการปลูกต้นไม้ใหญ่ อันเป็นการทำลายความเด่นชัดของทุ่งนาโล่ง แต่ในขณะนี้ยังมีผลน้อยมากต่อสภาพภูมิทัศน์ในจุดนี้

ปัญหาที่คาดในอนาคต – หากพื้นที่ริมถนนสาย 32 นี้ มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากการปลูกข้าวเป็นอย่างอื่น อันได้แก่ โรงงาน หรือแม้แต่มีการสร้างบ้านพักอาศัย ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการปลูกต้นไม้ขนาดใหญ่ จะเป็นสาเหตุทำให้เป็นตัวทำลาย ตัวนำสายตาที่สำคัญ อันได้แก่ ทุ่งนาโล่ง ในจุดนี้ไป และเป็นการทำลายทิวทัศน์ (Vista) ที่ควรสงวนของเมือง

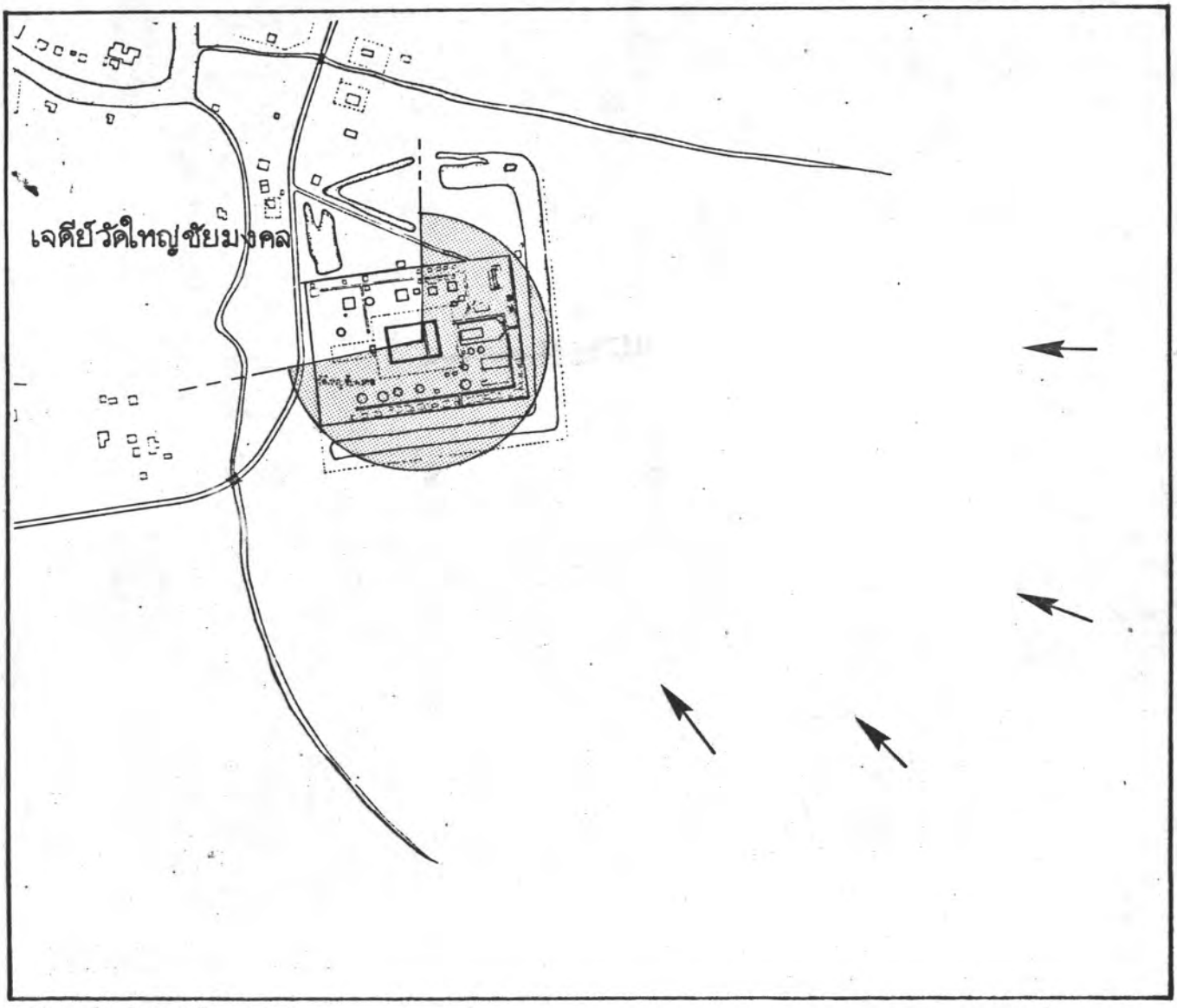

scale (100 m.)

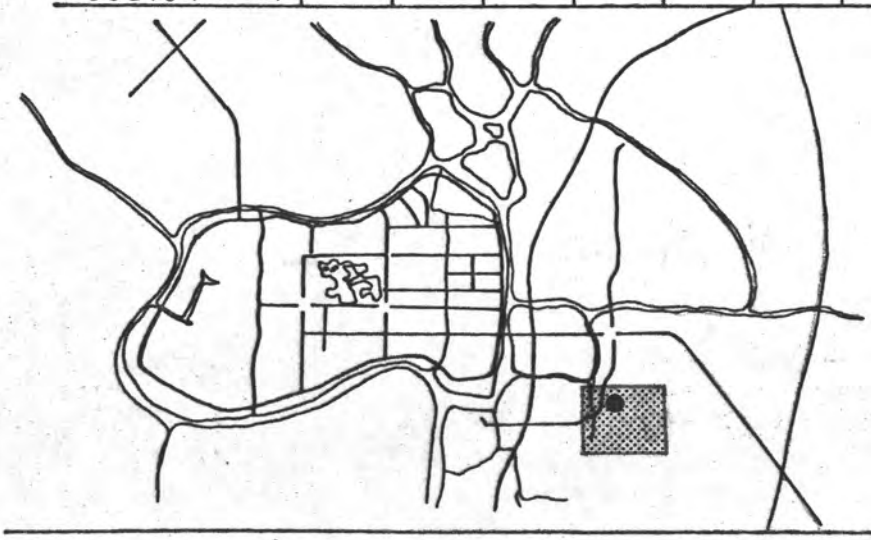

ทิวทัศน์จากถนนสาย 32 ถึง เจดีย์วัดใหญ่ชัยมงคล

เหนือ

5.1.2 เส้นทางรถไฟ

เป็นเส้นทางที่แล่นผ่านทางด้านทิศตะวันออกของเกาะเมือง โดยเป็นเส้นแบ่งพื้นที่ในและนอกเขตเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยาทางด้านทิศตะวันออก จุดทัศนียภาพและที่หมายตาที่สามารถมองเห็นได้ตามเส้นทางนี้ได้แก่

ก. เจดีย์วัดใหญ่ชัยมงคล

ข. วัดอโยธยา วัดดุสิตาราม เจดีย์วิหารขาว (ร้าง)

ก. เจดีย์วัดใหญ่ชัยมงคล (ทางรถไฟ)

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน

1. เจดีย์วัดใหญ่ชัยมงคล มีความสูง 65 เมตร
2. พื้นที่สีเขียวและทุ่งนาโล่งโดยรอบ

สภาพโดยทั่วไป
- สามารถมองเห็นได้จากในระยะไกล เนื่องจากมองผ่านทุ่งนาโล่งกว้าง
- มีเสาไฟฟ้า อันเป็นสิ่งเจือปน ทำให้คุณภาพภูมิทัศน์ด้อยลง
- มีหนองน้ำสวยงาม ตามเส้นทาง

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน
- ยังมีน้อย เนื่องจากความสูงของเจดีย์วัดใหญ่ชัยมงคลเป็นจุดหมายตา (Landmark) ที่มีความโดดเด่น และสามารถเห็นได้จากในระยะไกล ประกอบกับพื้นที่สีเขียว และทุ่งนาโล่ง ยังอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ นอกจากนี้ เส้นทางรถไฟ เป็นเส้นทางที่ให้มุมมองที่มีขนาดสูงกว่ามุมมองจากถนนธรรมดา ดังนั้น เส้นสายตาจึงสามารถมองเลยข้ามสิ่งก่อสร้าง และหลังคาบ้านต่าง ๆ ที่รวมตัวกันเป็นกระจุก (Nodes) บริเวณชุมชนที่อยู่ทางด้านใต้ของเกาะเมือง

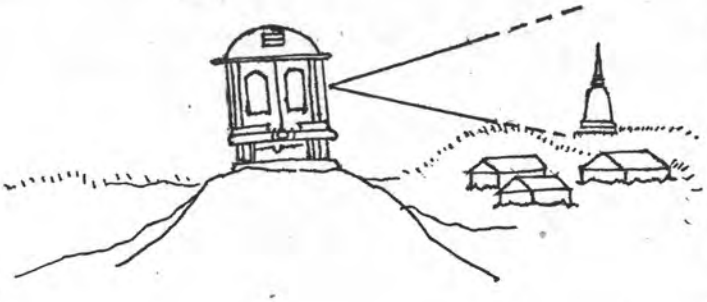

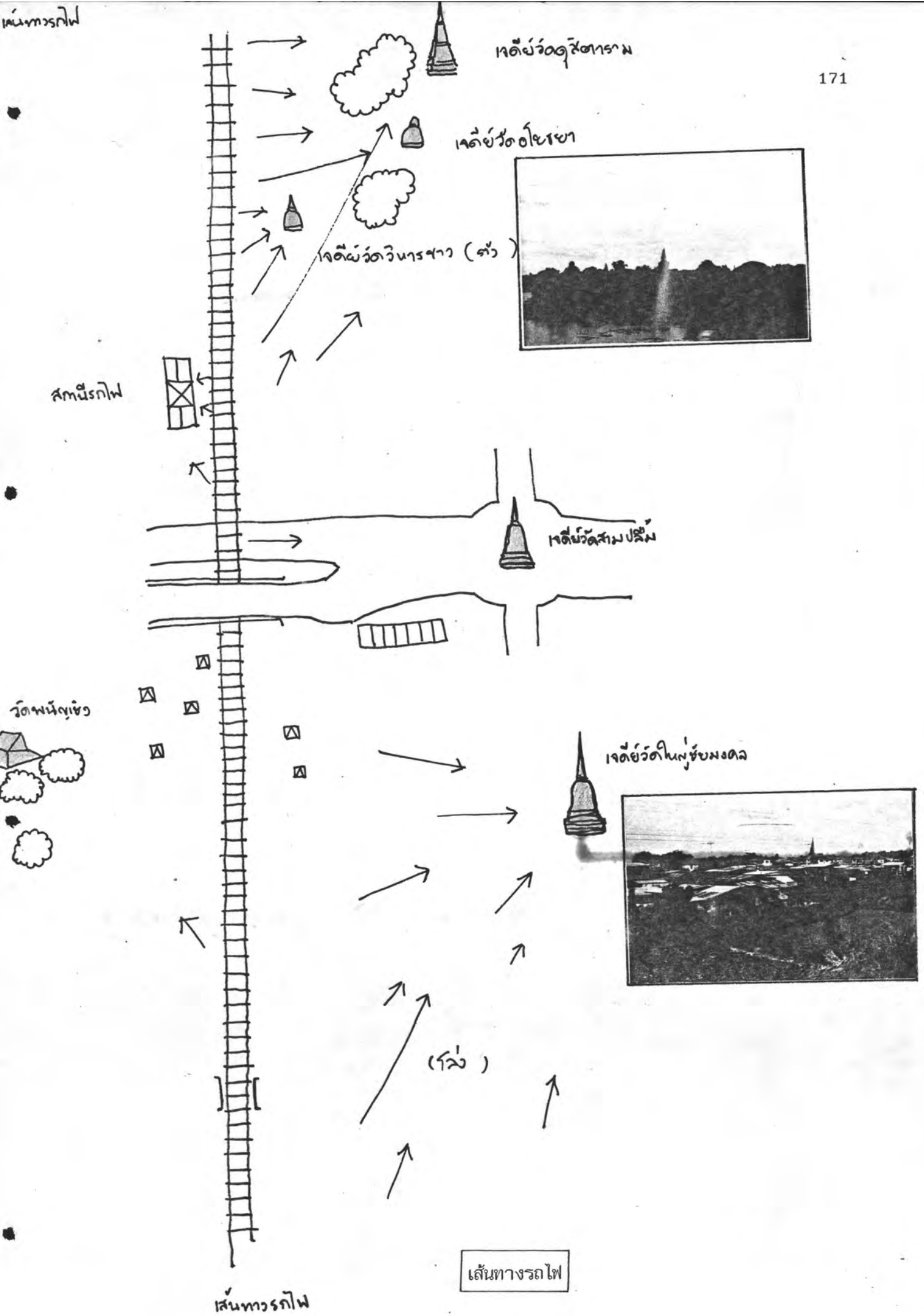
เส้นทางรถไฟ
เจดีย์วัดสุสิตาราม
เจดีย์วัดอโยธยา
เจดีย์วัดวินทรชาว (ตัว)
สถานีรถไฟ
เจดีย์วัดสามปลื้ม
วัดพนัญเชิง
เจดีย์วัดในหมู่ชัยมงคล
(ใหม่)
เส้นทางรถไฟ

เส้นทางรถไฟ

แผนที่ ที่ 5.2

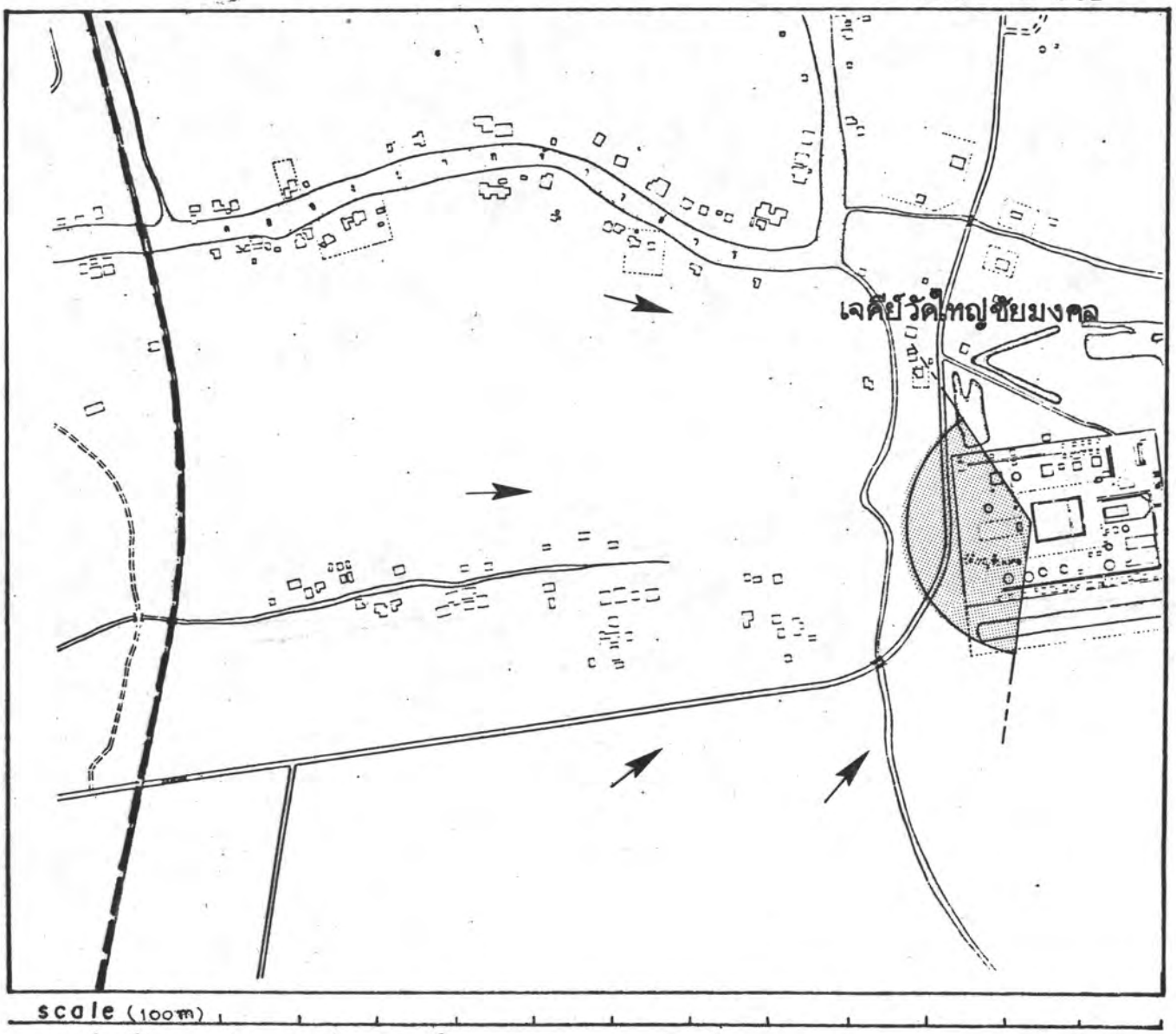

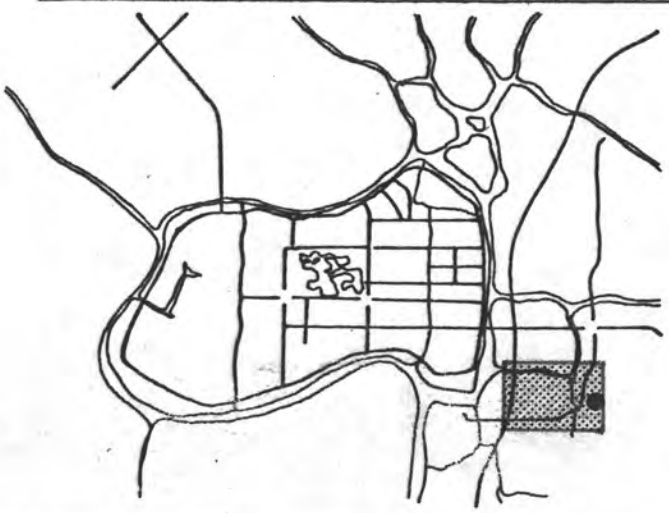

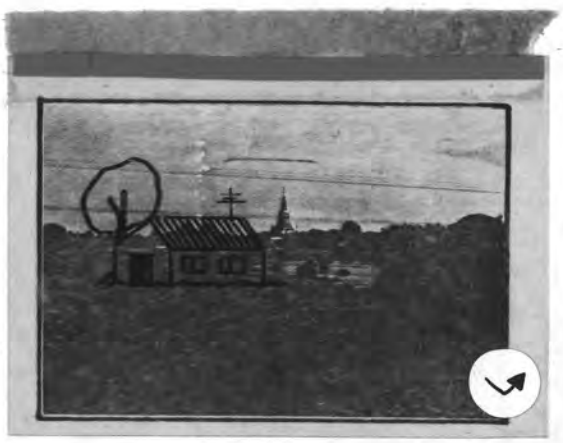

ทิวทัศน์จากเส้นทางรถไฟ ถึง เจดีย์วัดใหญ่ชัยมงคล
และบัญหาที่เป็นไปได้ในอนาคต

ปัญหาที่คาดในอนาคต – ดังได้กล่าวมาแล้วในขั้นต้นว่า มุมมองจากเส้นทางรถไฟเป็นมุมมองที่มีขนาดสูงดังนั้น ปัญหาทางด้านทิวทัศน์ (Vista) ในจุดนี้จึงเกิดขึ้นได้ยากกว่าในเส้นทางสายอื่น อย่างไรก็ตาม บริเวณนอกเกาะยังไม่มีการบังคับความสูงของตัวอาคาร จึงอาจทำให้อนาคตอันใกล้นี้เกิดสิ่งก่อสร้างที่มีความสูงขึ้นมาบดบังภูมิทัศน์ จากเส้นทางนี้ได้

ข. วัดอโยธยา วัดดุสิตาราม เจดีย์วัดวิหารขาว (ร้าง)

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวนได้แก่

1. เจดีย์วัดอโยธยา อยู่ในสภาพหักทรุดโทรม
2. เจดีย์วัดดุสิตาราม
3. เจดีย์วัดวิหารขาว (ร้าง)
4. พื้นที่สีเขียวโดยรอบ

สภาพโดยทั่วไป – มองเห็นเป็นทุ่งเจดีย์ที่โผล่ขึ้นมาจากพุ่มไม้เตี้ย ได้ความงามแบบเมืองเก่าที่น่าประทับใจ

ปัญหาทางภูมิทัศน์ในปัจจุบัน – ยังไม่มี เนื่องจากบริเวณนี้ยังไม่มีอาคารบ้านเรือนเกิดขึ้น ดังนั้น การใช้พื้นที่ส่วนใหญ่ ยังคงเป็นป่าต้นไม้พุ่มเตี้ยอยู่ การสร้างสิ่งก่อสร้างประชิดอาคารโบราณสถานยังไม่มี

แผนที่ ที่ 5.3

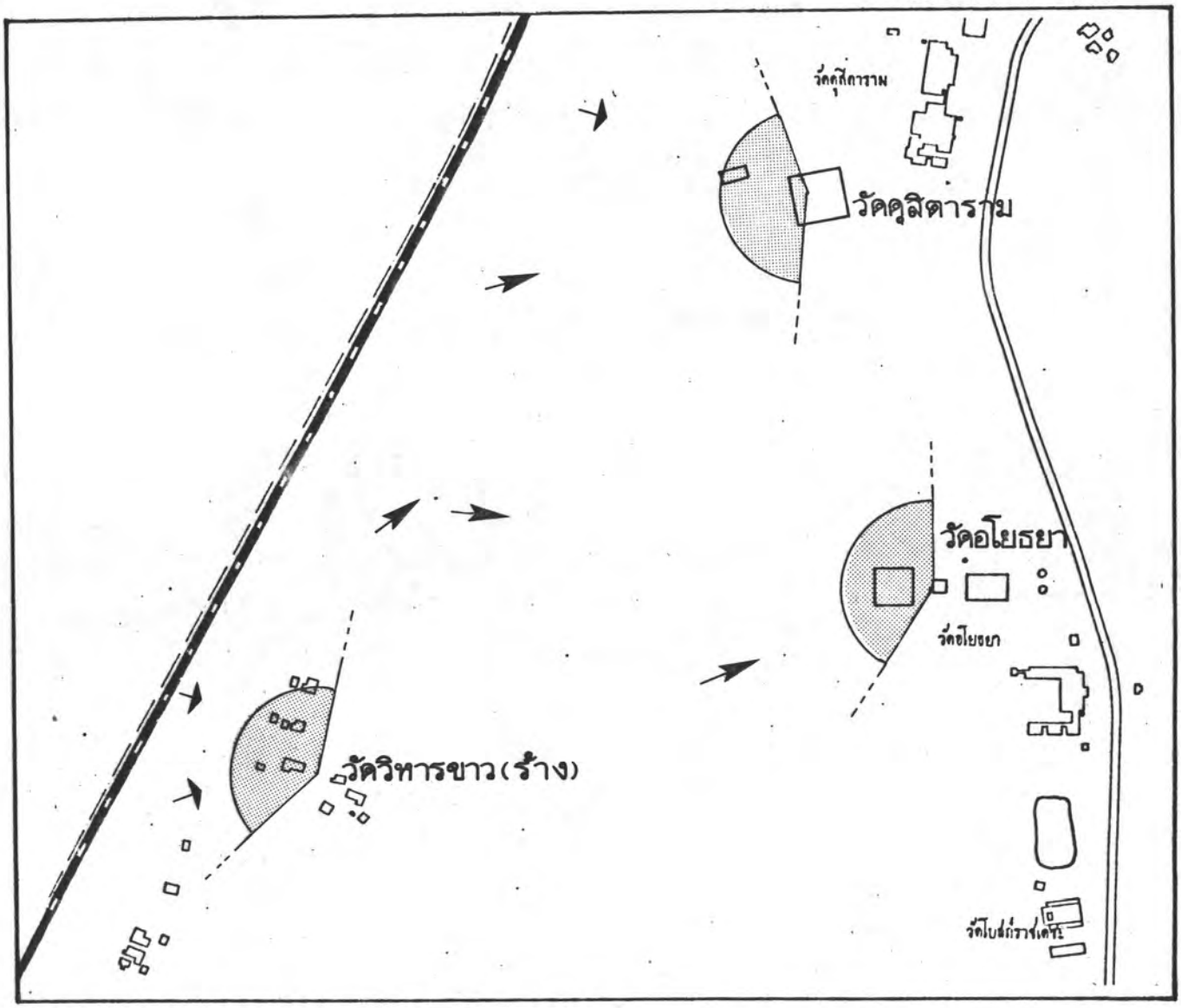

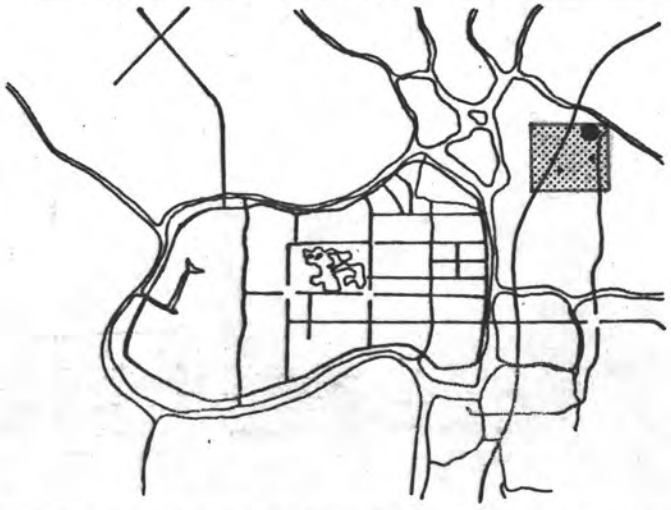

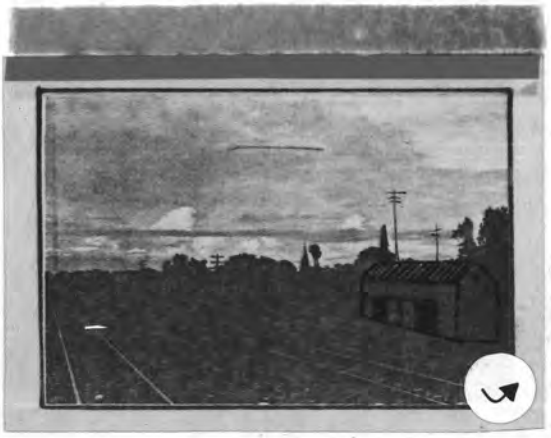

ทิวทัศน์จากเส้นทางรถไฟ ถึง เจดีย์วัดอโยธยา
และปัญหาที่เป็นไปได้ในอนาคต เจดีย์วัดคุสิตาราม
เจดีย์วัดวิหารขาว (ร้าง)

ปัญหาที่คาดในอนาคต – หากมองในแง่เชิงอนุรักษ์โบราณสถาน จะพบได้ว่า เส้นทางรถไฟเป็นเส้นทางที่มีความสั่นสะเทือนสูง ทั้งจากการเคลื่อนตัวของขบวนรถไฟ และจากเสียงที่มีความดัง ดังนั้น จึงง่ายที่จะเกิดอันตรายต่อการเสียหายของโบราณสถานที่อยู่ใกล้เคียง ได้แก่ เจดีย์วัดวิหารขาว ดังนั้น กรมศิลปากรจึงควรให้ความดูแล สร้างความมั่นคงให้เป็นพิเศษ สำหรับสถาปัตยกรรมโบราณ ซึ่งอ่อนแออันเนื่องมาจากผลของกาลเวลาอยู่แล้ว

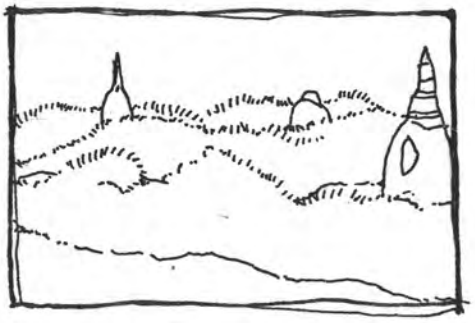

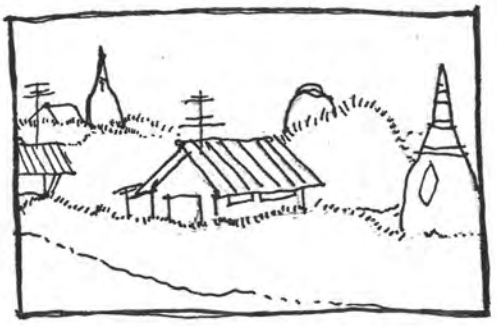

5.2 <u>เส้นทางมุ่งสู่เกาะเมือง และเส้นทางน้ำ</u> ได้แก่

5.2.1 ทางหลวงหมายเลข 309 (จากกรุงเทพฯ) และถนนโรจนะ

5.2.2 ทางหลวงหมายเลข 309 (จากอ่างทอง)

5.2.3 เส้นทางน้ำ

5.2.1 <u>ทางหลวงหมายเลข 309 (จากกรุงเทพฯ) และถนนโรจนะ</u>

ทางหลวงหมายเลข 309 (จากกรุงเทพฯ) และถนนโรจนะ แยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 มุ่งสู่เกาะเมืองทางด้านทิศตะวันออก โดยทางหลวงหมายเลข 309 ข้ามแม่น้ำป่าสักที่สะพานปรีดี-ธำรง สู่ถนนโรจนะ และสุดที่ศาลากลางจังหวัดที่ถนนศรีสรรเพชญ รวมระยะทางประมาณ 6.5 กิโลเมตร โดยมีจุดทัศนียภาพที่สำคัญคือ

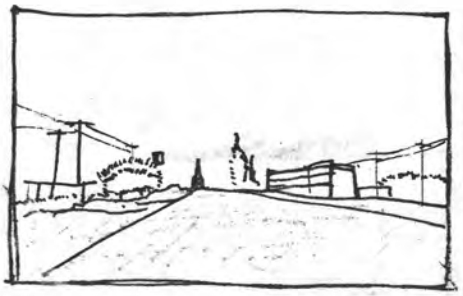

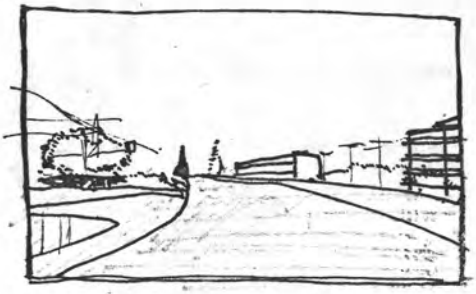

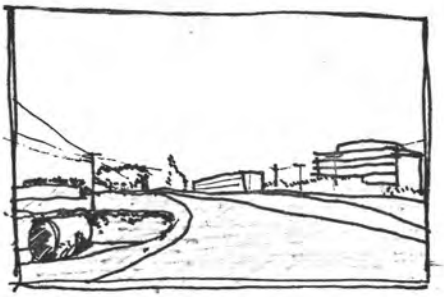

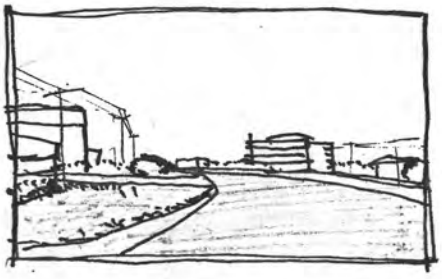

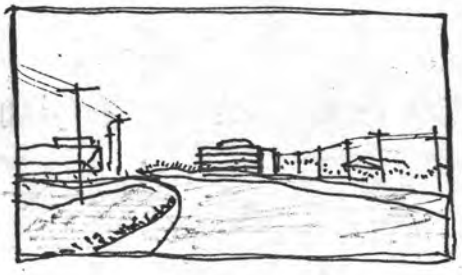

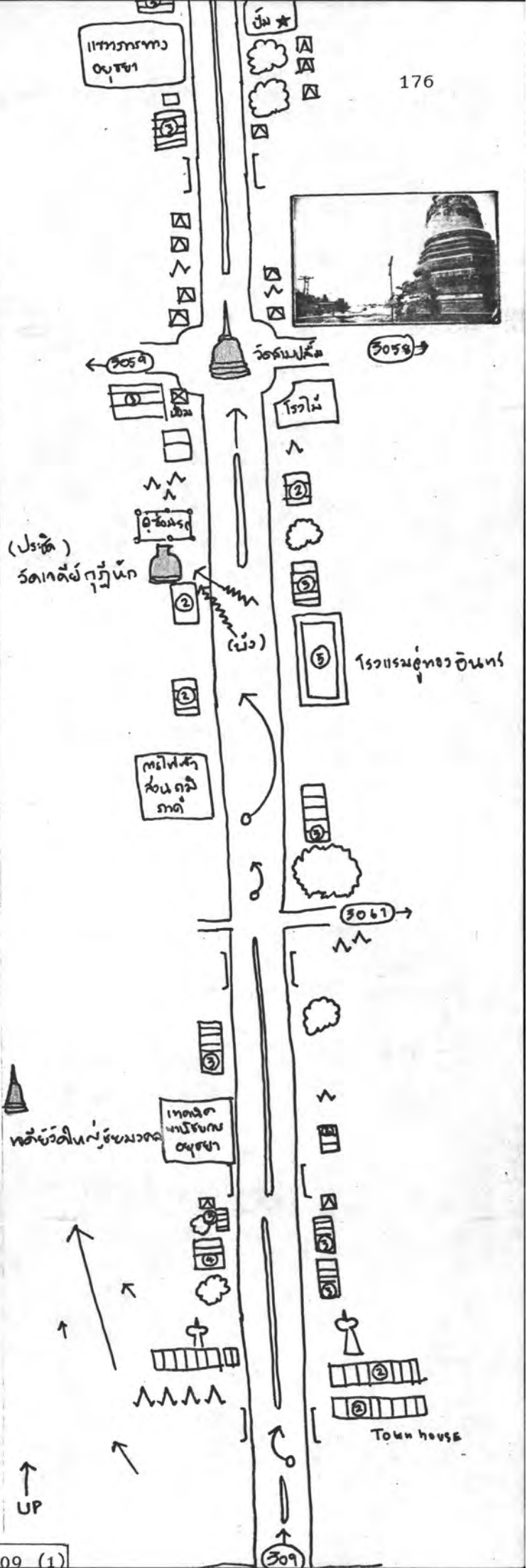
เทศบาลนครอยุธยา
ปั๊ม
3059
วัดธรรมิกราช
3058
โรงไม้
(ประชัด)
รัตนเกตุ กุฎีน้ำ
(บ่อ)
โรงแรมสุทธอินทร์
3061
ทหารช่างที่ 2 ค่ายเอกาทศรถ
ทหารม้าที่ 2 ค่ายเอกาทศรถ
เทศบาลนครอยุธยา
3059
Town house
UP

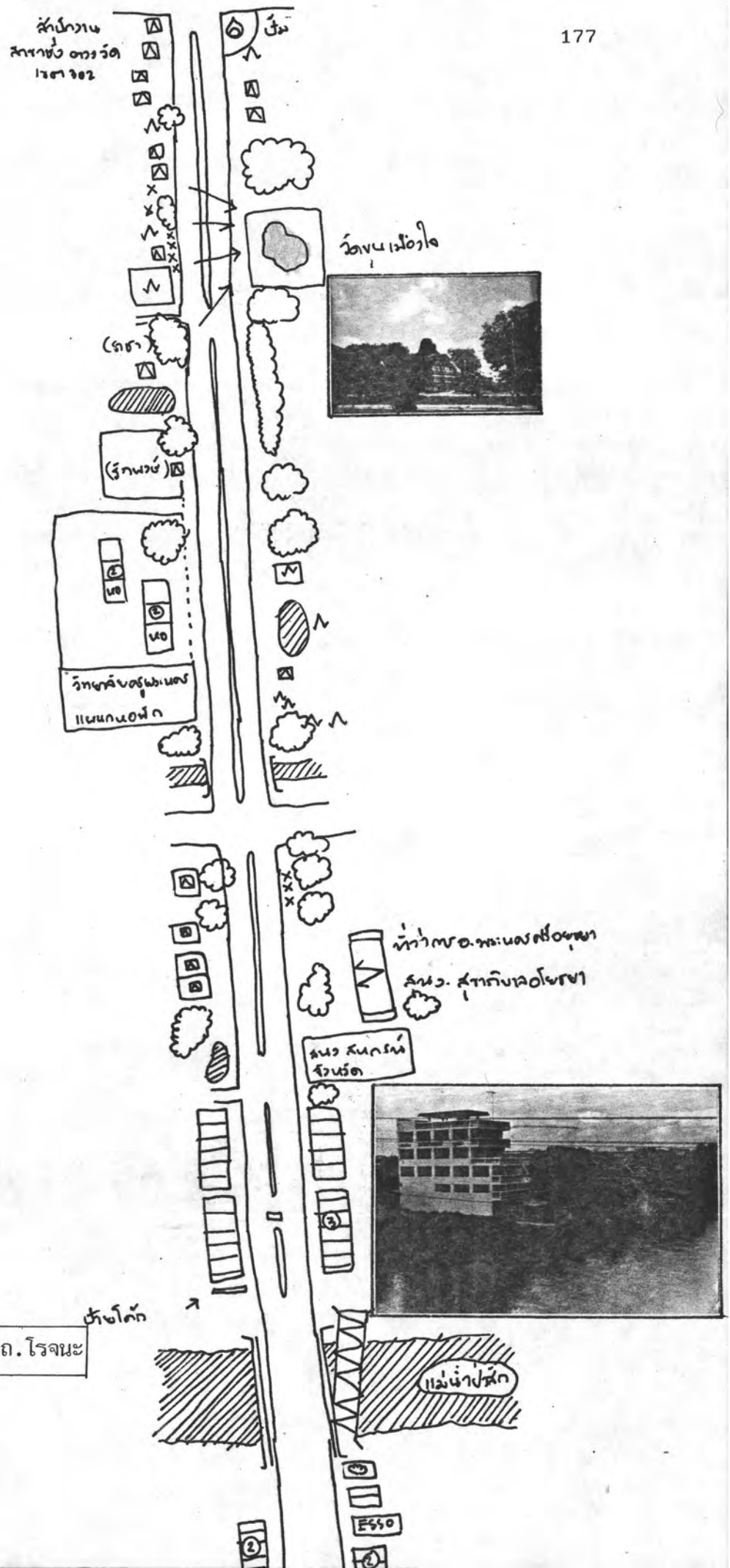

สาย 309 (2) ถ.โรจนะ

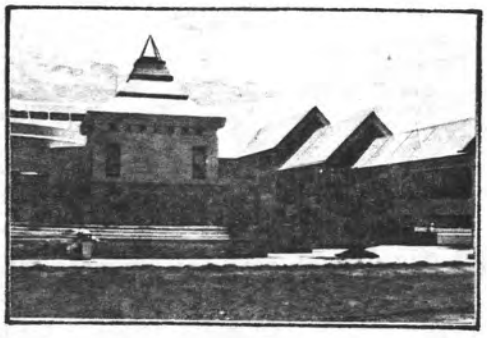

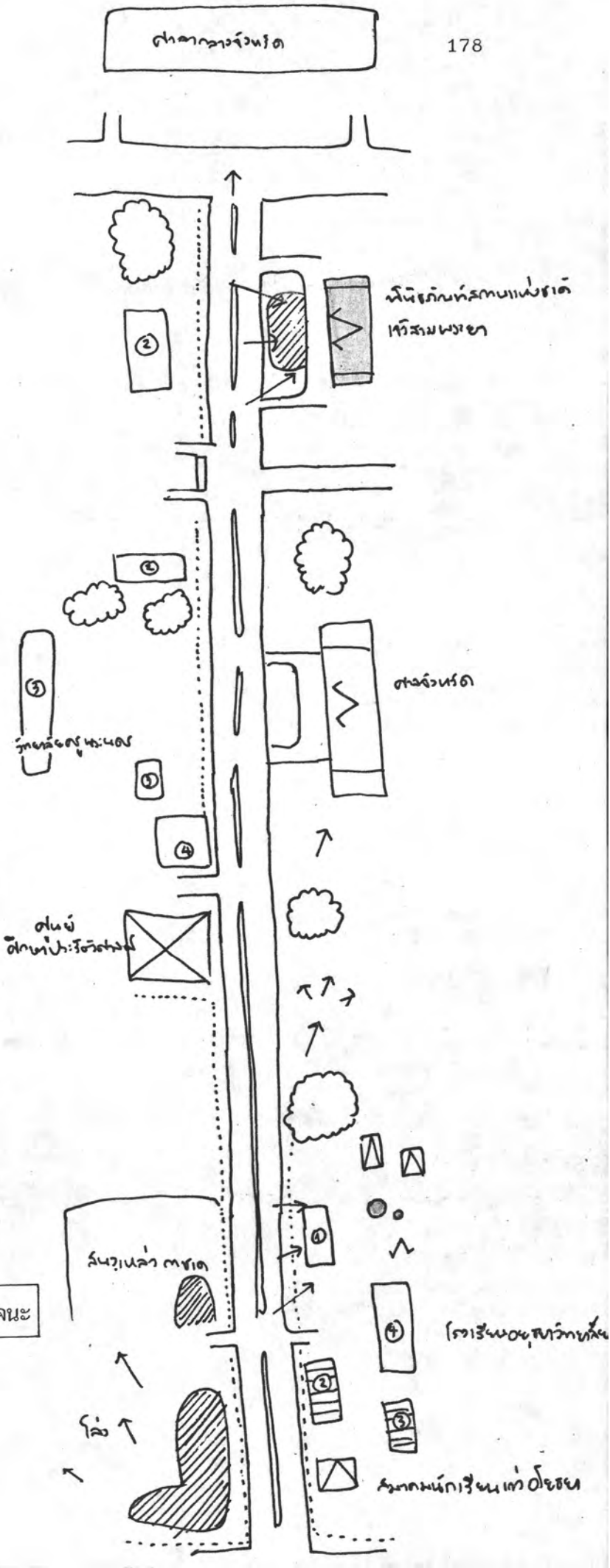

สาย 309 (3) ถนนโรจนะ

ก. เจดีย์วัดสามปลื้ม วัดกุฎีหัก

ข. สะพานปรีดี-ธำรง ข้ามแม่น้ำป่าสัก

ค. วัดขุนเมืองใจ

ง. ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา

ก. <u>เจดีย์วัดสามปลื้ม วัดกุฎีหัก</u>

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. เจดีย์วัดสามปลื้ม มีความสูง 25 เมตร
2. เจดีย์วัดกุฎีหัก มียอดเจดีย์หัก
3. พื้นที่เปิดโล่งของเส้นทาง (Open Space) สาย 309 เป็นการนำสายตาสู่เจดีย์วัดสามปลื้ม ประตูเมืองทางสู่เกาะเมือง

สภาพโดยทั่วไป
- สภาพถนนสี่เลน มีเกาะกลางถนนเรียบร้อย มีทางเดินเท้า
- มีคูน้ำสองข้างทาง
- มีอาคารแถวเว้นระยะห่างจากถนน
- ข้างเจดีย์วัดสามปลื้ม มีป้อมตำรวจประชิดอยู่
- มีสิ่งก่อสร้างเบียดโบราณสถาน วัดเจดีย์กุฎีหัก

ปัญหาทางภูมิทัศน์ในปัจจุบัน
- เจดีย์วัดกุฎีหัก มีปัญหาการสร้างสิ่งก่อสร้างประชิดอาคาร มีผลทั้งทางด้านการอนุรักษ์ตัวโบราณสถาน และทางด้านการมอง (Visual) ที่ขัดแย้งกันระหว่างสถาปัตยกรรมของสิ่งก่อสร้างต่างสมัย
- เจดีย์วัดสามปลื้ม มีการสร้างสิ่งก่อสร้าง ประชิดวงเวียน ได้แก่ ป้อมตำรวจที่ยื่นออกมาประชิดถนนมาก ทำให้ความโปร่งของถนนสาย 309 มุ่งสู่ตัวเจดีย์ที่มีอยู่เดิม เกิดมีความทึบตัน (Mass) ขึ้น อันมีผลทำให้เกิดการจำกัดจุดสายตาที่ควรจะทอดยาวสุดไปทางด้านหลังเจดีย์วัดสามปลื้มให้หยุดลง

ปัญหาที่คาดในอนาคต – เมื่อการเติบโตของตัวเมืองภายในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาถึงจุดอิ่มตัว เนื่องจากการบังคับการใช้พื้นที่ และการควบคุมอาคารสูง ดังนั้นความเจริญของตัวเมือง จะทะลักออกสู่พื้นที่ภายนอก ซึ่งพื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่ ๆ มีศักยภาพสูงที่สุดในการเป็นชุมชนใหม่ เพื่อรองรับการทะลักตัวจากชุมชนภายในเกาะที่จะเกิดขึ้น หากไม่ได้มีการควบคุมการปลูกสร้างอาคารในบริเวณนี้ อนาคตทิวทัศน์ (Vista) ที่สำคัญของเมืองในจุดนี้อาจจะหมดสภาพลงเรื่อย ๆ จึงควรที่จะได้รับการควบคุม หรืออย่างน้อยที่สุด น่าจะได้มีการปลูกต้นไม้ เพื่อเป็นการบดบัง สถาปัตยกรรมที่กำลังเกิดขึ้นใหม่ที่มีรูปร่างผิดจากสถาปัตยกรรมดังเดิมที่ควรจะสงวนเอาไว้

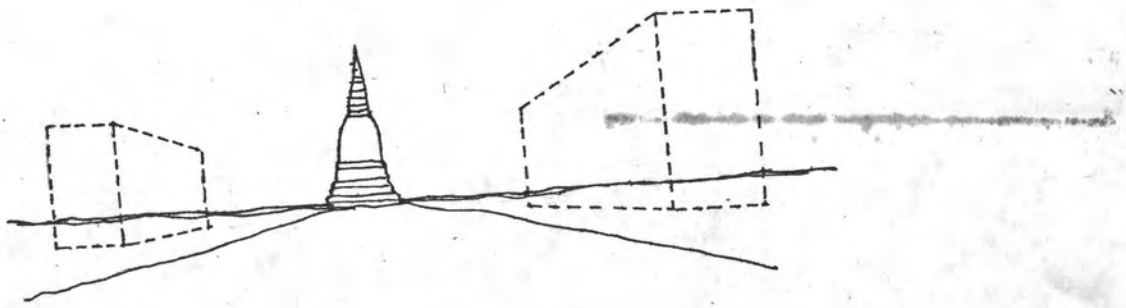

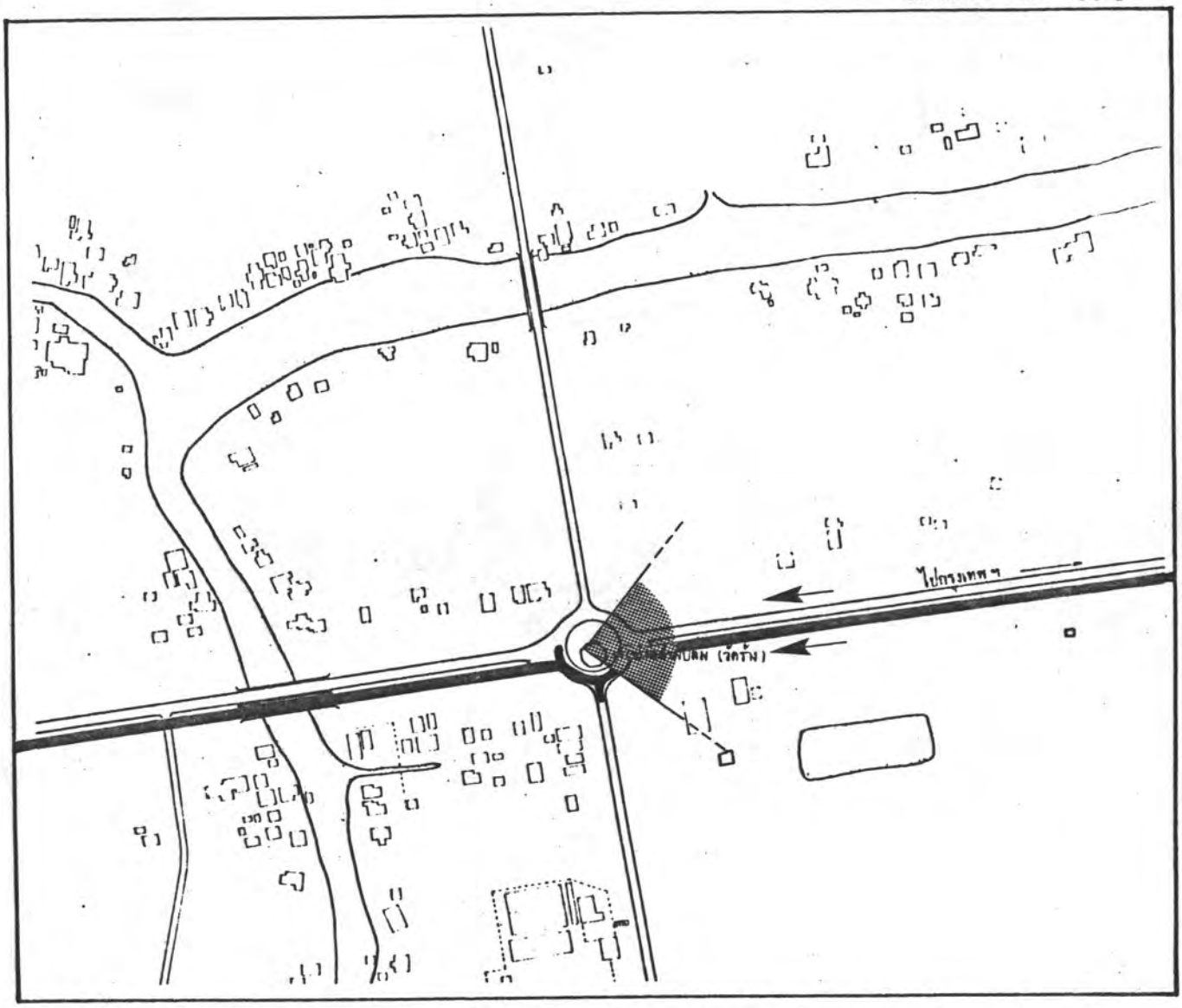

ทิวทัศน์จากถนนสาย 309 ถึงเจดีย์วัดสามปลื้ม
และปัญหาที่เป็นไปได้ในอนาคต

ข. สะพานปรีดี-ธำรง ข้ามแม่น้ำป่าสัก

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวนได้แก่

1. สะพานปรีดี-ธำรงเก่า
2. ทัศนียภาพแม่น้ำป่าสัก

สภาพโดยทั่วไป
- สะพานปรีดี-ธำรงใหม่ มีความกว้างรถสามารถวิ่งได้ 2 เลน
- อาคารแถวมีระยะห่างจากถนน
- สภาพทั่วไปเรียบร้อยดี

ปัญหาทางด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน
- ยังไม่มี เนื่องจากเส้นทางสาย 309 เป็นเส้นทางที่กว้าง ดังนั้นอาคาร 2 ข้างทาง ที่มีความสูงไม่มากนัก จะยังไม่มีผลต่อสภาพโดยทั่วไปของพื้นที่ อีกทั้งบริเวณนี้ ไม่มีโบราณสถาน ดังนั้นจึงไม่เป็นการขัดแย้งทางด้านสถาปัตยกรรมที่ผิดสมัย อย่างไรก็ตาม ปัญหาทางด้านภูมิทัศน์กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้

ปัญหาที่คาดในอนาคต
- สะพานปรีดี-ธำรง 3 ที่จะสร้างขนานสะพานปรีดี-ธำรง 1 มีโครงการจะสร้างในอนาคตอันใกล้นี้ ขณะนี้ที่เชิงสะพานโครงการดังกล่าวทางฝั่งด้านนอกเมือง กำลังมีการเริ่มก่อสร้างโรงแรมขนาดใหญ่ มีความสูง 9 ชั้น ขึ้นริมแม่น้ำป่าสักประชิดกับสะพานปรีดี-ธำรง โครงการ 3 ดังนั้นจึงเป็นการทำลายเส้นแนวของท้องฟ้า (Sky line)

scale (50 m.)

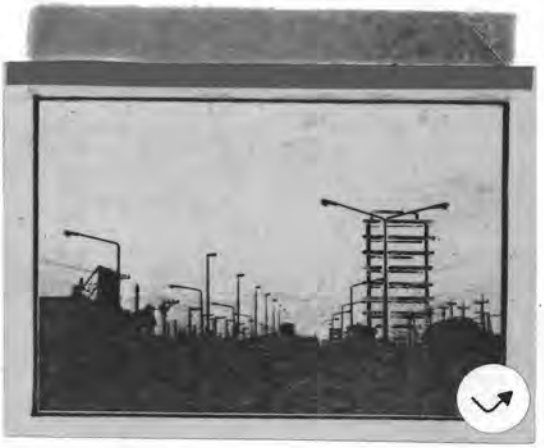

ทิวทัศน์จากถนนสาย 309 ถึง สะพานปรีดี - ธำรง
และบัญหาที่เป็นไปได้ในอนาคต

เหนือ

ในขณะนี้ที่ควรจะเป็นแนวนอนราบ ที่แสดงถึงความนิ่งก่อนที่เส้นทางสาย 309 นี้จะนำเรามุ่งสู่เกาะเมืองเก่า กำลังจะถูกทำลายลงด้วยความสูงของอาคารที่กำลังจะสร้างขึ้นนี้

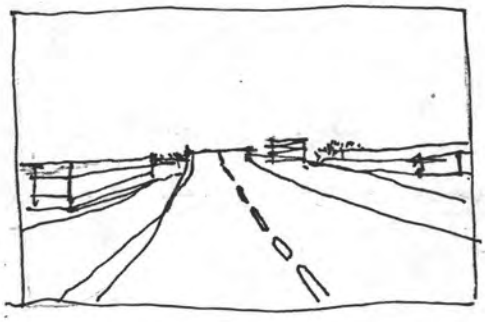

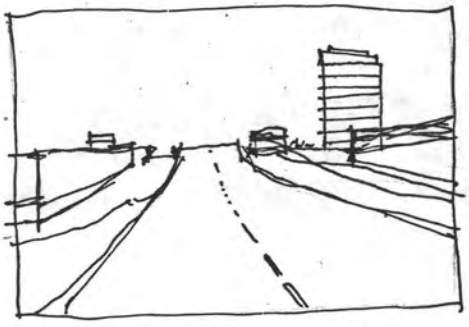

ค. วัดขุนเมืองใจ

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. ฐานพระอุโบสถ วิหาร เจดีย์
2. ต้นไม้ใหญ่ หนองน้ำรอบบริเวณ

สภาพโดยทั่วไป
- อยู่ริมถนนโรจนะทางด้านทิศเหนือ
- มีอาคารข้างเคียง แหล่งเสื่อมโทรม ไม่เป็นระเบียบ
- ด้านหน้าจากถนนโรจนะได้รับการดูแลเรียบร้อยดี

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน
- ยังไม่มี เนื่องจากถนนโรจนะเป็นถนน 2 เลน มีเกาะกลาง ถือเป็นถนนสายหลักที่มุ่งสู่ใจกลางเกาะเมือง และตัดผ่านข้างวัดขุนเมืองใจ ที่เหลือโบราณสถานไว้ให้ดูไม่มากนัก บริเวณริมทางมีการปลูกต้นไม้พุ่มขนาดเล็ก เพื่อเสริมความเด่นของบริเวณโบราณสถานให้เด่นชัดยิ่งขึ้น บริเวณต้นไม้โดยรอบ สร้างความร่มรื่นให้กับบริเวณ เมื่อมองจากถนนโรจนะ

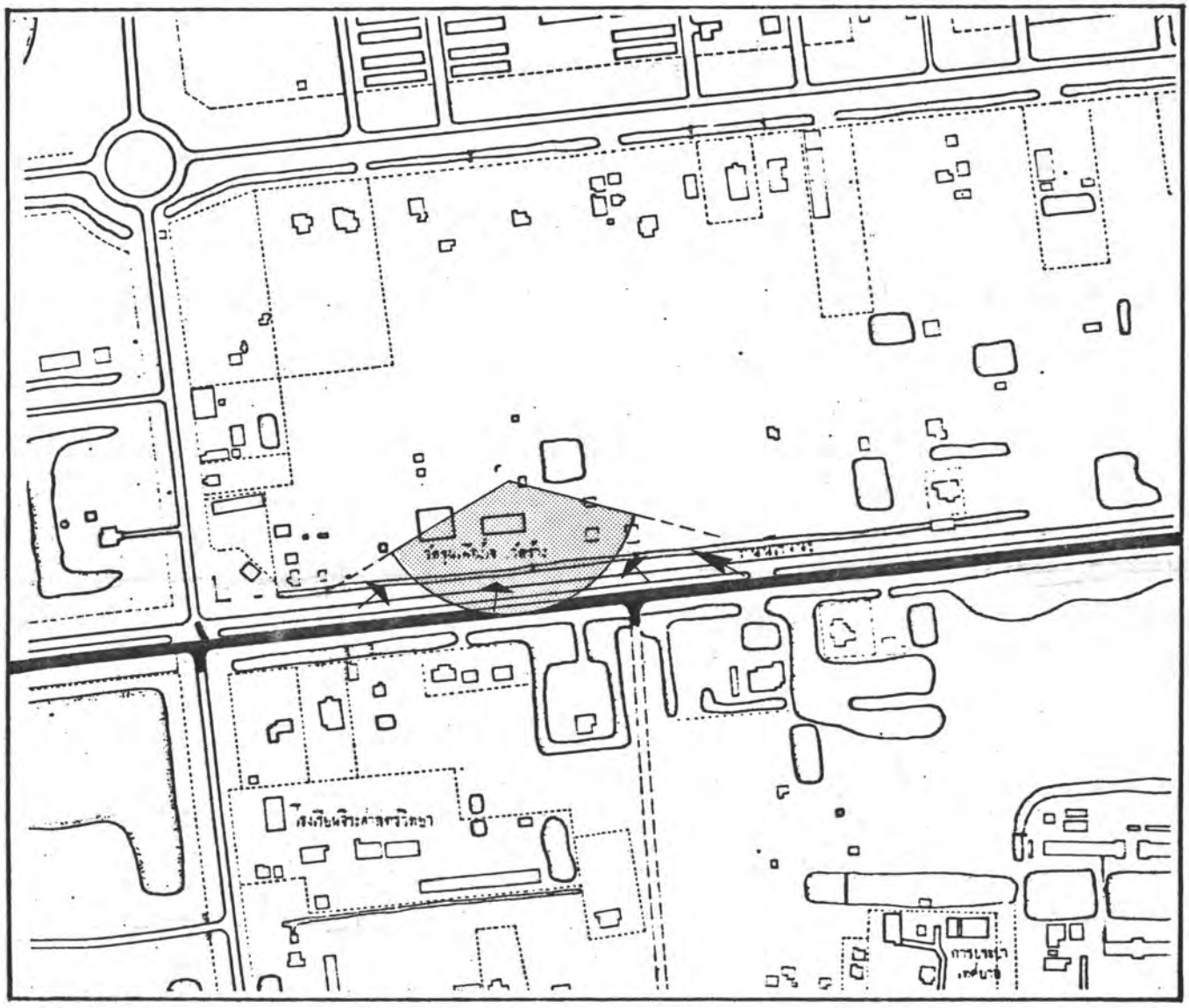

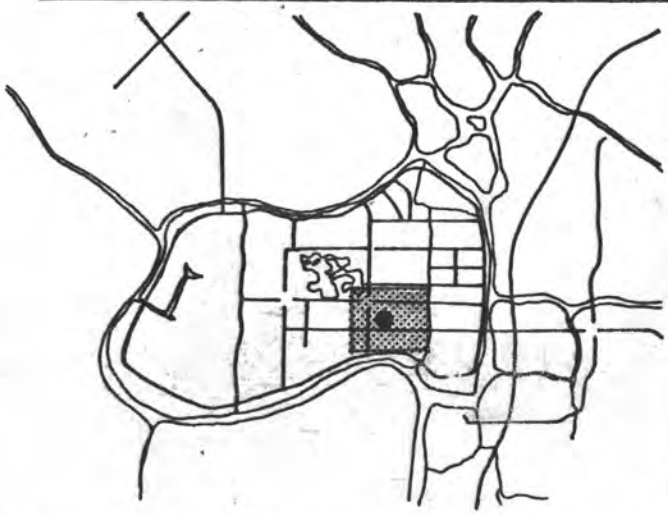

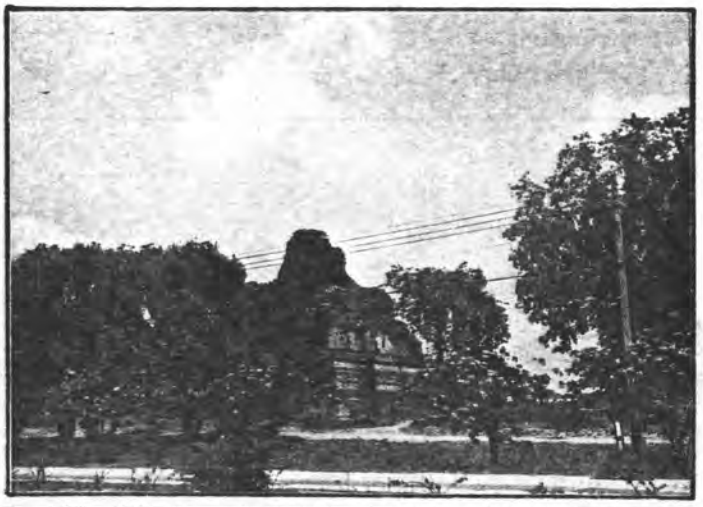

ทิวทัศน์จากถนนโรจนะ ถึงวัดขุนเมืองใจ

เหนือ

ปัญหาที่คาดในอนาคต – เนื่องจากเส้นทางสายนี้เป็นเส้นทางที่ได้รับการปรับปรุงสำหรับเป็นเส้นทางสายหลัก เพื่อต้อนรับผู้ที่มาจากต่างถิ่น ดังนั้นจึงมีการพัฒนา และควบคุมการใช้พื้นที่สองข้างทางให้มีความเป็นระเบียบ ดังนั้นปัญหาในอนาคตทางด้านภูมิทัศน์ บริเวณวัดขุนเมืองใจจึงจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เสื่อมโทรม

ง. ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. อาคารศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์
2. อาคารพิพิธภัณฑ์ อาคารจัดแสดงนิทรรศการ
3. สำนักงานเจ้าหน้าที่
4. สระน้ำหน้าอาคารพิพิธภัณฑ์ และพื้นที่สีเขียวโดยรอบ

สภาพโดยทั่วไป – อยู่ทางด้านทิศเหนือของถนนโรจนะ และทิศตะวันออกของถนนศรีสรรเพชญ (พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ)
– อยู่ทางด้านทิศใต้ของถนนโรจนะ (ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์)
– มีทางเข้าออก สะดวก
– บริเวณโดยรอบได้รับการดูแลเรียบร้อยดี

ปัญหาทางภูมิทัศน์ปัจจุบัน – ไม่มี เพราะได้รับการดูแลและเอาใจใส่อย่างดี เนื่องจากเป็นสถานที่ราชการ และยังอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ของกรมศิลปากร อีกทั้งตั้งอยู่ริมถนนโรจนะ ซึ่งเป็นถนนที่เป็นหน้าเป็นตาของเมือง

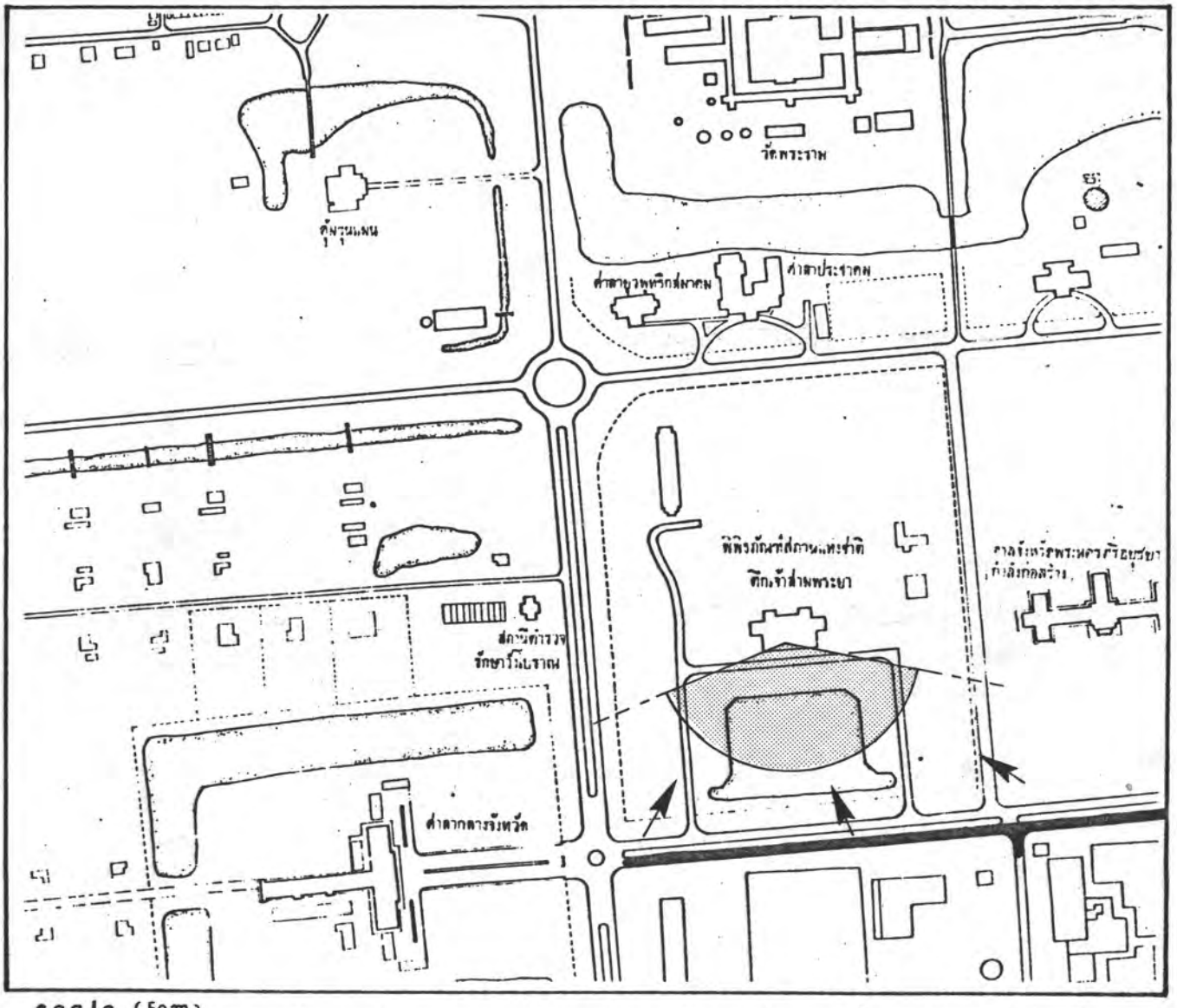

scale (50m.)

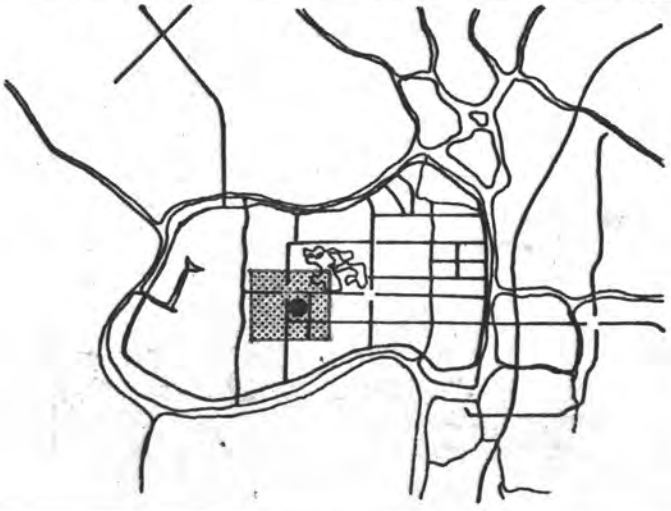

ทิวทัศน์จากถนนโรจนะ ถึง พิพิธภัณฑ์สถานเจ้าสามพระยา

เหนือ

ปัญหาที่คาดในอนาคต - อยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ และเป็นสถานที่ราชการ ดังนั้น จึงจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินไปในทางที่เสื่อมโทรม ดังนั้นปัญหาในอนาคตอันใกล้จึงจะไม่เกิดขึ้น

5.2.2 เส้นทางสาย 309 (จากอ่างทอง)

เป็นเส้นทางที่มาจากอ่างทอง โดยมุ่งมาจากทางด้านทิศเหนือของเกาะเมือง ผ่านทุ่งภูเขาทอง และทุ่งขวัญ เข้าสู่เกาะเมืองที่ตำบลท่าวาสุกรี โดยมีจุดทัศนียภาพที่สำคัญ ได้แก่

ก. เจดีย์วัดภูเขาทอง

ก. เจดีย์วัดภูเขาทอง

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. ตัวเจดีย์วัดภูเขาทอง
2. ทุ่งนาโล่งกว้าง

สภาพโดยทั่วไป - ทุ่งนาโล่งช่วยทำให้ เจดีย์วัดภูเขาทองเด่นและตระหง่านมากเมื่อมองจากเส้นทางสายนี้

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน - แม้จะยังไม่มีบ้านพักอาศัยเกิดขึ้นในบริเวณนี้ แต่เนื่องจากแนวสายไฟฟ้าแรงสูง และสายไฟฟ้าวิ่งตัดทุ่งนาภูเขาทองที่เป็นทุ่งโล่งอยู่แล้วนั้น จึงทำให้ เสาและสายไฟฟ้า มีความเด่นชัด แม้ความเด่นจะเป็นรอง เจดีย์วัดภูเขาทอง แต่ก็ทำให้มีการเจือปนทางด้านภูมิทัศน์เกิดขึ้น

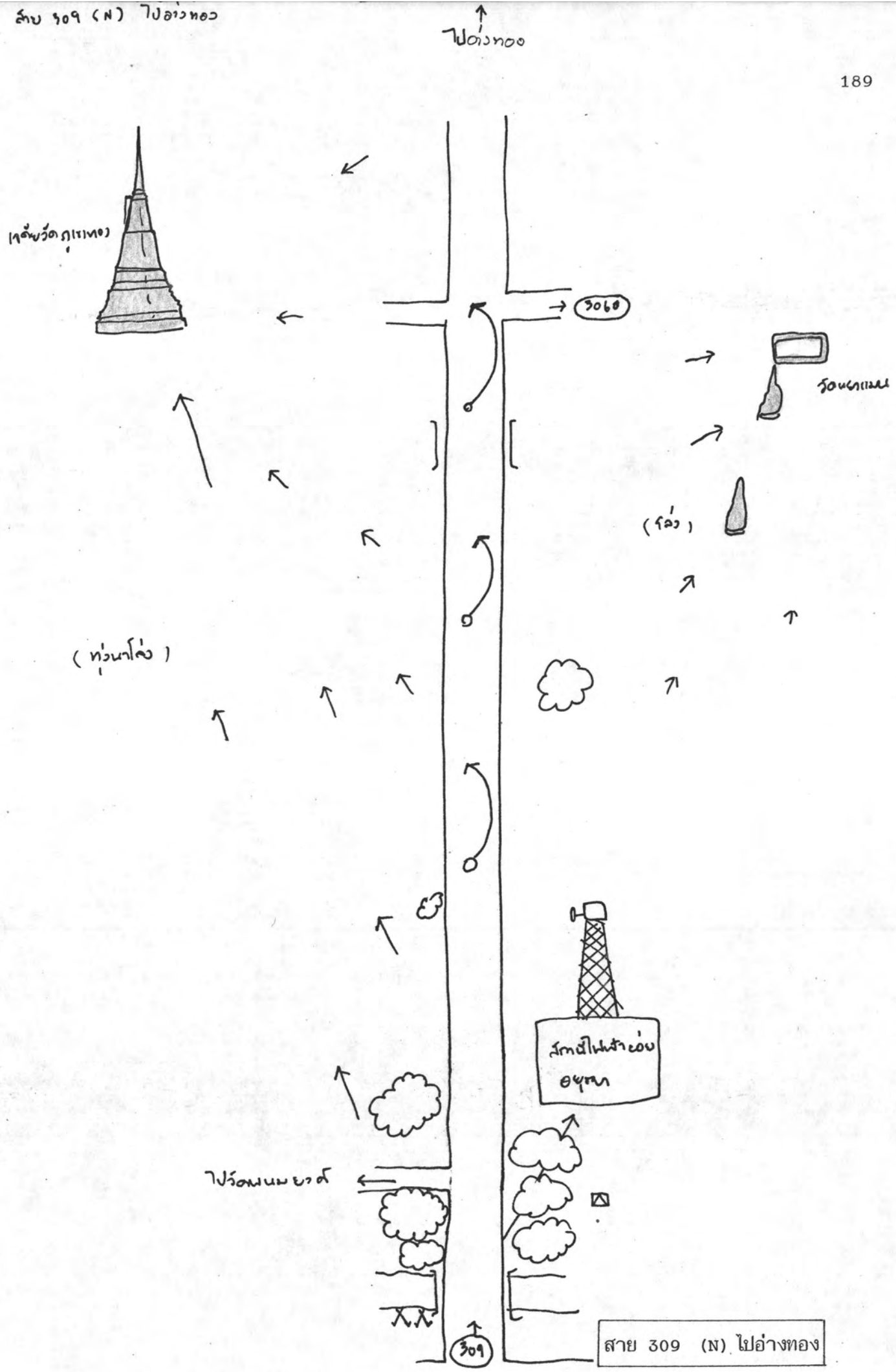
สาย 309 (N) ไปอ่างทอง
ไปอ่างทอง
เจดีย์วัดภูเขาทอง
3068
ร้อยแจ่มแมน
(ร่อง)
(ท่านาโส่ง)
สถานีไฟฟ้าย่อย
อยุธยา
ไปร้อยแมนยาง
309
สาย 309 (N) ไปอ่างทอง

สาย 309 (N) มาจากอ่างทอง
มุ่งสู่เกาะเมือง

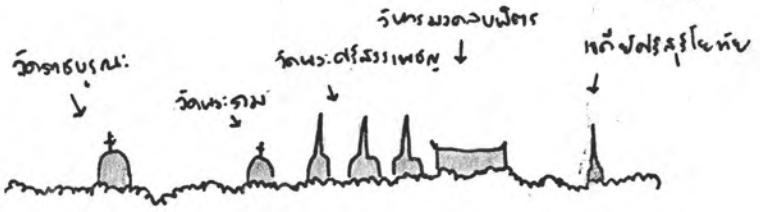

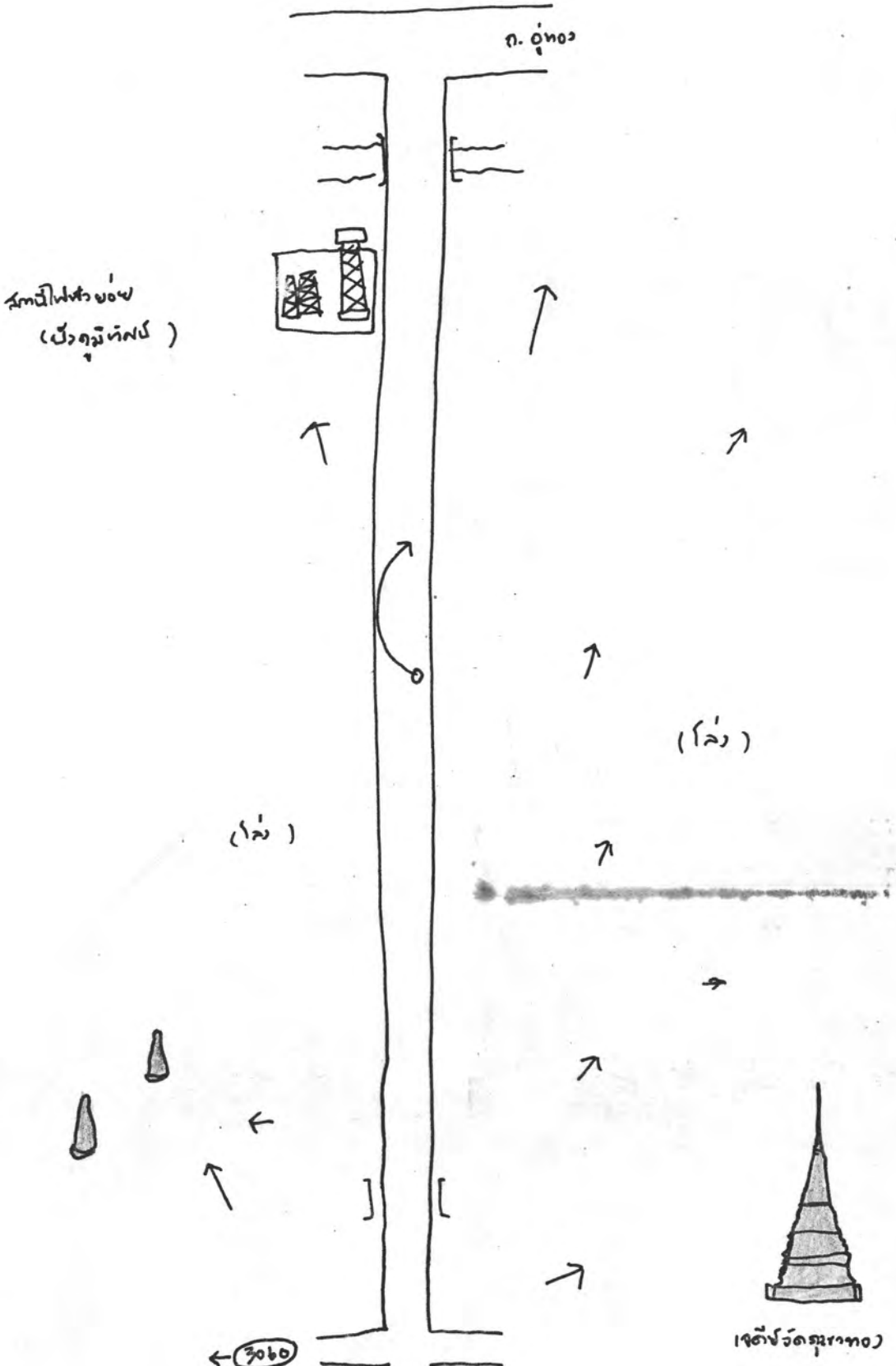

สาย 309 (N)	มาจากอ่างทอง มุ่งสู่เกาะเมือง

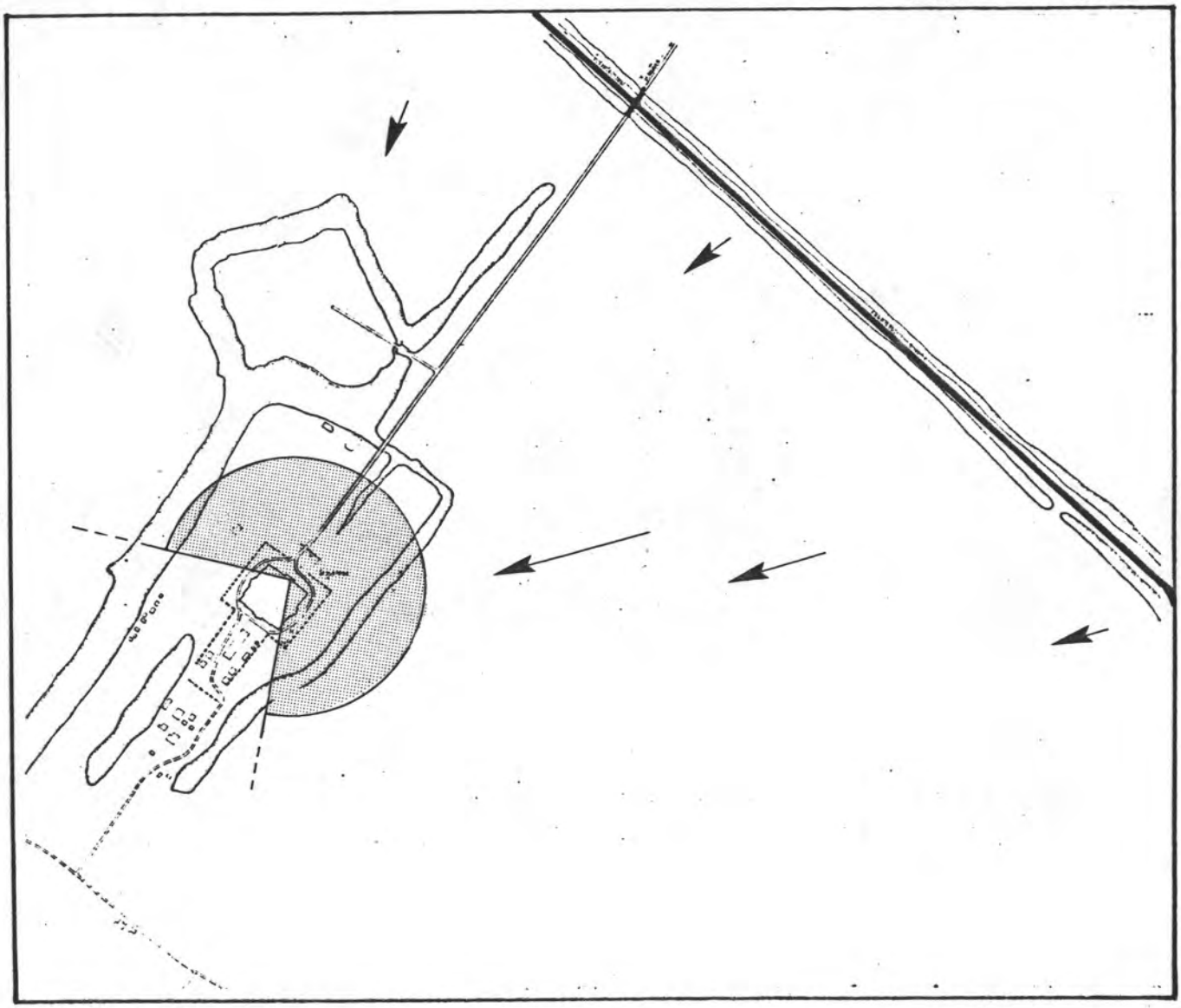

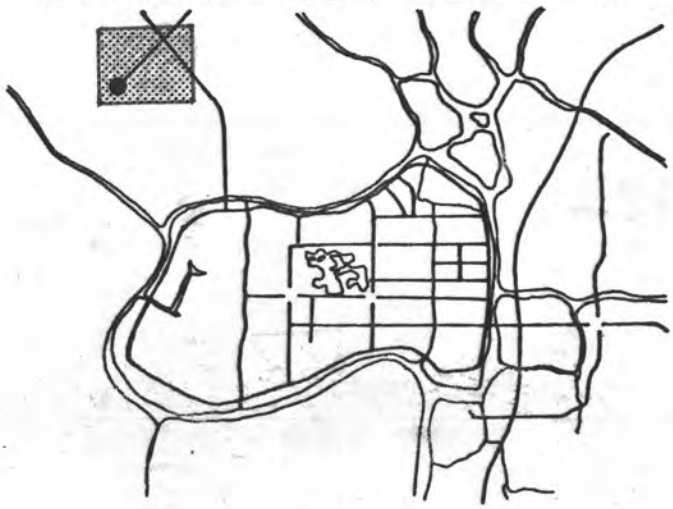

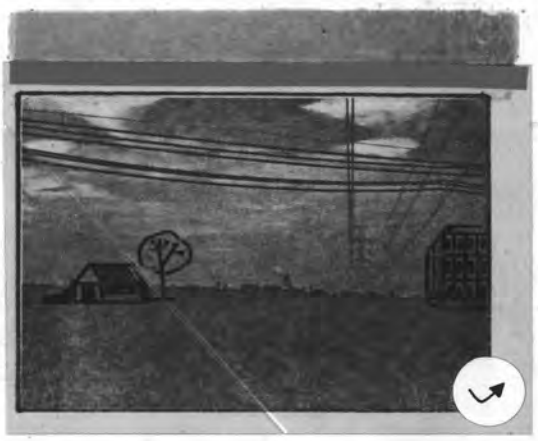

ทิวทัศน์จากถนนสาย 309 ถึง เจดีย์วัดภูเขาทอง
และปัญหาที่อาจเป็นไปได้ในอนาคต

ปัญหาที่คาดในอนาคต - ความงามของทิวทัศน์ (Vista) จุดนี้ สิ่งที่ทำให้เกิดความงามเกิดจากสิ่ง 2 อย่างที่จะต้องสงวนเอาไว้ อันได้แก่ ตัวเจดีย์วัดภูเขาทอง และทุ่งนาโล่ง และสิ่งที่ล่อแหลมจากการถูกทำลายได้ง่ายที่สุดได้แก่ ทุ่งนาโล่ง คือ เพียงแต่มีการปลูกสร้างบ้านพักอาศัยหรือการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากทุ่งนาที่มีความโล่ง สู่การใช้ที่ดินประเภทอื่นก็ทำให้จุดทิวทัศน์ ในจุดนี้ถูกทำลายลง ดังนั้นจึงควรได้รับการสงวนทุ่งนาผืนนี้เอาไว้

5.2.3 เส้นทางน้ำ

เส้นทางน้ำเป็นเส้นทางที่มีแหล่งโบราณสถานที่สำคัญชุกชุมตามบริเวณสองฝั่งแม่น้ำ โดยเฉพาะแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งโอบล้อมเมืองทางด้านทิศตะวันตก และวกมาทางด้านทิศใต้ของเกาะเมือง ไหลมาบรรจบกับแม่น้ำป่าสัก ซึ่งไหลผ่านเกาะเมืองทางด้านทิศตะวันออก กลายเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา สายใหญ่ไหลผ่านกรุงเทพฯ ลงสู่อ่าวไทย เส้นทางน้ำเป็นเส้นทางที่มีโบราณสถานที่สำคัญตั้งอยู่บริเวณริมสองฟากฝั่งมากมาย ดังต่อไปนี้คือ

ก. ป้อมเพชร วัดพนัญเชิง วัดใหญ่บางกะจะ

ข. วัดพุทไธสวรรย์

ค. วัดเซนโยเซฟ

ง. วัดไชยวัฒนาราม

จ. วัดกษัตราชาธิราช วัดธรรมาราม และเจดีย์ศรีสุริโยทัย

ฉ. พระราชวังจันทรเกษม

ช. สะพานปรีดี-ธำรง วัดพิชัย วัดกล้วย

ก. ป้อมเพชร วัดพนัญเชิง วัดใหญ่บางกะจะ

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. ป้อมเพชร อาคารปั๊มน้ำประปา
2. โบสก์ วิหาร พระเจดีย์ 15 องค์ วัดพนัญเชิง
3. วัดใหญ่บางกะจะ
4. ทัศนียภาพริมน้ำ

สภาพโดยทั่วไป
- ความกว้างของแม่น้ำเจ้าพระยา มีป้อมเพชรเป็นเป้าสายตา
- วัดพนัญเชิงอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งมาบรรจบกับแม่น้ำป่าสัก
- ได้รับการบูรณะอย่างดี
- มีร้านค้า ร้านอาหารริมน้ำ ทำให้ขาดความเป็นระเบียบ
- มีรั้วเหล็กติดริมน้ำ ทำให้คุณภาพภูมิทัศน์ด้อยลง
- ทัศนียภาพริมน้ำวัดใหญ่บางกะจะสวยงาม

ปัญหาทางภูมิทัศน์ในปัจจุบัน
- ความกว้างของแม่น้ำเจ้าพระยา ขนาดความด้อยต่าง ๆ ที่มีอยู่สองฝั่งแม่น้ำให้น้อยลง อย่างไรก็ตาม ก็ยังเห็นชุมชนแออัด ซึ่งเกิดขึ้นบริเวณป้อมเพชร จนกลายเป็นชุมชนที่มีความเสื่อมโทรมกินบริเวณกว้าง ในจุดเป้าสายตาจุดนี้ อีกทั้งยังมีอาคารสูงโผล่ขึ้นมา แข่งกับป้อมเพชร และอาคาร ปั๊มน้ำประปา จึงควรได้รับการควบคุม หรือหลบซ่อนอาคารที่เกิดขึ้นใหม่นี้ โดยการบดบังด้วยต้นไม้

แผนที่ ที่ 5.9

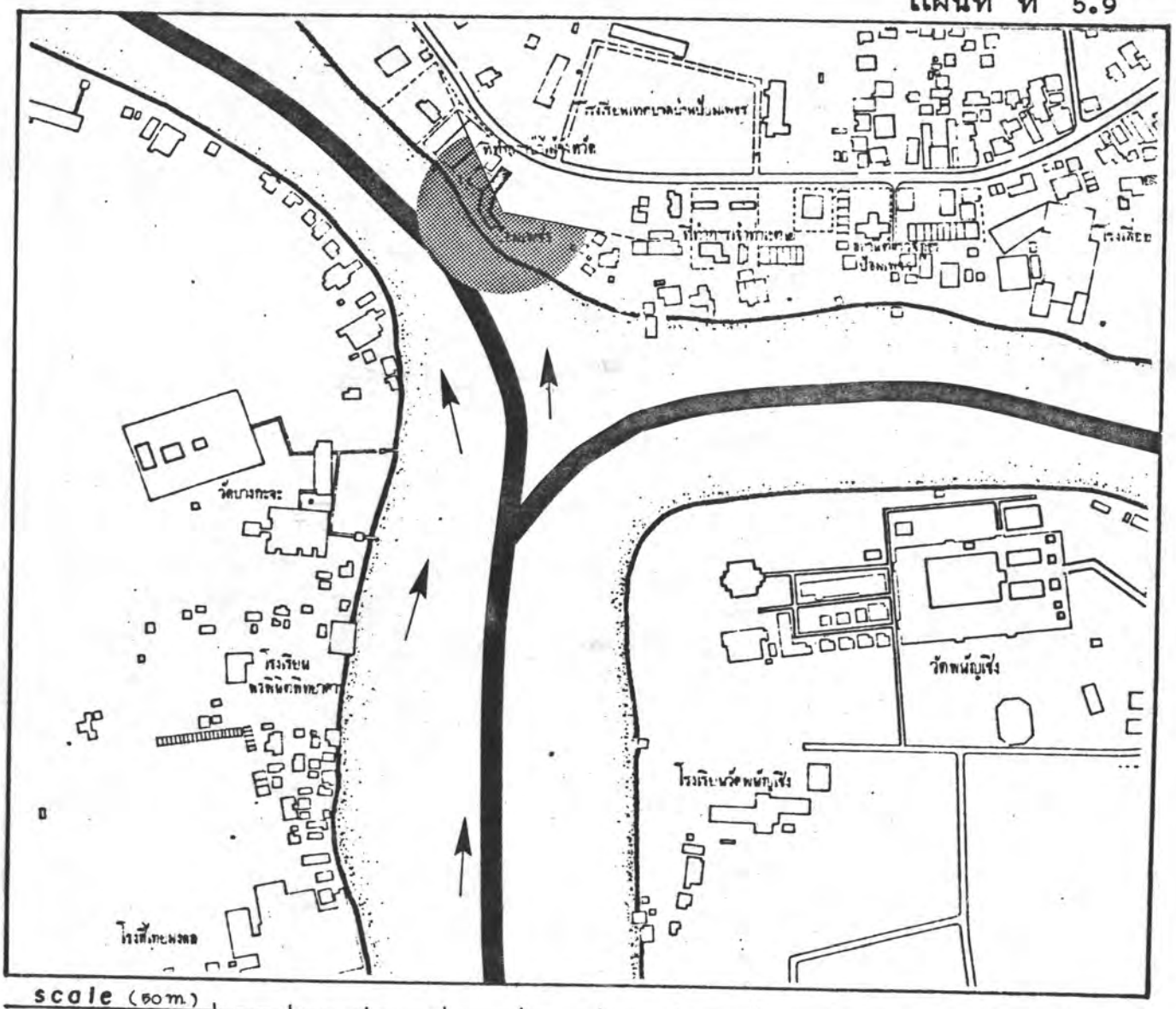

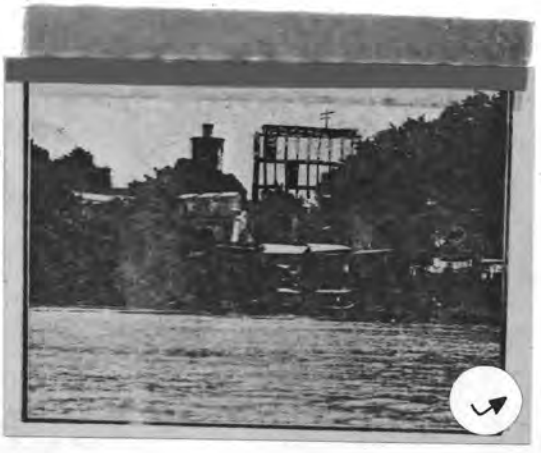

ทิวทัศน์จากเส้นทางน้ำ ถึง ป้อมเพชร
และปัญหาที่อาจเป็นไปได้ในอนาคต

เหนือ

ปัญหาที่คาดในอนาคต – หากไม่มีการสงวนทิวทัศน์ (Vista) จุดนี้เอาไว้ในอนาคตอันใกล้ นอกจากจะเป็นแหล่งชุมชนเสื่อมโทรมแล้ว พื้นที่สีเขียวที่ช่วยเน้นให้ป้อมเพชรเด่นขึ้นมาจะถูกทำลาย และด้อยความเด่นลง ด้อยอาคารสิ่งก่อสร้างที่เกิดขึ้นใหม่

ข. <u>วัดพุทไธสวรรย์</u>

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. พระปรางค์องค์ใหญ่สูง 35 เมตร มีลักษณะศิลปะขอม
2. วิหารพระนอน วิหารเล็ก วิหารน้อย และหมู่เจดีย์ 12 องค์
3. พระอุโบสถ อยู่ทางด้านทิศตะวันตกของพระปรางค์
4. ตำหนักสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์
5. ต้นไม้และทัศนียภาพริมน้ำ

สภาพโดยทั่วไป
- อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาตรงข้ามกับเกาะเมืองทางด้านทิศใต้
- มีพระภิกษุจำวัด ได้รับการบูรณะรักษาอย่างดี
- มีต้นไม้ใหญ่ร่มรื่น
- ทัศนียภาพริมน้ำ ร่มรื่นสวยงาม

ปัญหาทางภูมิทัศน์ปัจจุบัน – ยังไม่มี เนื่องจากการเข้าถึงพื้นที่วัด พุทไธสวรรย์ยังไม่มีความสะดวกเท่าที่ควร กล่าวคือ สามารถเข้าได้เพียง 2 ทาง คือ ทางน้ำและทางรถยนต์ทางด้านหลัง ซึ่งยังคงเป็นเส้นทางลูกรังอยู่ (ถนนสายไปวัดไชยวัฒนาราม ถึงหมู่บ้านโปรตุเกส) ดังนั้นสภาพภูมิทัศน์ เมืองเก่ายังคงสมบูรณ์ และการปลูกสร้างอาคารประชิด ใกล้เคียงตัววัดจึงไม่มี

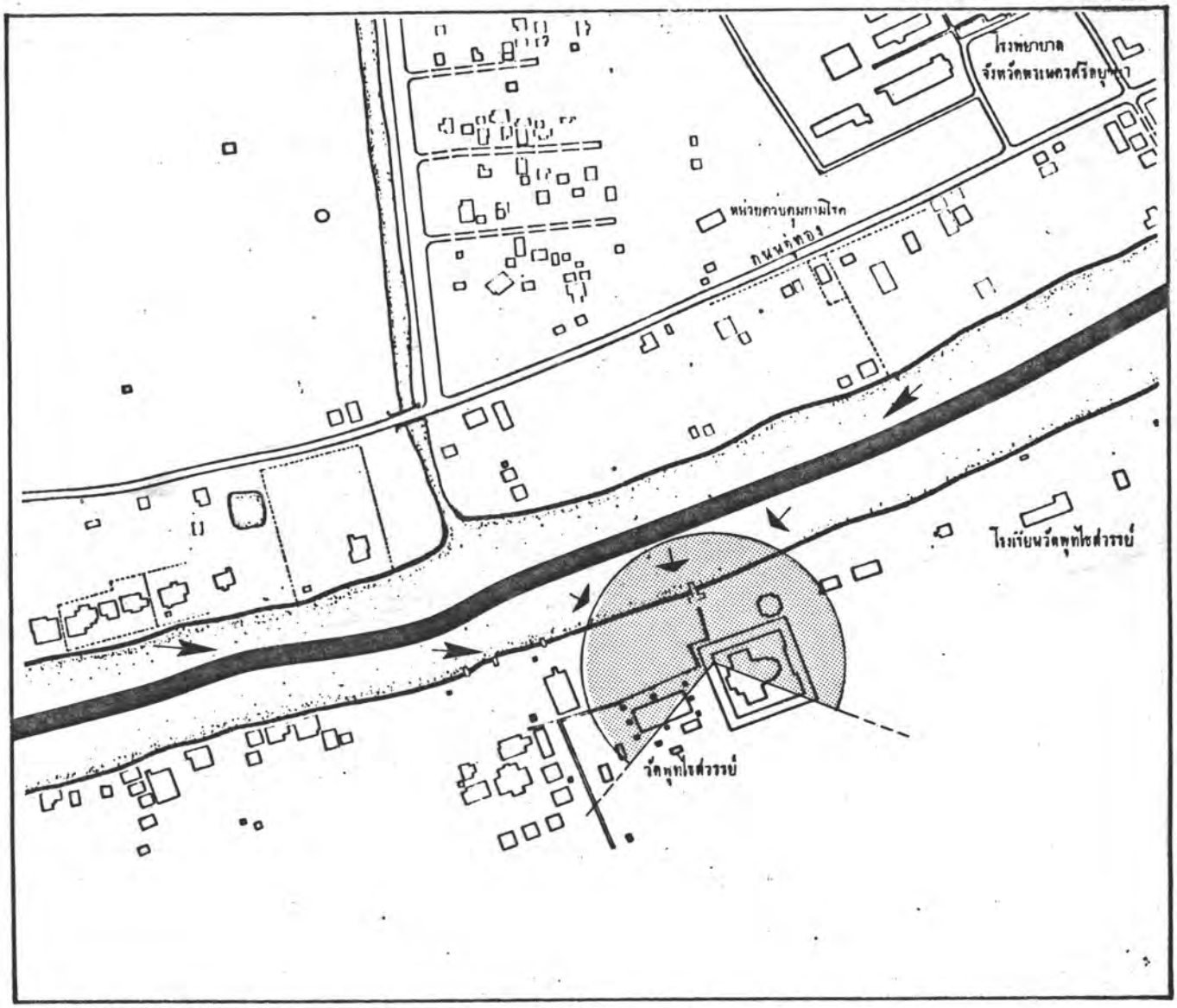

scale (50m)

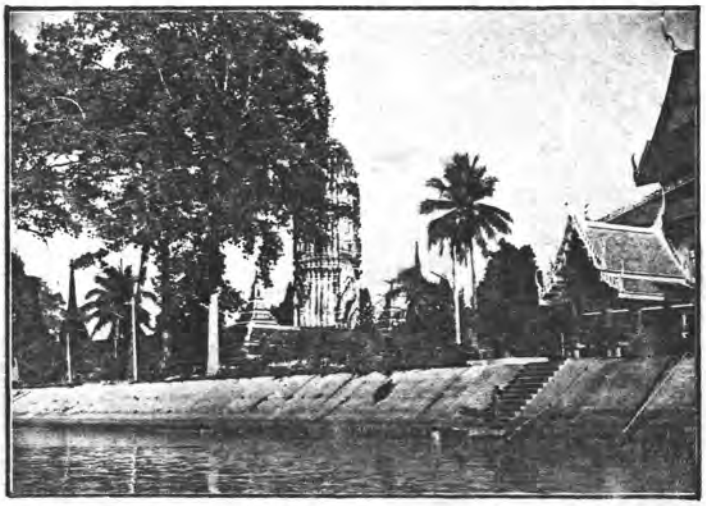

ทิวทัศน์จากเส้นทางน้ำ ถึง วัดพุทไธสวรรย์

ปัญหาที่คาดในอนาคต - เนื่องจากวัดนี้อยู่ห่างไกลจากชุมชน ดังนั้น ความงามทางภูมิทัศน์ในจุดนี้จึงยังจะไม่ถูกทำลาย อันเนื่องมาจากการสร้างอาคารประชิด ทำลายทิวทัศน์ (Vista) ในอนาคตอันใกล้นี้

ค. วัดเชนโยเชฟ (บ้านญวน)

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวนคือ

1. โบสถ์ได้รับการบูรณะอย่างดี
2. พื้นที่สีเขียวโดยรอบ ต้นลั่นทม
3. ทัศนียภาพริมน้ำ

สภาพโดยทั่วไป
- อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาตรงข้ามกับเกาะเมืองทางด้านทิศใต้
- โบสถ์ ยังใช้ประกอบพิธีทางศาสนา จึงมีสภาพที่ดี
- สามารถมองเห็นได้จากระยะไกล

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน - ยังไม่เกิด เนื่องจากการคมนาคมยังเข้าถึงไม่สะดวกนัก ดังนั้นจึงยังไม่มีการปลูกสร้างอาคาร ประชิดอันเป็นปัญหาทางด้านการมองทัศนียภาพ

ปัญหาที่คาดในอนาคต - เนื่องจากห่างไกลจากแหล่งชุมชน ดังนั้นจึงยังไม่มีปัญหาการก่อสร้างอาคารประชิดตัวโบสถ์ โบราณสถานในอนาคตอันใกล้นี้

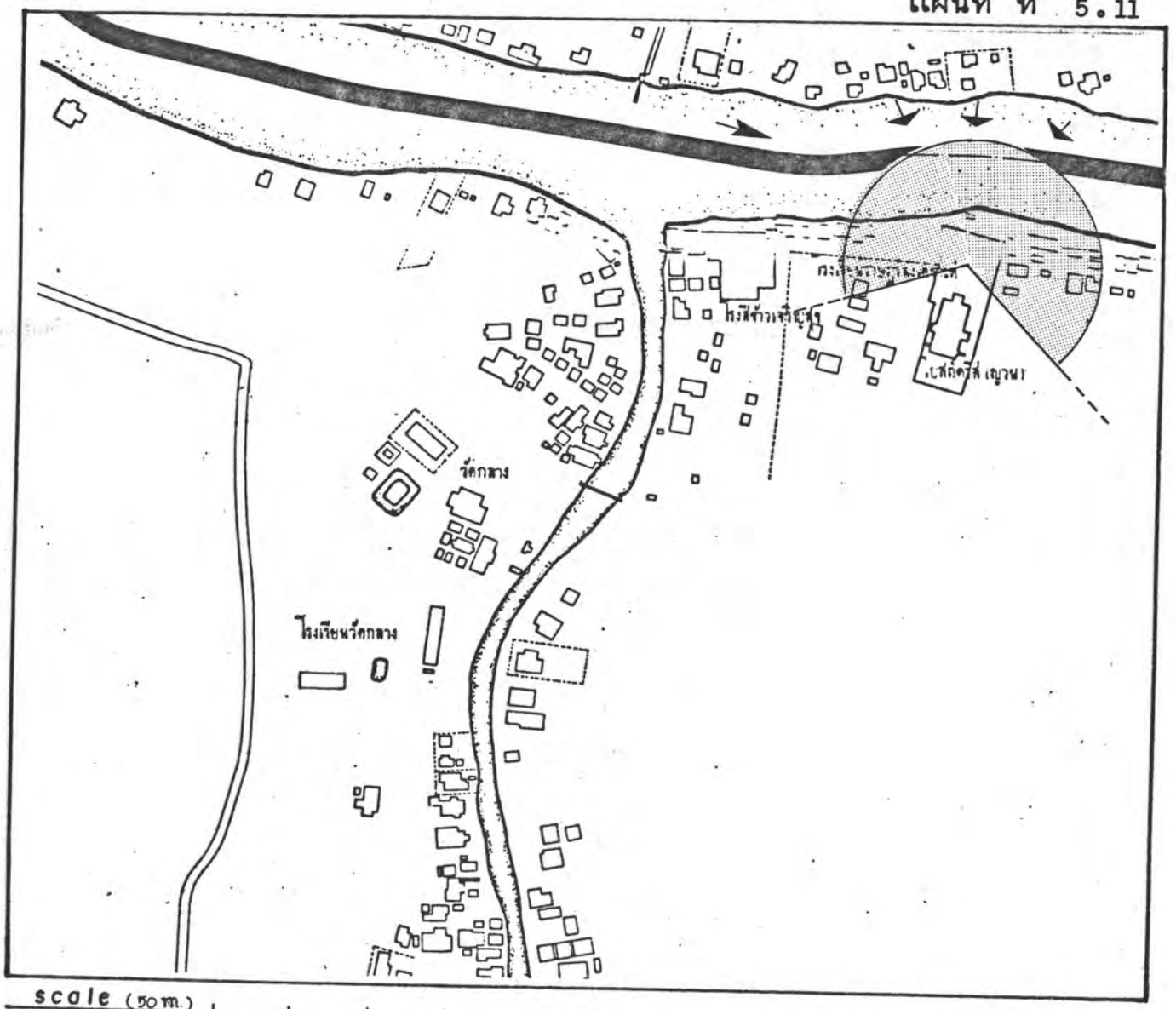

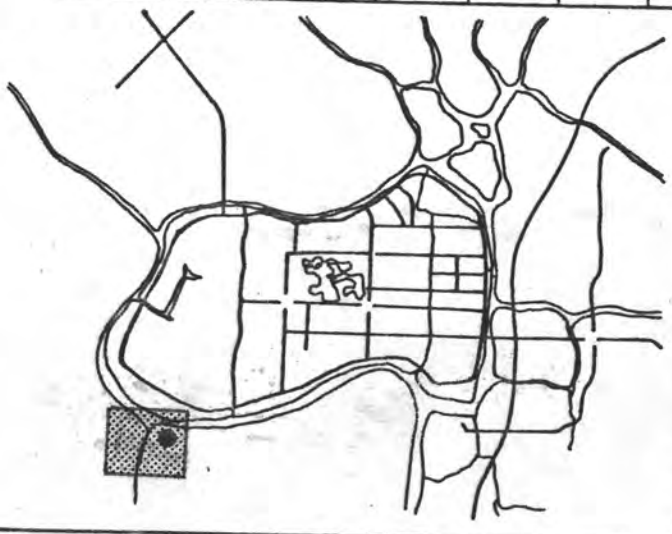

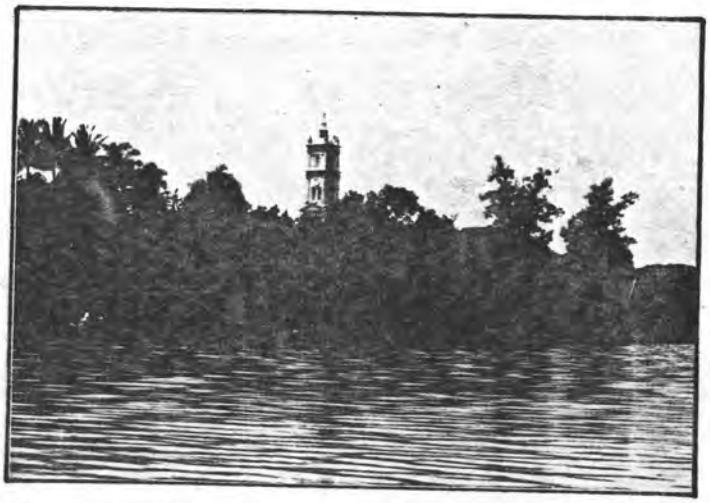

ทิวทัศน์จากเส้นทางน้ำ ถึง วัดเซนโยเซฟ

ง. วัดไชยวัฒนาราม

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. พระปรางค์องค์ใหญ่ มีความสูง 42 เมตร เรียกว่า "พระปรางค์ศรีรัตนมหาธาตุ"
2. มณฑปทิศ และระเบียงคต
3. ทัศนียภาพริมน้ำ และพื้นที่สีเขียวโดยรอบ

สภาพโดยทั่วไป
- อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ทางด้านทิศตะวันตกตรงข้ามเกาะเมือง
- เป็นวัดร้างไม่มีพระภิกษุจำวัด
- พื้นที่รอบข้าง เป็นต้นไม้ ร่มรื่น ไม่มีอาคารสิ่งก่อสร้างมาประชิด หรือลดคุณค่าของสถาปัตยกรรมให้ด้อยลง

ปัญหาทางภูมิทัศน์ในปัจจุบัน
- ภูมิทัศน์ในจุดนี้ยังไม่มีการถูกทำลาย เนื่องมาจากการคมนาคม การเข้าถึงเป็นไปด้วยความยากลำบาก อีกทั้งยังอยู่ห่างไกลจากแหล่งชุมชน ดังนั้น ทิวทัศน์ (Vista) ในจุดนี้จึงยังคงมีความสมบูรณ์อย่างยิ่ง

ปัญหาที่คาดในอนาคต
- ยังจะไม่เกิดขึ้นในเวลาอันใกล้นี้ เนื่องจากอยู่ห่างไกลจากชุมชน และได้รับการอนุรักษ์ สงวนพื้นที่ริมแม่น้ำเอาไว้อย่างดี โดยกรมศิลปากร

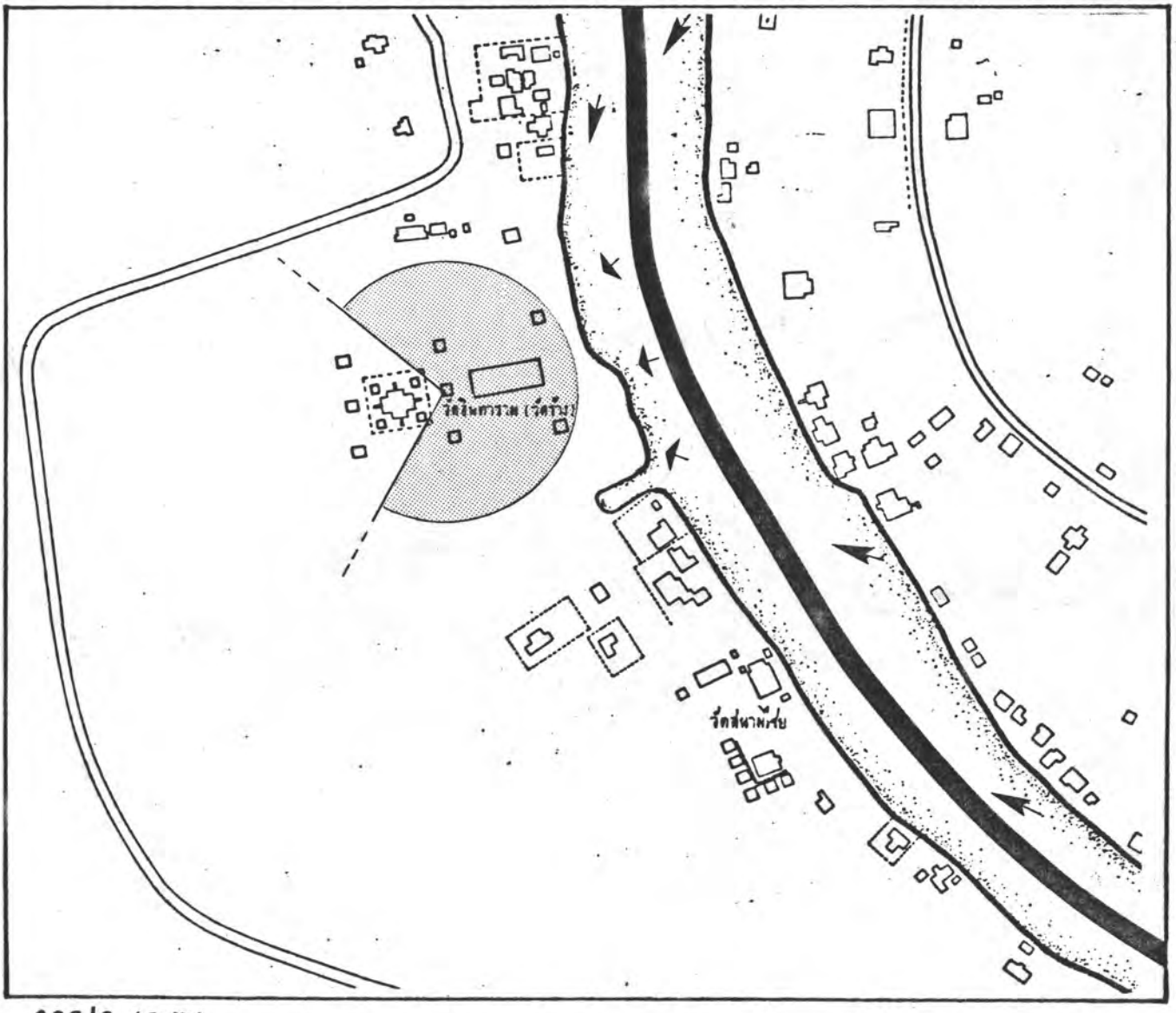

ทิวทัศน์จากเส้นทางน้ำ ถึงวัดไชยวัฒนาราม

จ. วัดกษัตราธิราช วัดธรรมาราม เจดีย์ศรีสุริโยทัย (เส้นทางน้ำ)

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. พระปรางค์ใหญ่วัดกษัตราธิราช
2. พระอุโบสถ และหอไตร วัดธรรมาราม
3. เจดีย์ศรีสุริโยทัย มีความสุง 35 เมตร
4. ต้นก้ามปูริมแม่น้ำ
5. ทัศนียภาพริมสองฝั่งแม่น้ำ

สภาพโดยทั่วไป
- วัดกษัตราธิราชอยู่ทางฝั่งตรงข้ามวังหลวง ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา มีท่าน้ำสวยงาม
- อุโบสก และหอไตรวัดธรรมาราม อยู่ใกล้เคียงกับวัดกษัตราธิราช
- เจดีย์ศรีสุริโยทัย อยู่ตรงข้ามกับวัดกษัตราธิราชและวัดธรรมาราม
- ทัศนียภาพสองฝั่งแม่น้ำสวยงามร่มรื่น
- ต้นก้ามปูริมน้ำทางฝั่งเกาะเมืองช่วยให้เจดีย์ศรีสุริโยทัยงามสง่ามากขึ้น

ปัญหาทางด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน
- มีปัญหาขนาดเล็ก ได้แก่ การปิดป้าย โฆษณาที่ไม่คำนึงถึง ผลต่อความงามและความเป็นระเบียบของส่วนรวม จึงทำให้บดบัง และเป็นวัตถุแปลกปลอมทางด้านภูมิทัศน์ ในจุดนี้

แผนที่ ที่ 5.13

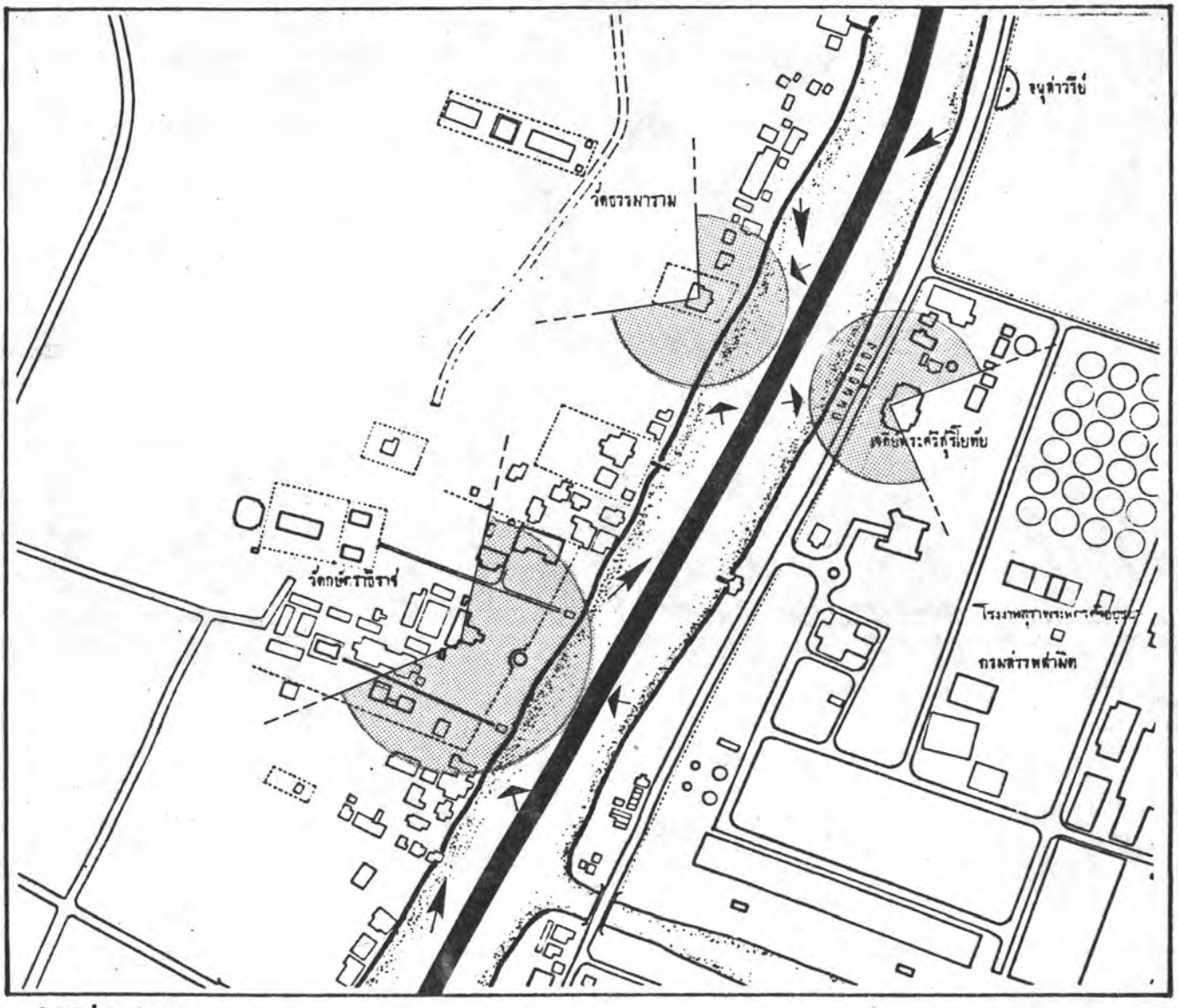

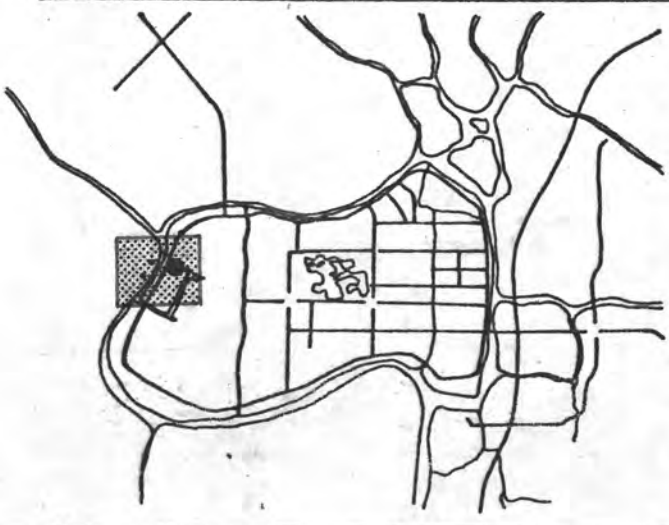

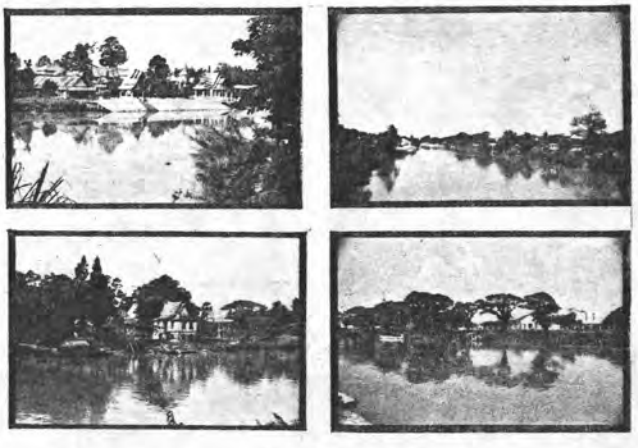

ทิวทัศน์จากเส้นทางน้ำ ถึง วัดธรรมาราม
วัดกษัตราธิราช
เจดีย์ศรีสุริโยทัย

ปัญหาที่คาดในอนาคต - จะไม่เกิดขึ้นเนื่องจากเป็นพื้นที่ ๆ อยู่ในเขตพื้นที่สงวนอนุรักษ์ จึงเป็นการดีที่จะรักษาทัศนียภาพ บริเวณสองฝั่งแม่น้ำ เจ้าพระยาในพื้นที่นี้เอาไว้

ฉ. <u>พระราชวังจันทรเกษม</u> (เส้นทางน้ำ)

ที่หมายตามและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. กำแพงวัง
2. อาคารพิพิธภัณฑ์ทรงไทย
3. พื้นที่เปิดโล่ง

สภาพโดยทั่วไป - อยู่ริมแม่น้ำป่าสักบริเวณท้ายตลาดหัวรอ
- มีพื้นที่เปิดโล่งริมน้ำ สำหรับเป็นที่จอดรถ
- มีอาคารแถวอยู่ใกล้บริเวณ ทำให้วุ่นวาย
- แนวกำแพงอยู่ในสภาพดี ดูขึงขังสง่างาม

ปัญหาทางภูมิทัศน์ในปัจจุบัน - บริเวณพระราชวังจันทรเกษม เป็นจุดที่อยู่ท่ามกลางตลาดหัวรอ อันเป็นชุมชนย่านพานิชยกรรมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในเมืองอยุธยา ดังนั้น จึงเป็นพื้นที่ที่มีความสับสนในการใช้ที่ดินในบริเวณนี้มาก อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่า พระราชวังจันทรเกษมจะอยู่ท่ามกลางชุมชนที่มีขนาดใหญ่ แต่ก็มีแนวกำแพงล้อมรอบบริเวณ อันถือเป็นเส้นขอบ (Edges) ที่เด่นชัดของการใช้พื้นที่ และมุมมองจากแม่น้ำนี้ ทางเทศบาลได้จัดพื้นที่หน้าพระราชวังจันทรเกษมให้เป็นพื้นที่เปิดโล่ง (Open Space) สำหรับเป็นลานจอดรถ และตลาดนัดในวันเสาร์-อาทิตย์ ดังนั้น

จึงจะไม่มีสิ่งก่อสร้างที่เป็นอาคารสูง มาบดบังมุมมองของตัวอาคารพิพิธภัณฑ์ทรงไทย และแนวกำแพงวัง นอกจากจะเกิดปัญหาจากร้านค้าชั่วคราว ซึ่งทำให้เป็นบริเวณที่สกปรก ปัญหาอีกตัวหนึ่งได้แก่ พื้นที่ด้านข้างวังจันทรเกษมเป็นพื้นที่ของโทรศัพย์ส่วนกลาง ดังนั้นจึงมีเสาโทรศัพย์ขนาดสูง ซึ่งเป็นตัวทำลายภูมิทัศน์ของบริเวณอีกตัวหนึ่ง

ปัญหาที่คาดในอนาคต – เนื่องจากบริเวณนี้มีการใช้ที่ดินอย่างเต็มพื้นที่แล้ว และการจัดการใช้ที่ดินในบริเวณลานโล่งหน้าพระราชวังจันทรเกษมได้รับการควบคุมจากเทศบาลเมือง พระนครศรีอยุธยาให้เป็นพื้นที่เปิดโล่งริมแม่น้ำสำหรับจอดรถ และเป็นตลาดนัดในวันเสาร์และอาทิตย์ ดังนั้นปัญหาทางด้านการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จึงเป็นไปได้ค่อนข้างยากในอนาคตอันใกล้ แต่ปัญหาอื่น ๆ อันได้แก่ ปัญหาทางด้านความสกปรก จึงส่งผลต่อภูมิทัศน์เมืองในทางลบขึ้น ซึ่งในอนาคตหากไม่มีการควบคุมที่ดีจะทำให้เป็นชุมชนแออัดที่เสื่อมโทรม และสร้างปัญหาให้กับบริเวณได้

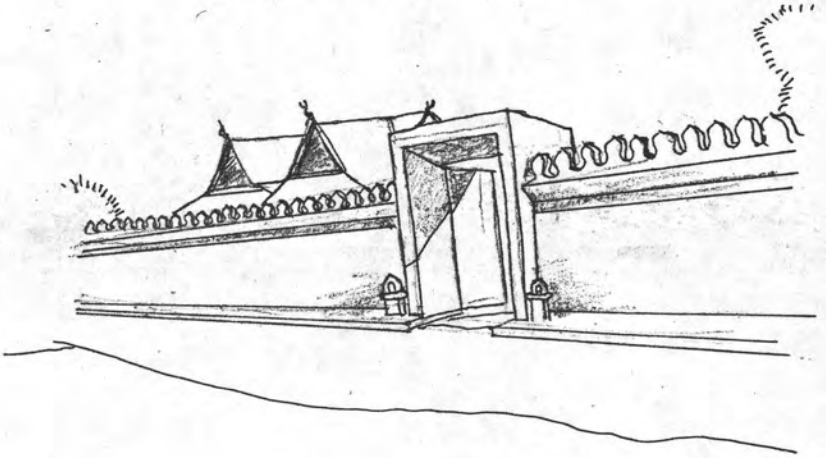

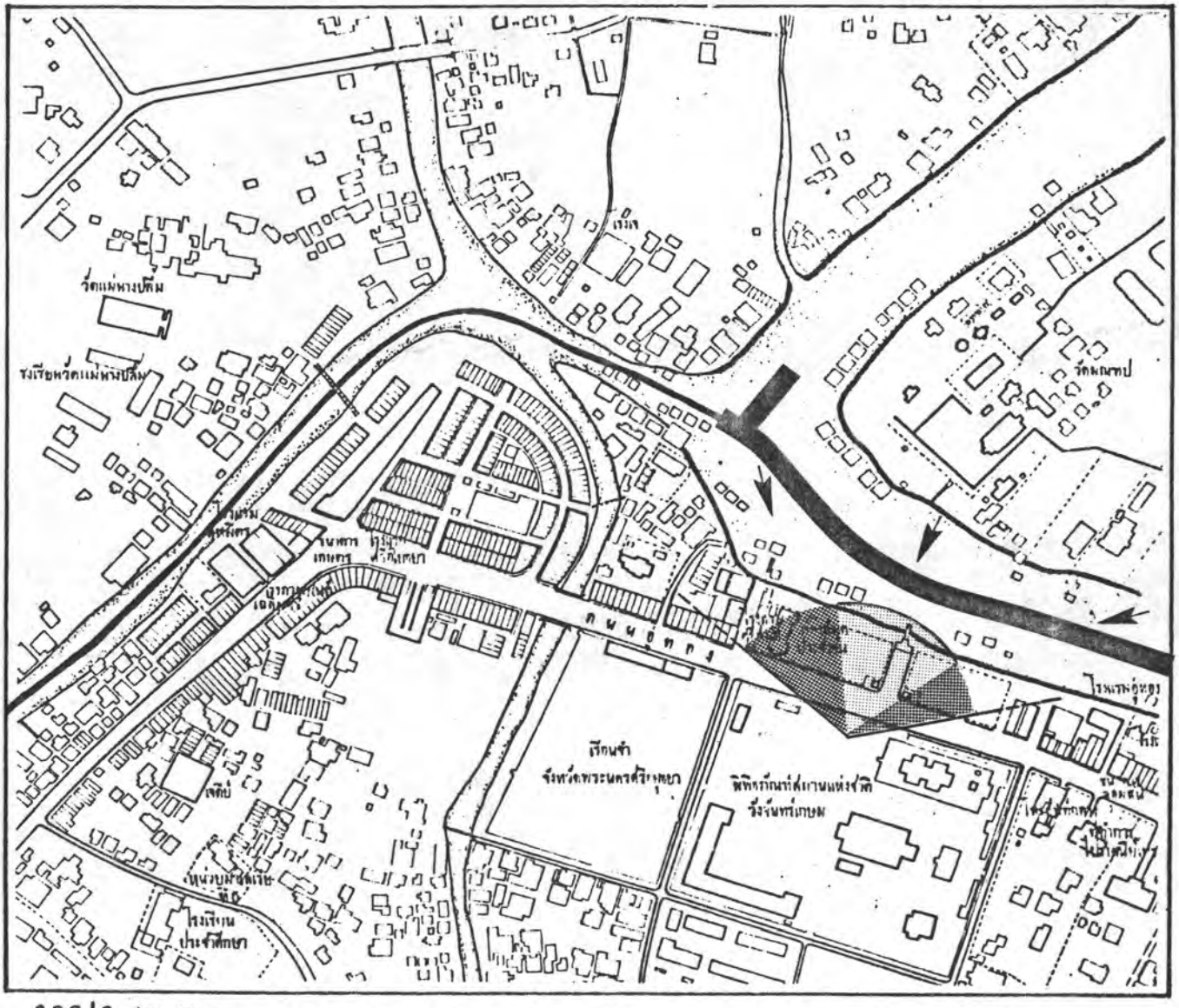

scale (50m)

ทิวทัศน์จากเส้นทางน้ำ ถึงพระราชวังจันทร์เกษม

เหนือ

ช. สะพานปรีดี-ธำรง วัดพิชัย วัดกล้วย (เส้นทางน้ำ)

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. สะพานปรีดี-ธำรง
2. อุโบสกวัดพิชัย และหมู่กุฏิทรงไทย
3. วัดกล้วย

สภาพโดยทั่วไป - สะพานปรีดี-ธำรง ค่อมแม่น้ำป่าสัก
- มีหมู่กุฏิทรงไทย และอุโบสกวัดพิชัยริมแม่น้ำสวยงาม
- มีโรงเรื่อยไม้อยู่ข้างวัดพิชัย
- ศาลาริมน้ำ และโบสถ์วัดกล้วยสวยงาม
- ทัศนียภาพริมน้ำร่มรื่นสวยงาม

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน - ยังไม่มีแต่ในอนาคต อันใกล้กำลังจะเกิดขึ้น แม้สะพานปรีดี-ธำรง จะไม่ได้ถือว่าเป็นโบราณสถานดั้งเดิม แต่สามารถ ถือได้ว่าเป็นจุดหมายจาก (Landmark) ที่มีความสำคัญมากจุดหนึ่ง ดังนั้น ทิวทัศน์ (Vista) ในจุดนี้จึงมีความสำคัญทางด้านชุมชนริมแม่น้ำ ได้แก่บ้านเรือนและวัด ที่สำคัญได้แก่วัดพิชัยและวัดกล้วย ที่มีหมู่เรือนไทยสวยงามริมฝั่งแม่น้ำ อย่างไรก็ตาม ทิวทัศน์ในลักษณะไทยกำลังจะถูกเปลี่ยนแปลง

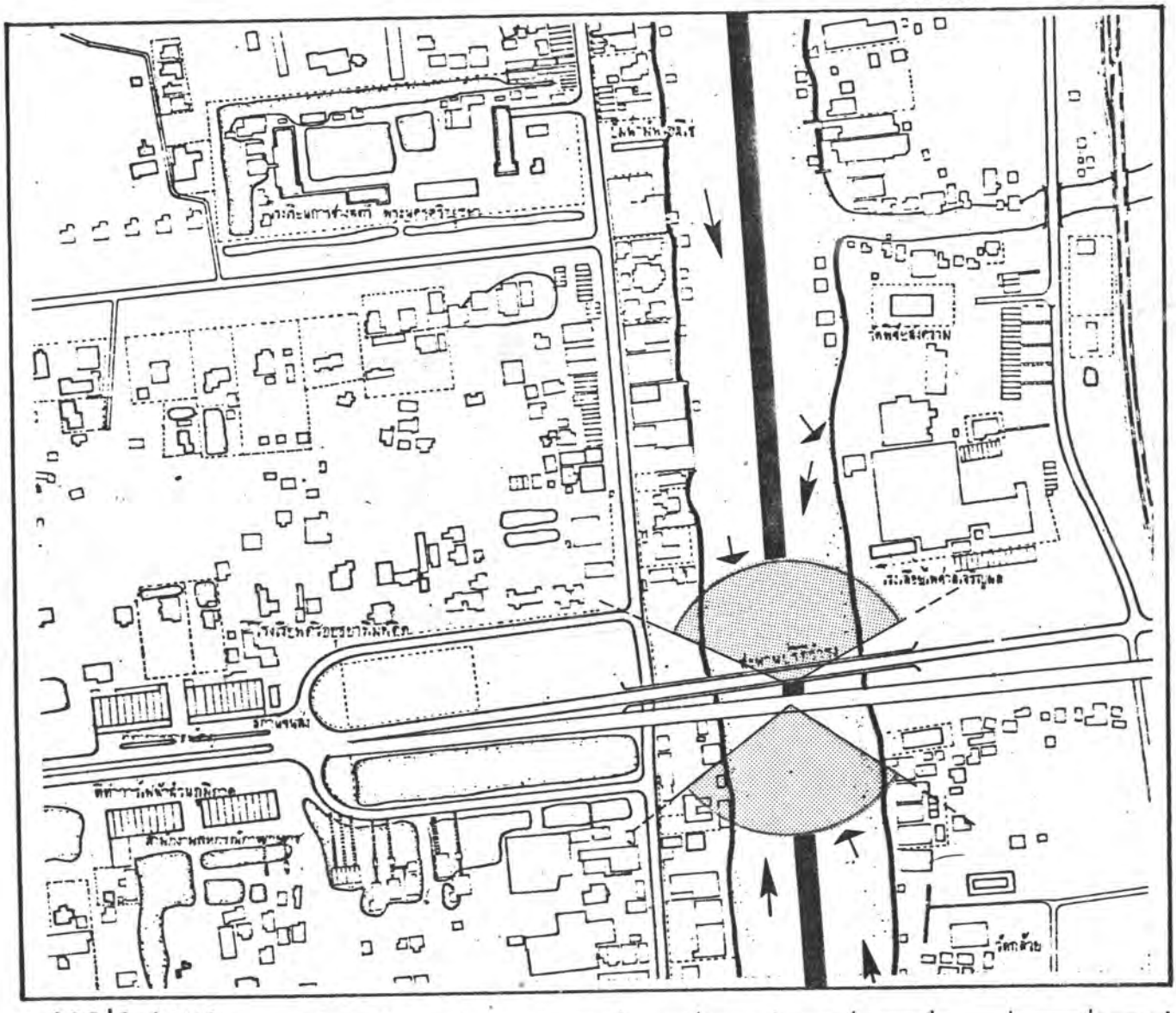

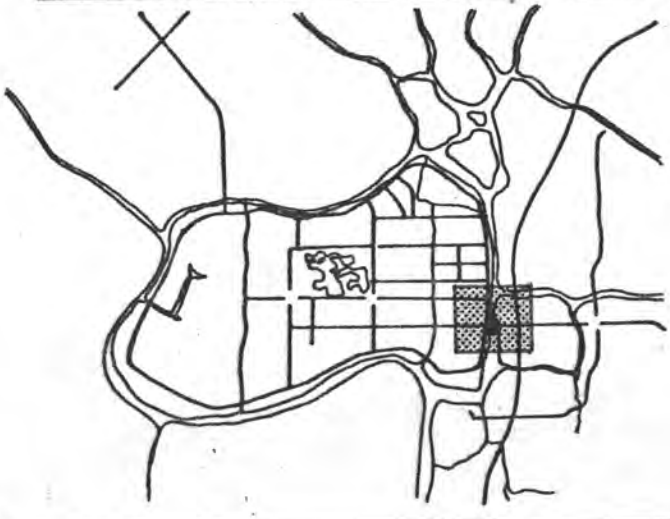

ทิวทัศน์จากเส้นทางน้ำ ถึงสะพานปรีดี-ธำรง และบัญหาที่อาจเป็นไปได้ในอนาคต

เหนือ

ปัญหาที่คาดในอนาคต – พื้นที่ตีนสะพานปรีดี-ธำรง ทางฝั่งนอกเกาะกำลังเกิดเป็นชุมชนขนาดใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น ทิวทัศน์ที่สวยงาม อันได้แก่หมู่เรือนไทย ของวัดพิชัย กำลังถูกอาคารสูงสร้างประชิด และอาจจะมีการก่อสร้างเกิดขึ้นตามมาอีกเรื่อย ๆ ในอนาคต อันเป็นการกลืนหายของภูมิทัศน์ที่น่าจะได้รับการพิทักษ์รักษาไว้ อันเป็นสิ่งที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง

5.3 เส้นทางเชื่อมภายในบริเวณพื้นที่ แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เส้นทางบริเวณภายในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา

ส่วนที่ 2 เส้นทางบริเวณรอบนอกเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา

ส่วนที่ 1 เส้นทางบริเวณภายในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา ได้แก่

5.3.1 ถนนอู่ทอง (ถนนวงแหวนรอบเมือง)

5.3.2 ถนนศรีสรรเพชญ

5.3.3 ถนนชีกุน

5.3.4 ถนนนเรศวร

5.3.1 ถนนอู่ทอง (ถนนวงแหวนรอบเกาะเมือง)

ถนนอู่ทองเป็นถนนวงแหวนที่ตัดรอบภายในบริเวณเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา โดยตัดทับตามแนวเดิมของแนวกำแพงเมืองเก่า เพื่อประโยชน์ในการกั้นระดับน้ำไม่ให้ล้นเข้ามาท่วมภายในบริเวณเกาะเมือง มีความยาวทั้งสิ้น 11.34 กิโลเมตร เป็นถนนสายสำคัญซึ่งตัดผ่านสถานที่สำคัญภายในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาหลายแห่ง ดังนี้คือ

ถนนอู่ทอง (1)

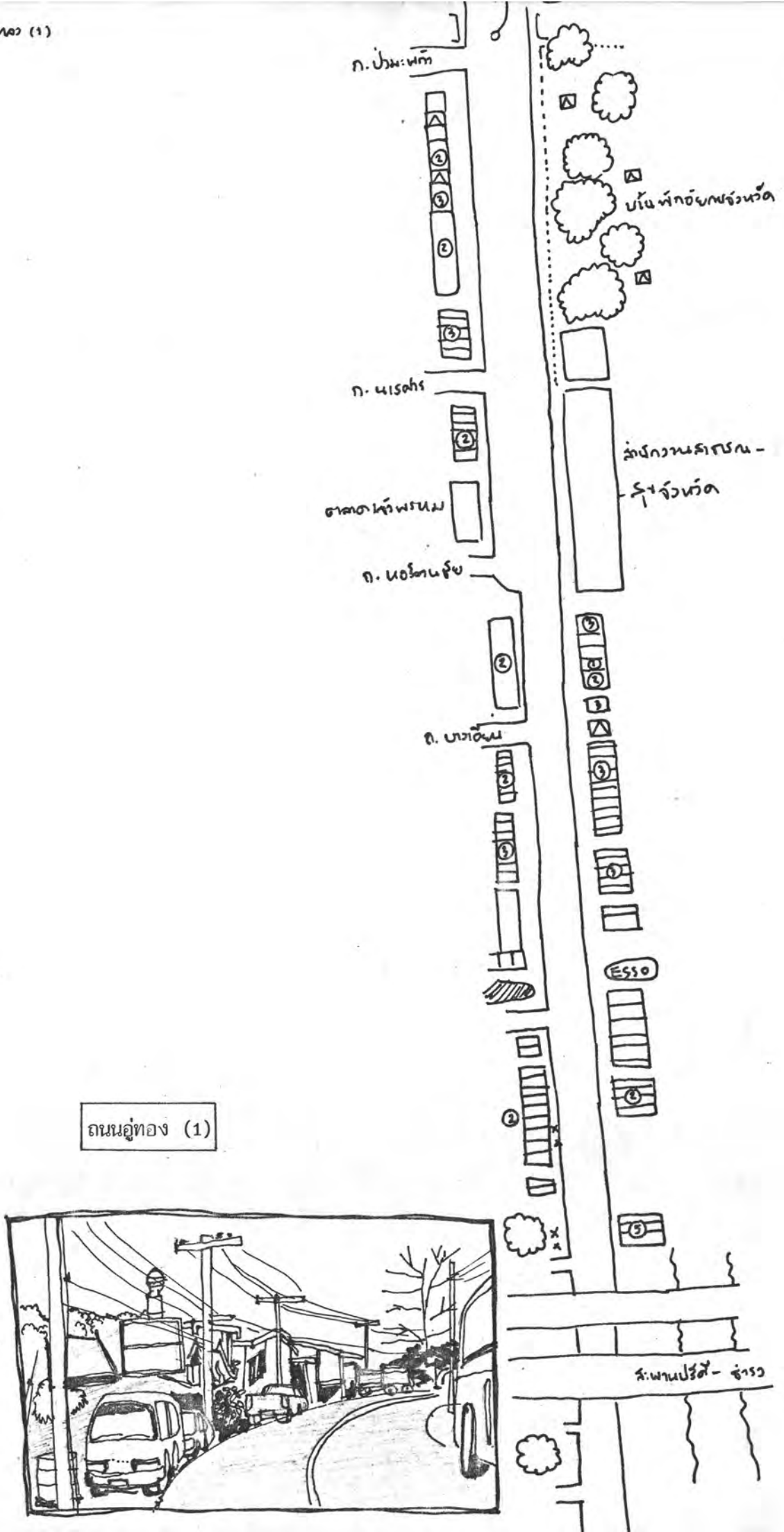

ถนนอู่ทอง (1)

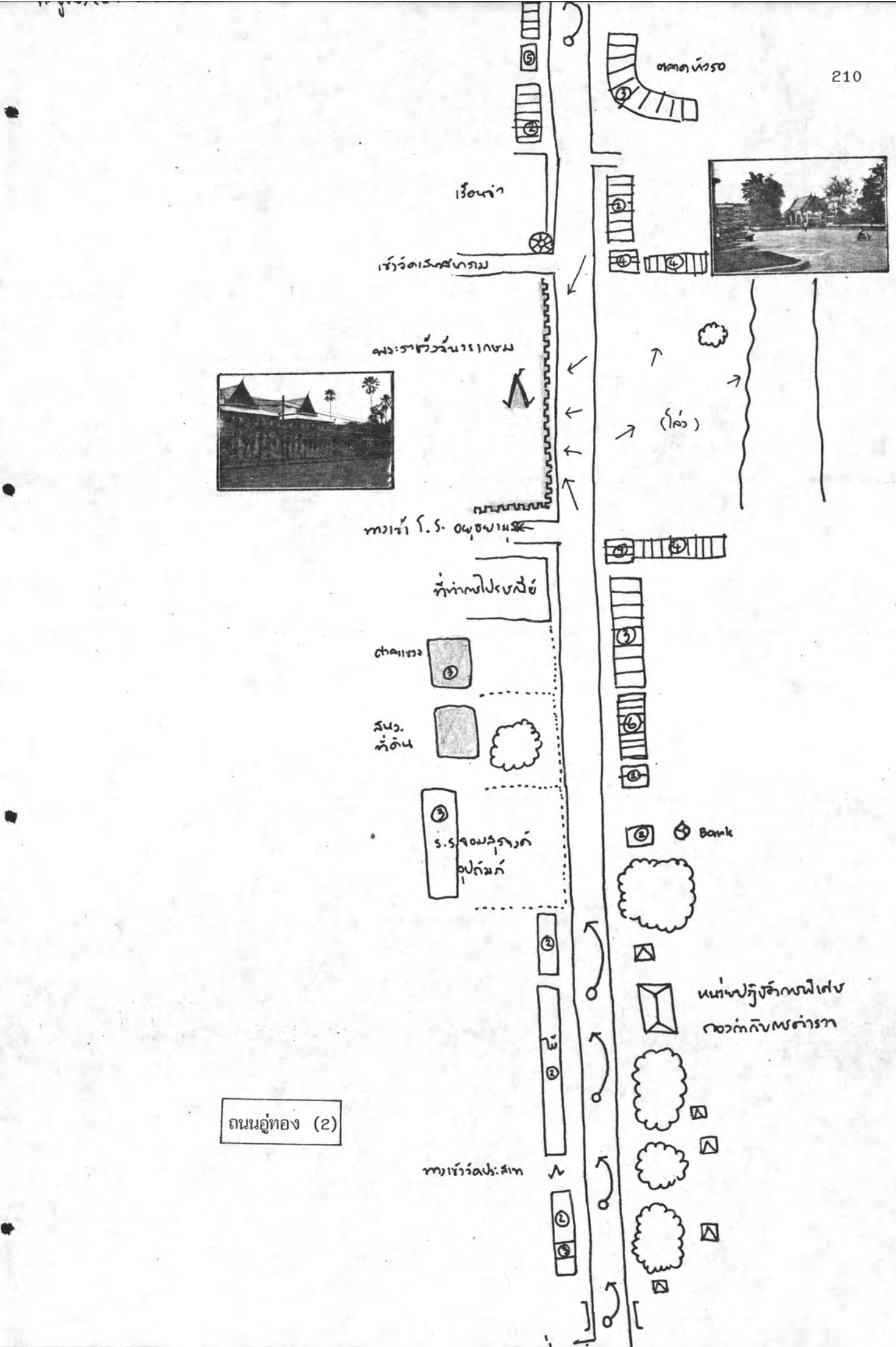
ตลาดเก่าเรอ
เรือนต่ำ
เข้าวัดเสมสหกรม
(โล่ง)
ทางเข้า โ.ร. อนุชนานุเคราะห์
ที่จำหน่ายไปรษณีย์
ตลาดสด
สนง.
ที่ดิน
ร.ร.จอมสุรางค์
อุปถัมภ์
Bank
หน่วยปฏิบัติการพิเศษ
ทางเข้าวัดประสิทธิ์
ถนนอู่ทอง (2)

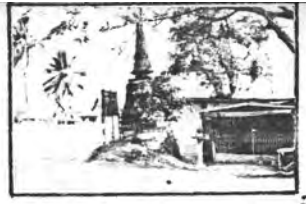

ร.ร. อนุบาล
วัดธรรมเกษาสี
(น้ำ)
ถนนชีกุน ←
วัดราชประดิษฐ์
ร.ร.ไม้
วัดเจดีย์
ร้านทำอิฐบล็อก
(รพ.
เขื่อ ร.ร. ประชาสงเคราะห์
(น้ำ)

ถนนอู่ทอง (3)

ถนนอู่ทอง (4)

ถนนอู่ทอง (5)

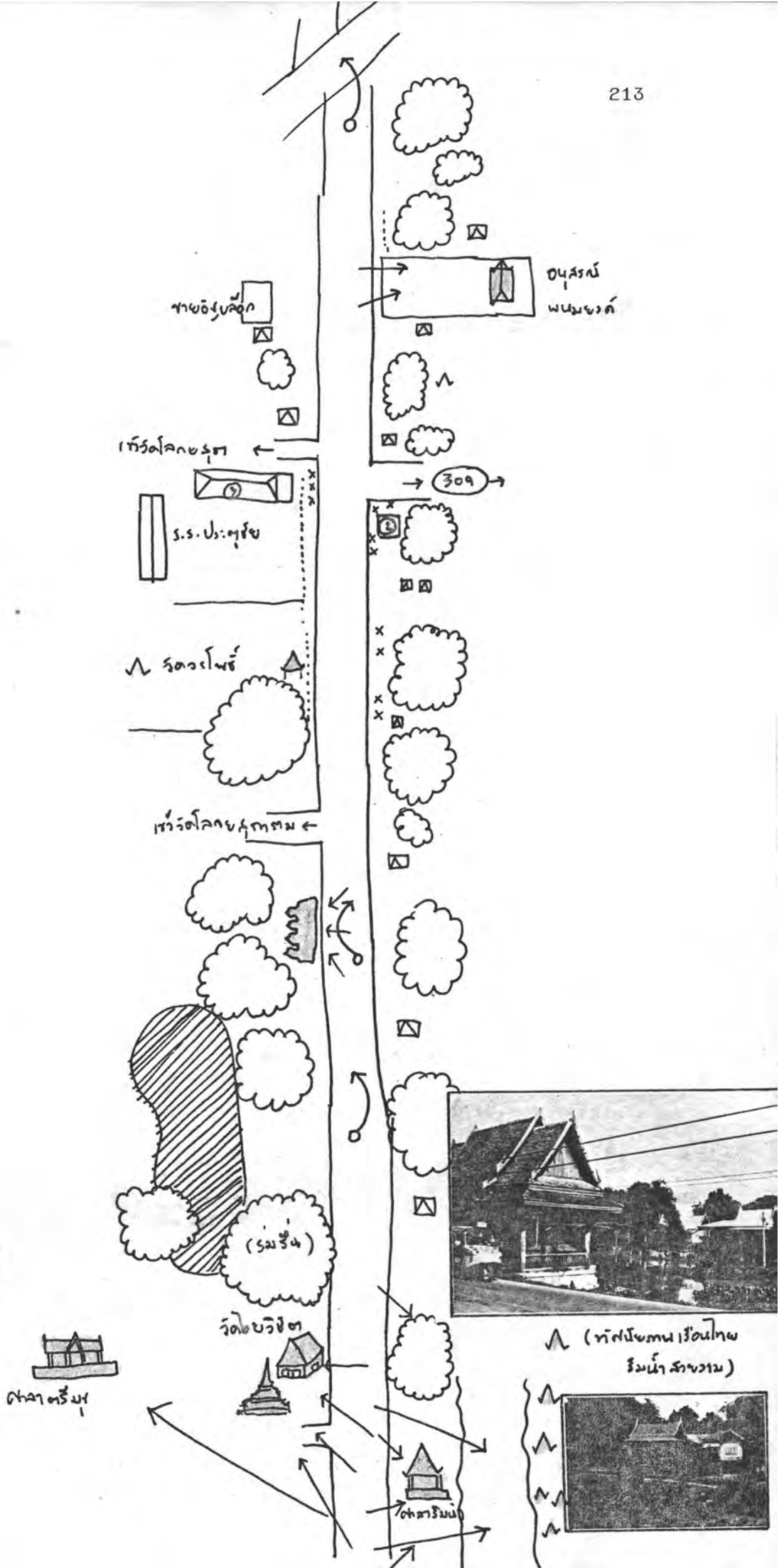
อนุสรณ์
พนมยงค์
ขายอิฐบลือก
เข้าวัดโลกยสุธา
309
ร.ร. ประชาบูรณ์
วัดวรโพธิ์
เข้าวัดโลกยสุธาตก
(รมรื่น)
วัดไชยวิชิต
ศาลาตรีมุข
ศาลาริมน้ำ
(ที่ตั้งบ้านเรือนไทย
ริมน้ำสายงาม)

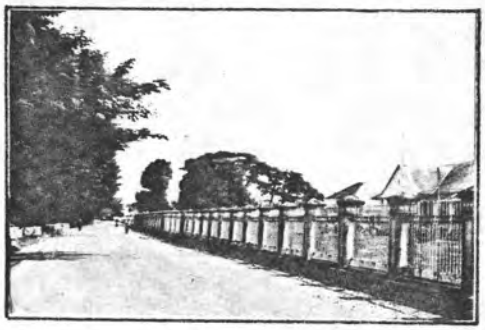

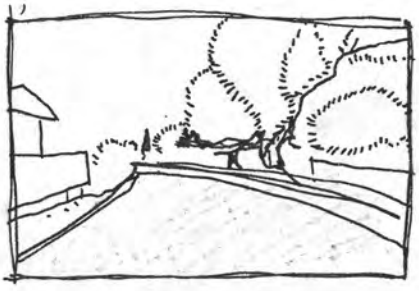

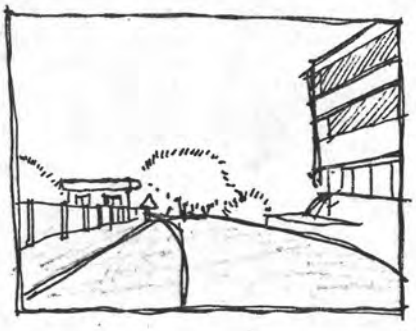

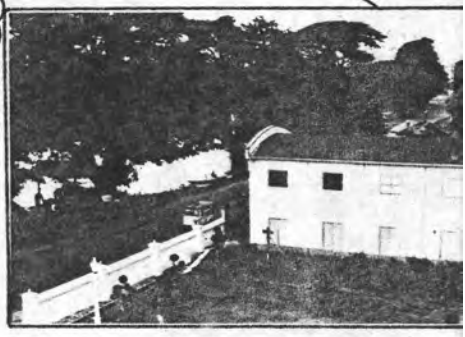

โรงพยาบาล
เจดีย์สามสุรโยทัย
กองสรรพาวุธ
ซ่อมยาว
ร.ร.อาชีวะศึกษา
พณิชยการอยุธยา
วัดตึก
UP
วัดธรรมาราม
ถนนอู่ทอง (6)

ถนนอู่ทอง (7)

ถ. อู่ทอง (8)

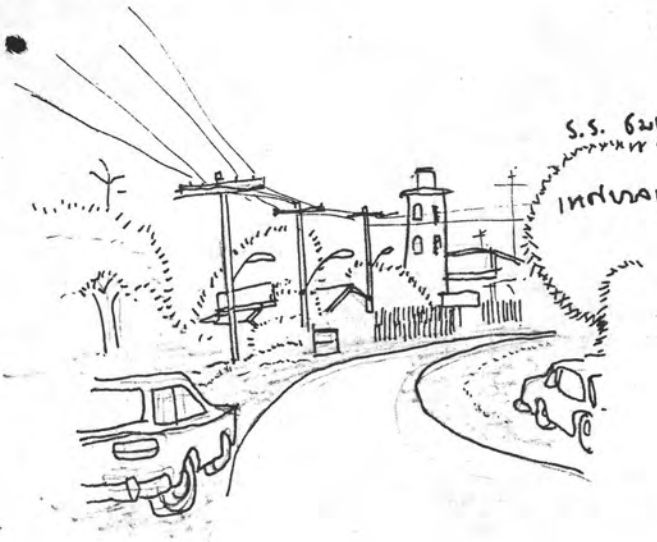

S.S. อนุสรณ์ป้อมเพชร

เทศบาลเมืองนครฯ

รถบัสต่างจาก

วัดหนัง เขา

ป้อมเพชร

แท่งรูปน้ำประปาจังหวัด พ.ศ. 2458

ต้นปาล์ม

กรมประมงเทศบาลเมือง

ถนนอู่ทอง (8)

ก. พระราชวังจันทรเกษม

ข. เจดีย์คู่วัดเขียน ป้อมประตูข้าวเปลือก

ค. วัดญาณเสน วัดธรรมมิกราช

ง. ทัศนียภาพริมคลองเมือง วัดหน้าพระเมรุ พระราชวังหลวง

จ. ทัศนียภาพริมน้ำเจ้าพระยา บริเวณหัวแหลม

ฉ. อุทยานประวัติศาสตร์สวนสมเด็จฯ

ก. <u>พระราชวังจันทรเกษม</u> (ถนนอู่ทอง)

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. กำแพงวังสีขาว
2. อาคารพิพิธภัณฑ์สถานทรงไทย
3. บริเวณสวนโล่งริมน้ำหน้าวัง

สภาพโดยทั่วไป – เนื่องจากอยู่ใกล้กับบริเวณตลาดหัวรอจึงทำให้มีอาคารแถวประชิดมากมายโดยรอบ

– มีลานจอดรถริมน้ำ หน้าพระราชวังเป็นพื้นที่เปิดโล่ง

– มีพื้นที่สีเขียวมาก จึงทำให้ลดความกระด้างของบริเวณโดยรอบได้

– แนวกำแพงวังอยู่ในสภาพดี ดูขึงขังสง่างาม

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน – เนื่องจากอยู่ท่ามกลางชุมชนตลาดหัวรอ จึงทำให้มีความสับสนมากในการใช้พื้นที่ในบริเวณนี้ อย่างไรก็ตามแนวกำแพงยาวสีขาวของพระราชวังมีความแรงพอที่จะตรึงสายตาของผู้ที่จะเดินทางผ่านไปมาได้ อีกทั้งด้านหน้าของวังจันทรเกษมทางเทศบาล ได้จัดเป็นพื้นที่โล่ง (Open Space) อย่างไรก็ตามน่าที่จะได้มีการปลูกต้นไม้พุ่มขนาดใหญ่ ปิดบัง

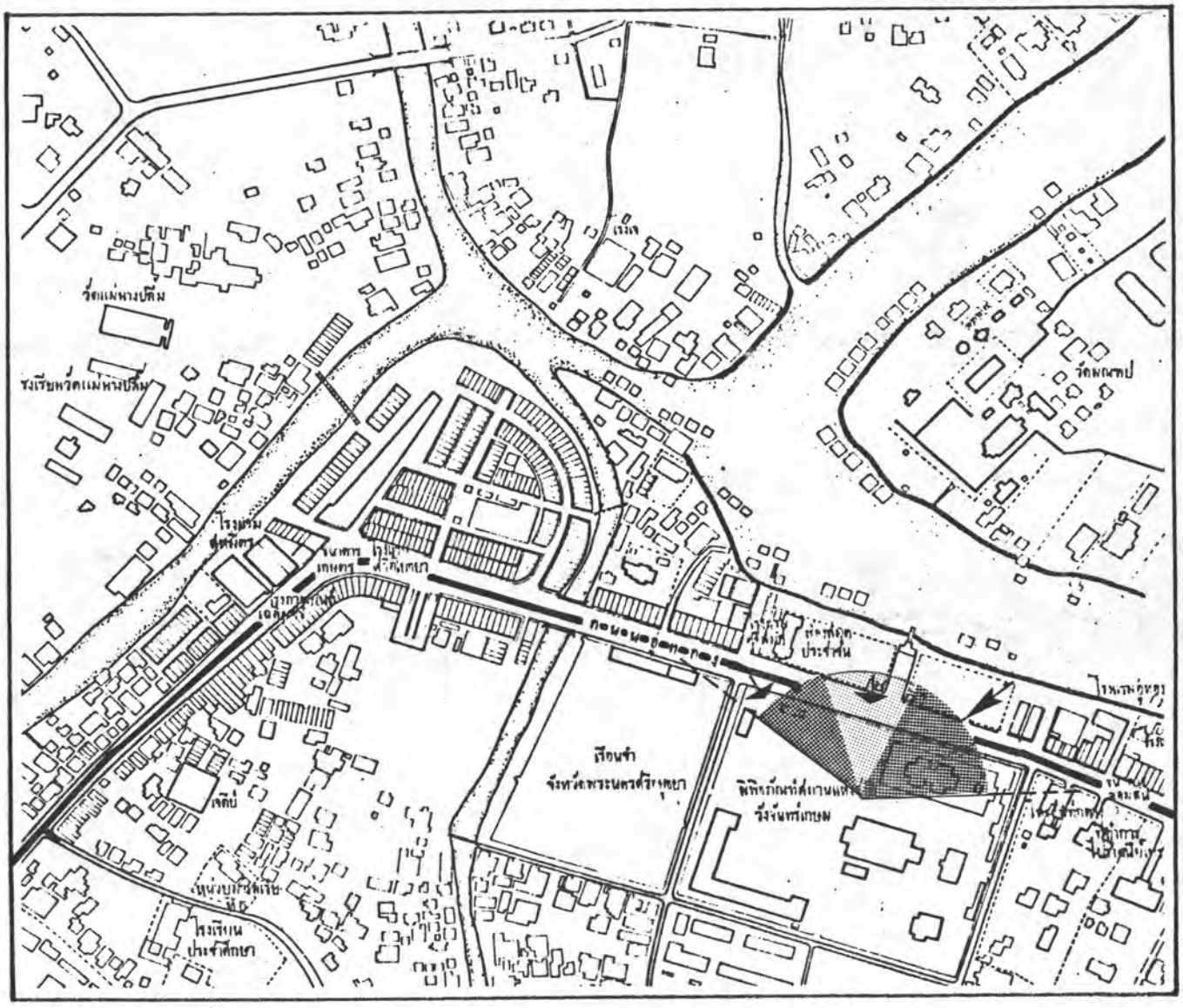

scale (50 m.)

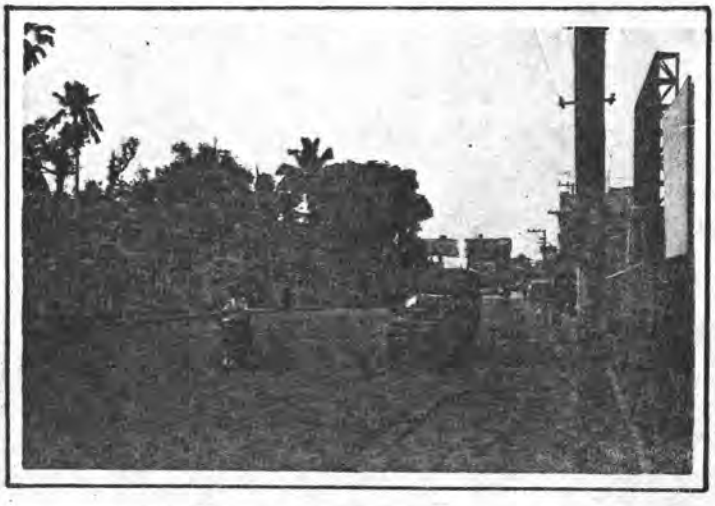

ทิวทัศน์จากถนนอู่ทอง ถึง พระราชวังจันทร์เกษม

เหนือ

แนวติดแถว ซึ่งประชิดกับพื้นที่เปิดโล่ง เพื่อเป็นการลดความแข็งกระด้างของพื้นที่โดยรวมลง

ปัญหาที่คาดในอนาคต - ไม่น่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปกว่านี้มากนัก เนื่องจากการใช้ที่ดินในบริเวณนี้ถูกใช้อย่างเต็มพื้นที่แล้ว โดยมีการบังคับความสูงของอาคารแถวพาณิชย์ไม่ให้สูงเกิน 5 ชั้น ซึ่งก็ยังสูงมากเกินไป

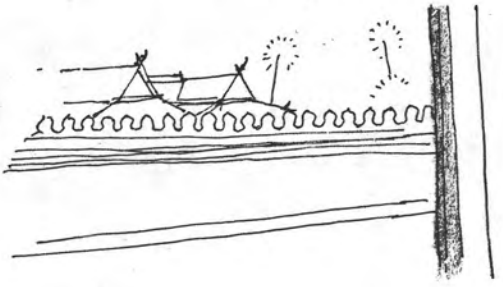

ข. <u>เจดีย์วัดเขียน และป้อมประตูข้าวเปลือก</u>

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. ป้อมประตูข้าวเปลือก
2. เจดีย์คู่วัดเขียน
3. ย่านพาณิชยกรรมตลาดหัวรอ

สภาพโดยทั่วไป
- เป็นย่านพาณิชยกรรมที่มีอาคารพาณิชย์อยู่อย่างหนาแน่น
- มีการจราจรที่คับคลั่ง
- เจดีย์คู่วัดเขียนอยู่ประชิดเส้นทางถนน และมีเสาไฟฟ้า ตู้ไปรษณีย์ และถังขยะประชิด องค์เจดีย์
- มีรั้วโรงเรียนอยู่ด้านหลังสร้างความอึดอัดให้แก่การมององค์เจดีย์
- เป็นจุดหมายตาในระยะใกล้ (Local Landmark) ที่สำคัญของประชาชน

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน – เนื่องจากย่านนี้เป็นย่านการค้า ที่มีความหนาแน่นสูงสุดในเมืองอยุธยา ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการปลูกสร้างอาคารใกล้ตัวโบราณสถานอีกทั้งคนในพื้นที่ใกล้เคียง ขาดความสนใจที่จะบำรุงโบราณสถานนี้ให้มีคุณค่ามากขึ้น กว่าที่ควรจะเป็นจึงเกิดเป็นปัญหาโบราณสถานที่ตายด้าน ต่อวิถีชีวิตคนขาดการดูแลเอาใจใส่ให้อยู่ในสภาพที่สมคุณค่าและกับกลายเป็นวัตถุที่เกะกะขวางทางการสัญจรไปมา

ปัญหาที่คาดในอนาคต – หากไม่มีความร่วมมือกันภายในชุมชนโดยรอบเจดีย์วัดเขียนนี้ แต่กลับถือเอาว่าไม่ใช่ธุระของตนและขาดการดูแลจากกรมศิลปากร จะทำให้เกิดมีปัญหา และเป็นอันตรายต่อตัวโบราณสถาน ทั้งทางด้านการอนุรักษ์ และทางด้านภูมิทัศน์ชุมชน ดังนั้นจึงน่าที่จะมีการปรุงแต่ง พื้นที่โดยรอบ โดยเฉพาะพื้นที่โดยรอบองค์เจดีย์ อันได้แก่ เสาไฟฟ้า ตู้ไปรษณีย์และถังขยะ น่าที่จะได้รับการจัดไว้ในบริเวณอื่นและส่งเสริมคุณค่าของบริเวณ โดยการเปิดพื้นที่ด้านหลังและปลูกต้นไม้เพื่อลดความแข็งกระด้างของบริเวณลง

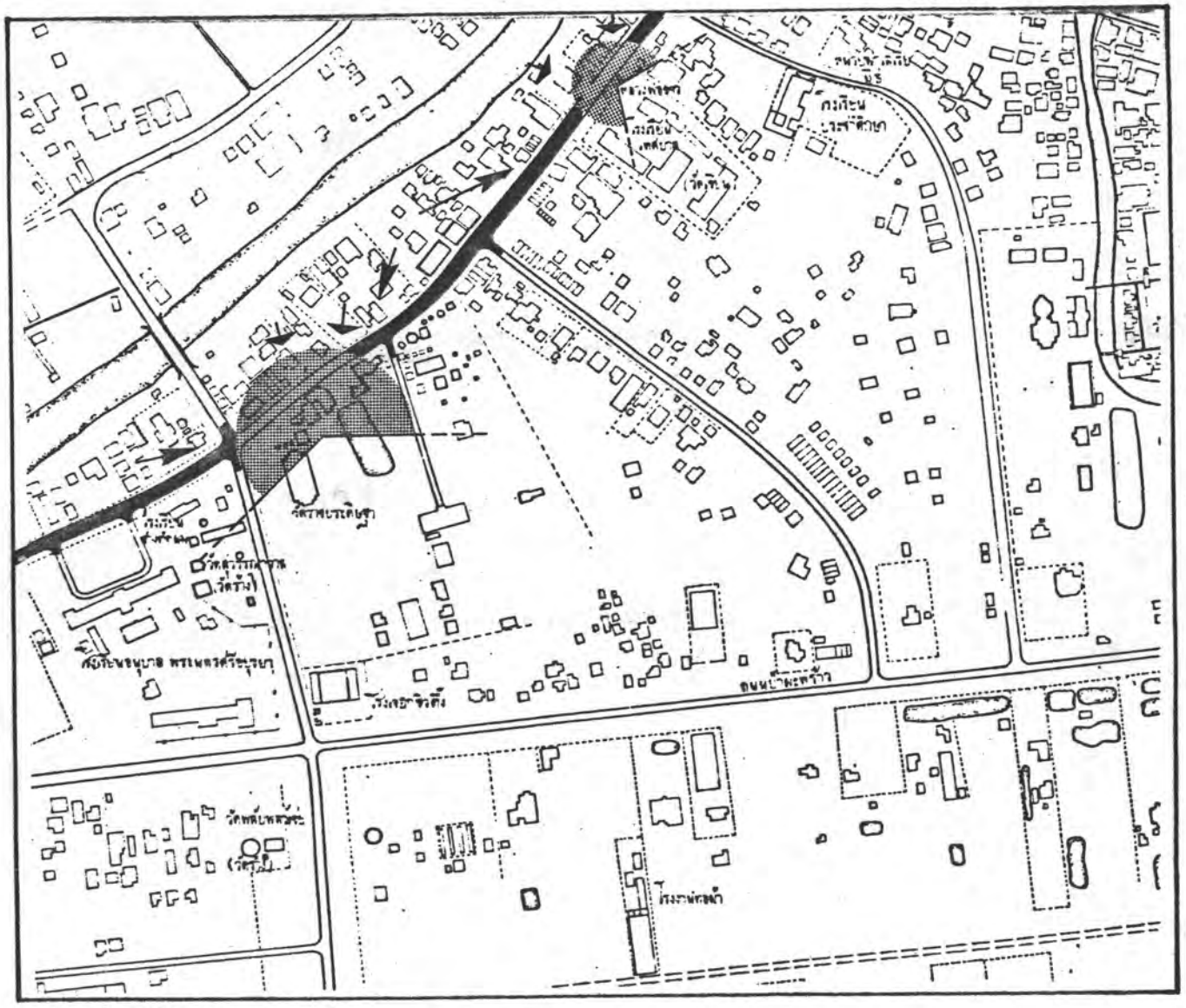

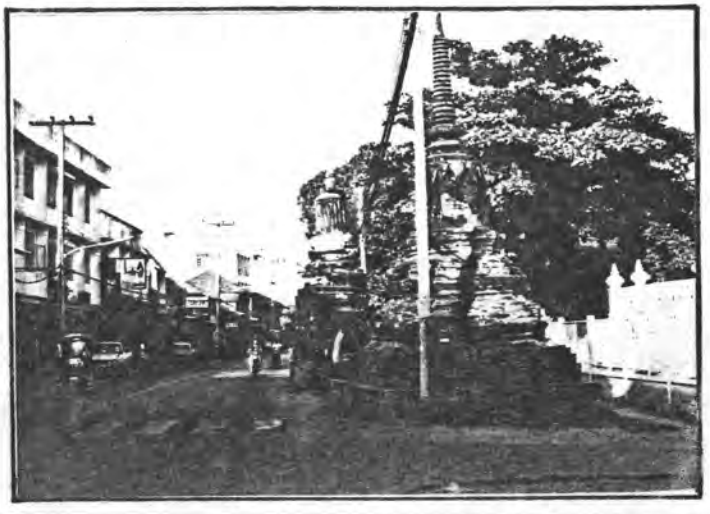

ทิวทัศน์ที่มีปัญหาในปัจจุบัน จากถนนอู่ทอง ถึงเจดีย์ศูวัดเชียน

เหนือ

ค. <u>วัดญาณเสน และวัดธรรมมิกราช</u>

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. เจดีย์วัดญาณเสน
2. วัดธรรมมิกราช และกำแพงเมืองเก่า
3. ภูมิทัศน์ และความเป็นระเบียบ

สภาพโดยทั่วไป
- สองข้างทางมีบ้านพักอาศัยเกิดขึ้นแซมกับอาคารแถว อันเนื่องมาจากเป็นเขตต่อเนื่องจากชุมชนหัวรอ
- ตรงข้ามวัดญาณเสนเป็นชุมชนเสื่อมโทรม มีกำแพงเมืองเก่าที่ไม่ได้รับการเอาใจใส่ โดยถูกประชาชนนำเอาสิ่งของมาวางไว้บนกำแพง และใช้ประโยชน์ในซากวัตถุโบราณ
- มีความสับสนวุ่นวาย

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน
- การใช้ที่ดินสองข้างทางไม่เป็นระเบียบ ขาดความเรียบร้อยภายในชุมชน และประชาชนขาดความสำนึกต่อโบราณสถาน ภายในวัดธรรมมิกราช มีบ้านร้างอยู่ภายในบริเวณวัดด้านหน้า น่าจะทำการลื้อออกเพื่อเปิดมุมมองใหม่

ปัญหาที่คาดในอนาคต
- หากไม่ได้รับการควบคุม ปัญหานี้จะทวีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากมีการปลูกสร้างเพิ่มขึ้น ควรจะรีบป้องกันแก้ไข ให้ประชาชนมีความสำนึกที่ดีต่อโบราณสถาน

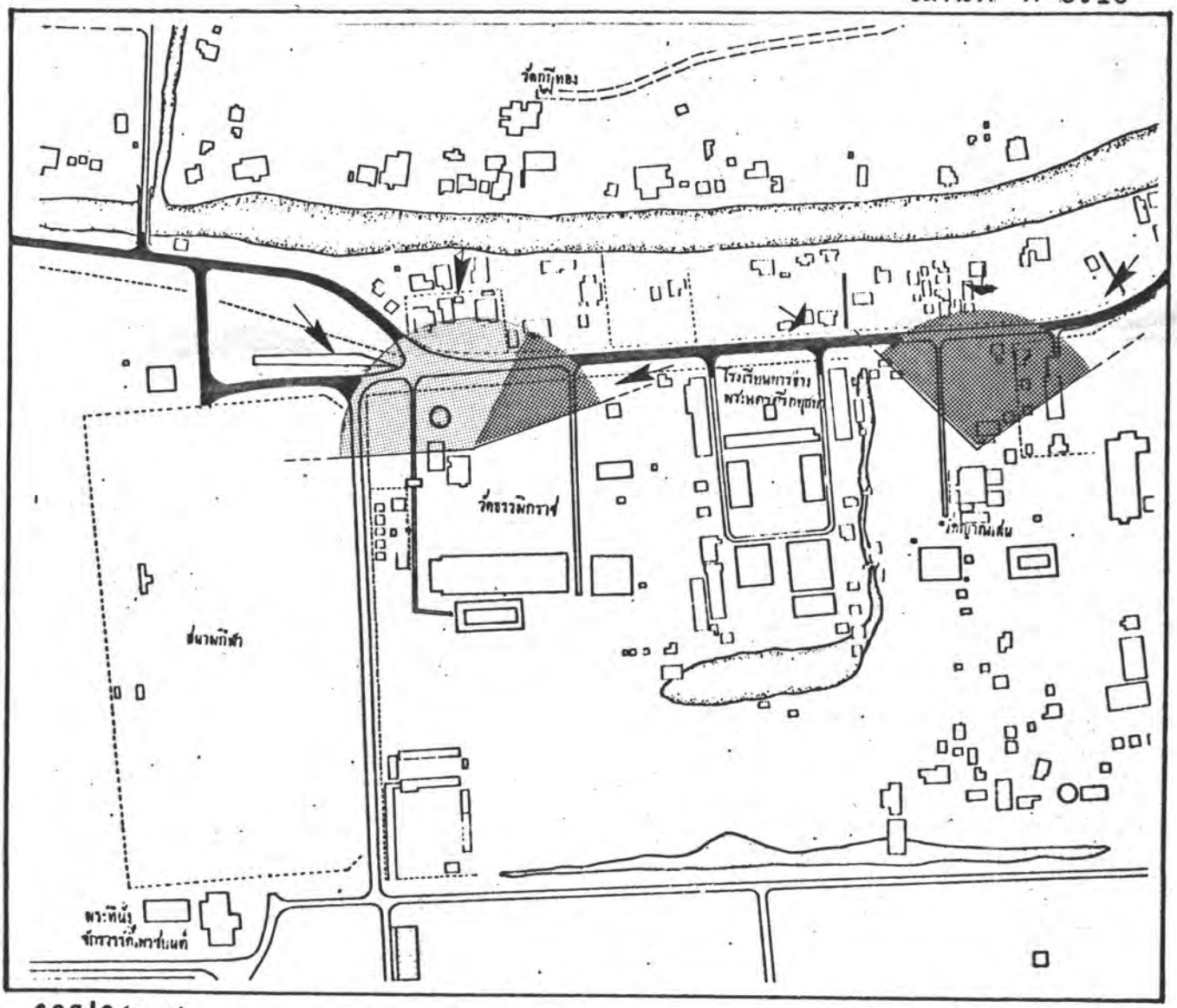

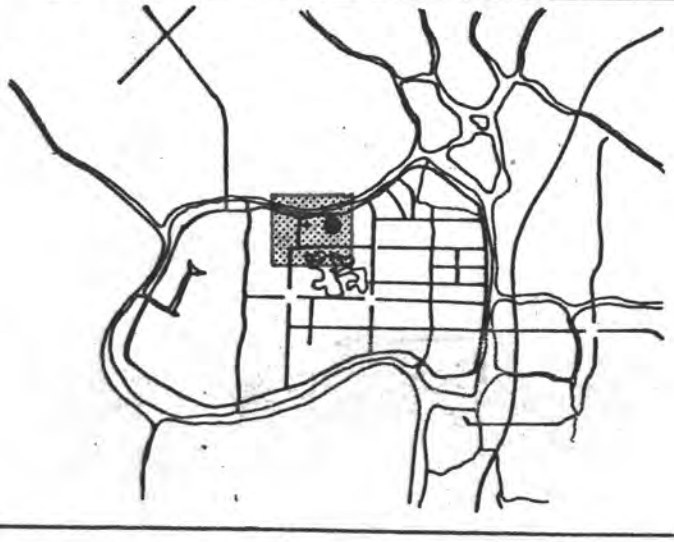

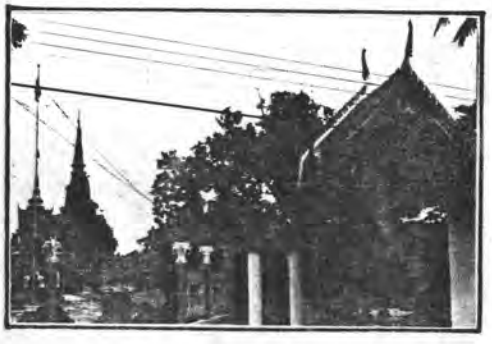

ทิวทัศน์ที่มีปัญหาในปัจจุบันจากถนนอู่ทอง ถึงวัดญาณเสน

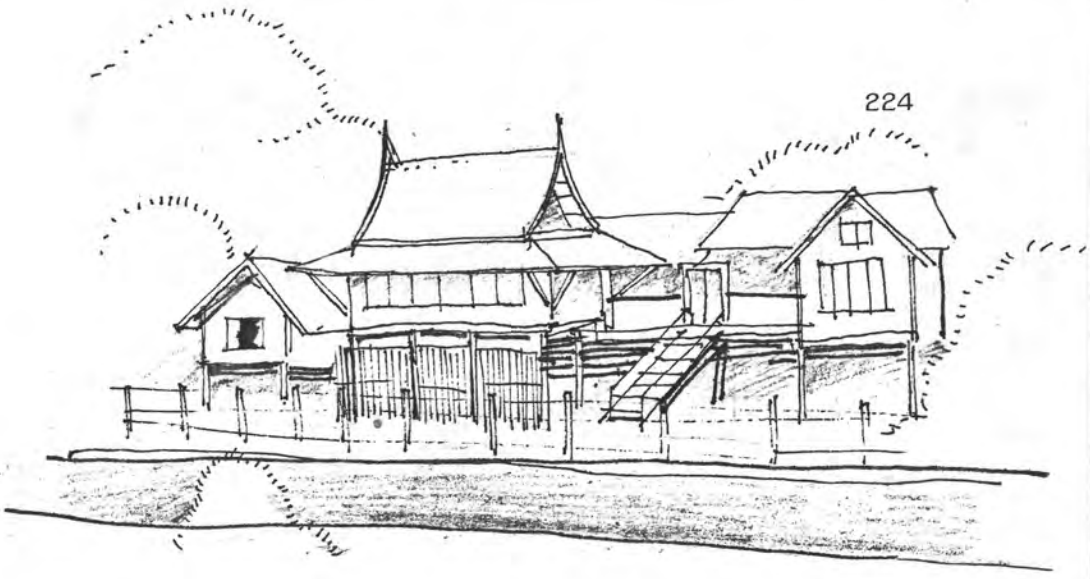

ง. ทัศนียภาพริมคลองเมือง วัดหน้าพระเมรุ พระราชวังหลวง

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. บ้านเรือทรงไทย ที่มองเห็นจากฝั่งตรงข้ามคลองเมือง
2. บริเวณพื้นที่สีเขียวของพระราชวังหลวง
3. ยอดเจดีย์วัดพระศรีสรรเพชญ
4. ทัศนียภาพโดยรอบ

สภาพโดยทั่วไป
- เป็นเขตอนุรักษ์เมืองเก่า
- การจราจรไม่แออัด สภาพโดยรอบสวยงาม
- มีศาลาบ้านเรือนทรงไทย ริมคลองที่สวยงาม
- สามารถมองเห็นยอดเจดีย์วัดพระศรีสรรเพชญได้

ปัญหาทางด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน - เนื่องจากอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ จึงไม่มีปัญหาทางด้านการปลูกสร้างอาคารประชิด และบดบังทัศนียภาพ

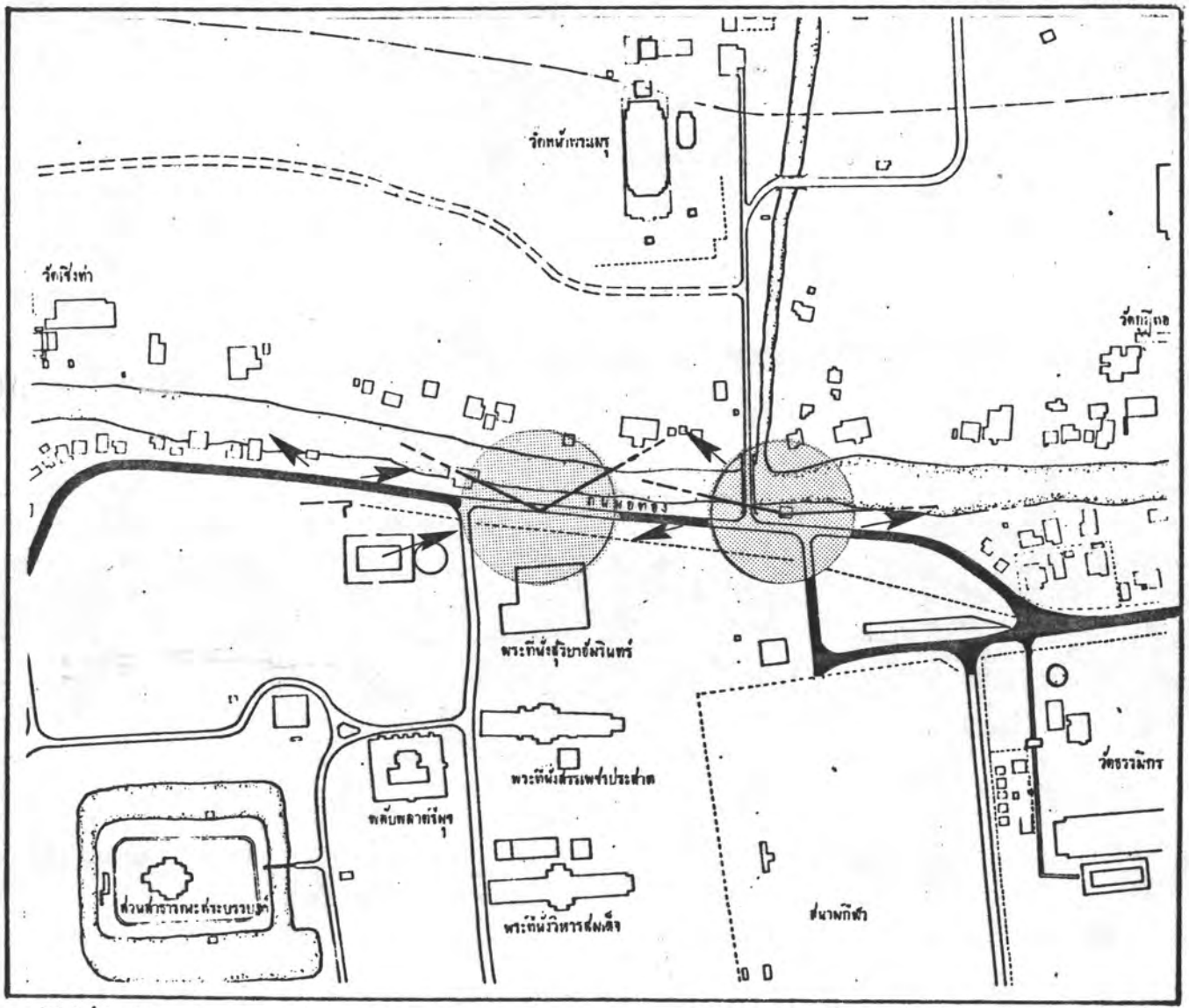

scale (50 m.)

ทัศนียภาพจากถนนอู่ทอง ถึงทิวทัศน์ริมคลองเมือง

เหนือ

ปัญหาที่คาดในอนาคต – ประชาชนริมคลองที่มีบ้านเรือนทรงไทยอยู่เดิม หากไม่เห็นความจำเป็น และคุณค่าในการอนุรักษ์การอยู่อาศัยในบ้านเรือนทรงไทย อันอาจจะมาจากสาเหตุทางเศรษฐกิจ ถ้าไม่มีการคุ้มครองจากทางการ จะทำให้ทัศนียภาพเด่นจุดนี้เสียหายไป

จ. <u>ทัศนียภาพริมน้ำเจ้าพระยาบริเวณหัวแหลม</u>

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. เจดีย์ศรีสุริโยทัยมีความสูง 35 เมตร
2. วัดกษัตราธิราช และวัดธรรมารามริมฝั่งแม่น้ำตรงข้าม
3. ทัศนียภาพริมน้ำตามแนวต้นก้ามปูใหญ่ อันร่มรื่น

สภาพโดยทั่วไป
- อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาทางด้านทิศตะวันตกของเกาะเมือง
- มีความร่มรื่นของต้นก้ามปูริมแม่น้ำ
- ยังไม่ได้รับการจัดแต่งให้เป็นระเบียบ
- ทัศนียภาพริมฝั่งแม่น้ำสวยงาม
- มีโรงงานสุราอยู่บริเวณใกล้เคียง

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน – มีปัญหาบ้างจากโรงงานสุรา แต่อย่างไรก็ตาม บริเวณนี้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ของกรมศิลปากร จะต้องมีการเคลื่อนย้ายในอนาคตอันใกล้ แม้ความร่มรื่นจากแนวต้นก้ามปู และทัศนียภาพริมน้ำจะเป็นทัศนียภาพที่งดงาม แต่ยังขาดการพัฒนาให้ใช้เป็นพื้นที่พักผ่อนริมน้ำสำหรับประชาชนที่สมบูรณ์ เนื่องจาก บริเวณนี้มีศักยภาพที่สมบูรณ์ในด้าน

แผนที่ ที่ 5.20

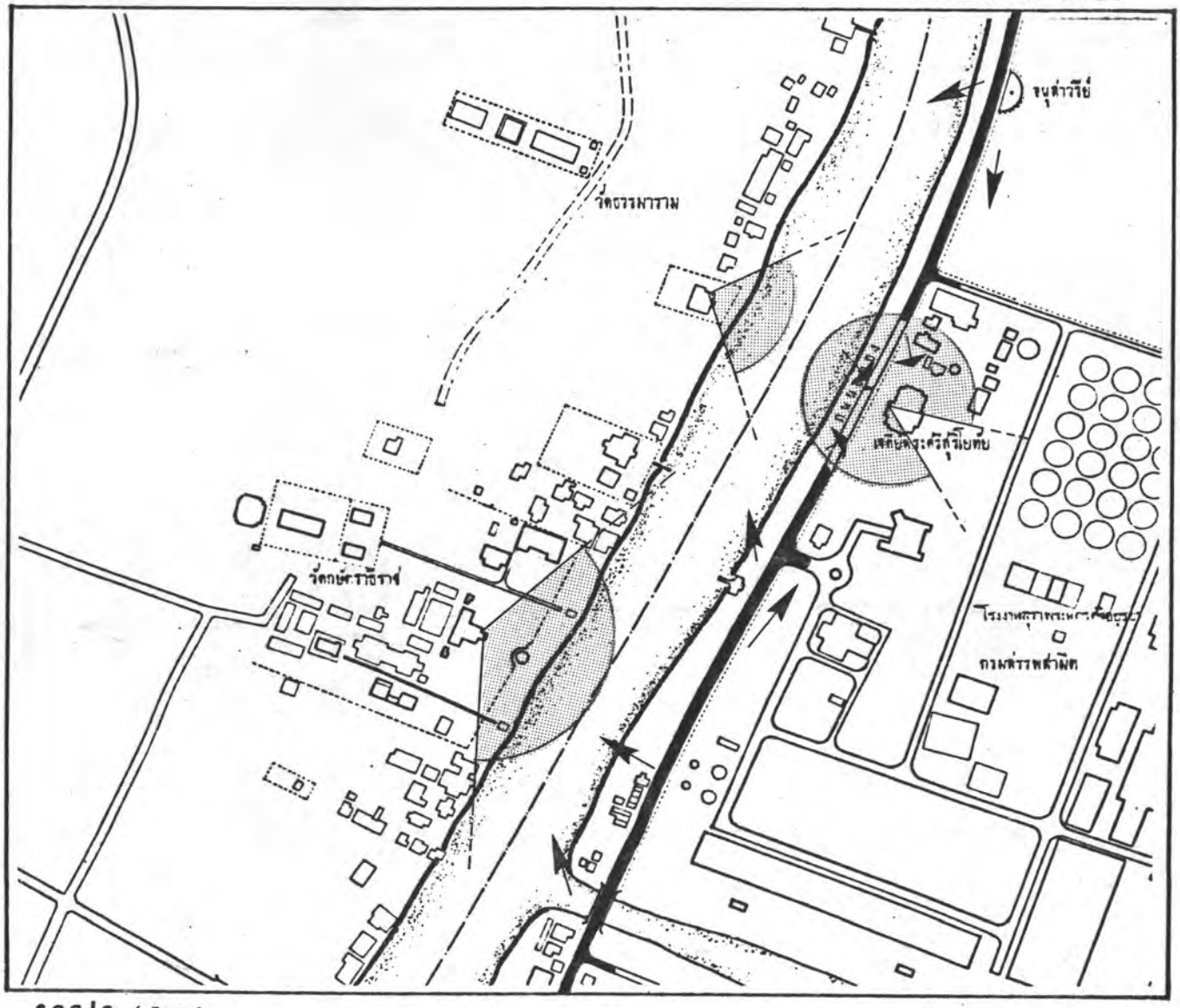

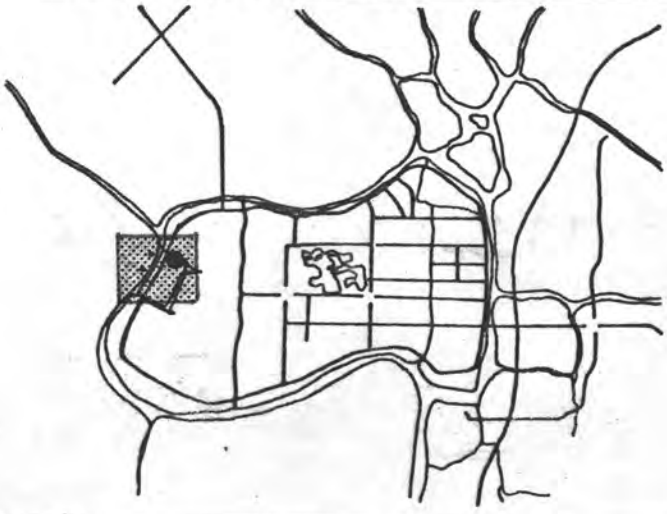

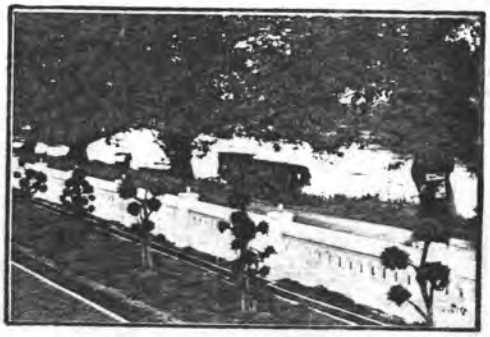

ทิวทัศน์จากถนนอู่ทอง ถึง ทัศนียภาพริมแม่น้ำเจ้าพระยา
บริเวณหัวแหลม

การศึกษาเพื่อวางแนวทางปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองบริเวณเกาะพระนครศรีอยุธยา โดย นายอิทธิพงศ์ ต้นมณี

ความงาม ได้แก่ พระอาทิตย์ตกตอนเย็น และเป็นแนวน้ำไหลมาบรรจบกันระหว่างคลองเมืองและแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีวัดกษัตราธิราช และวัดธรรมารามเป็นจุดเด่นในพื้นที่นี้

ปัญหาที่คาดในอนาคต - เนื่องจากเป็นพื้นที่อนุรักษ์ จึงจะไม่เกิดความด้อยทางด้านทัศนียภาพที่แปลกปลอมเพิ่มขึ้นอีก

ฉ. อุทยานประวัติศาสตร์สวนสมเด็จฯ

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. เจดีย์วัดเจ้าปราบ มีความสูง 26 เมตร
2. เจดีย์วัดอุโบสถ มีความสูง 29 เมตร
3. เจดีย์วัดส้ม มีความสูง 11 เมตร
4. เจดีย์วัดสังฆแท้ มีความสูง 14 เมตร
5. เจดีย์วัดเจดีย์ใหญ่ มีความสูง 17 เมตร
6. ศาลาเรือนไทย
7. พื้นที่สีเขียวและสระน้ำรอบบริเวณอุทยาน

สภาพโดยทั่วไป - เป็นพื้นที่วัดเป็นอุทยานประวัติศาสตร์ มีเนื้อที่ไร่ ซึ่งกินเนื้อที่บริเวณโบราณสถานหลายแห่ง จึงเห็นซากเจดีย์เก่ามากมาย

- สภาพเรียบร้อย เคยได้รับการจัดแต่งเพื่อเป็นอุทยานประวัติศาสตร์
- พื้นที่โล่งสามารถมองเห็นเจดีย์ศรีสุริโยทัย ยอดพระปรางค์วัดไชยวัฒนาราม และโรงงานสุราอยู่ไกล ๆ ได้

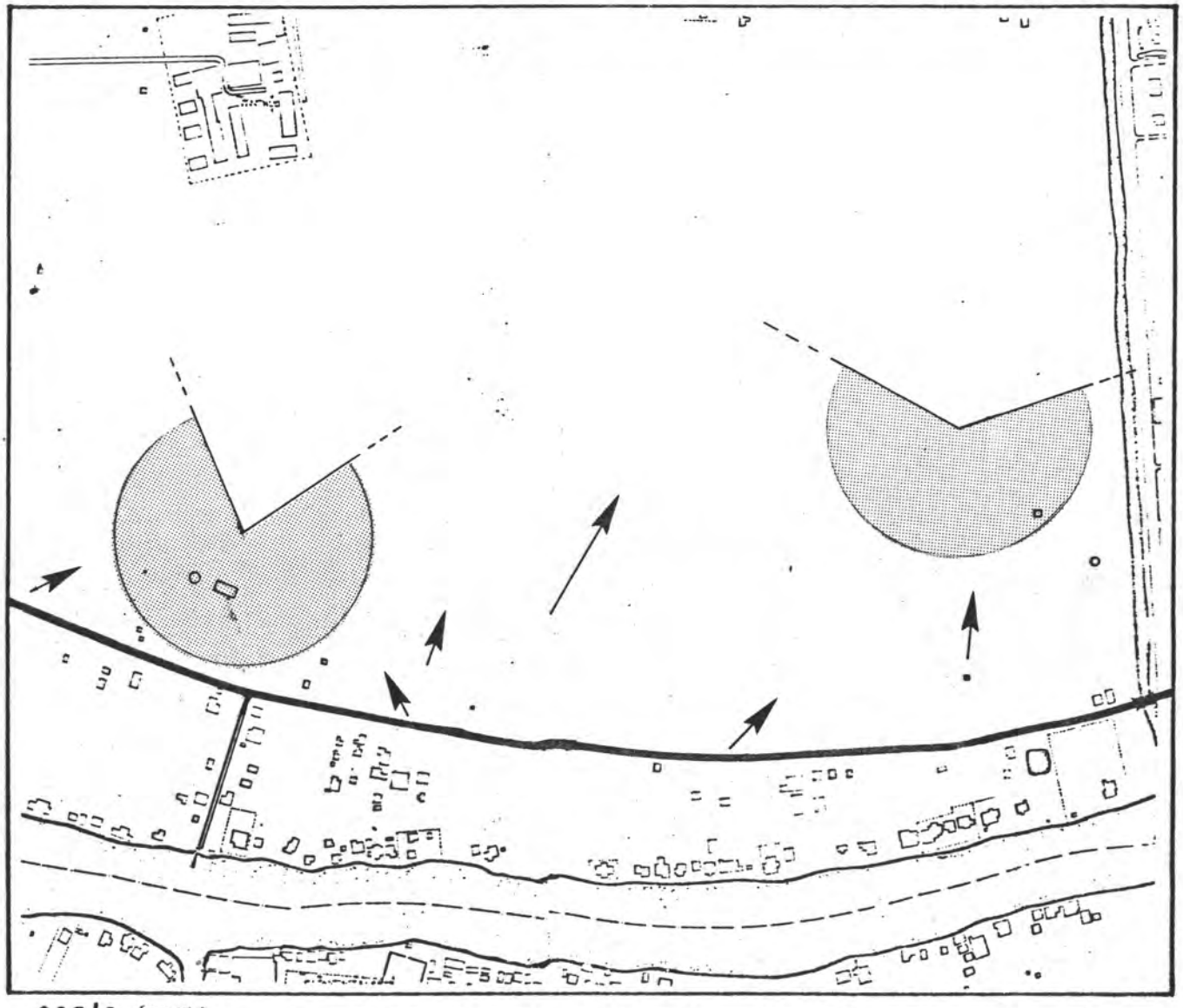

ทิวทัศน์จากถนนอู่ทอง ถึง อุทยานประวัติศาสตร์สวนสมเด็จฯ

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน – ขาดชีวิตชีวา เนื่องจากมีผู้คนเข้ามาทำกิจกรรมน้อย แต่อย่างไรก็ตามความสำคัญของการอนุรักษ์เมืองเก่า มิได้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมของผู้คนนัก และปัญหาทางด้านงบประมาณในการดูแลรักษามีจำกัด

ปัญหาที่คาดในอนาคต – เนื่องจากได้รับการอนุรักษ์จากกรมศิลปากร จึงจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่ในบริเวณนี้

5.3.2 ถนนศรีสรรเพชญ

เป็นถนนสายสำคัญอีกเส้นทางหนึ่ง เนื่องจากเป็นแนวถนน ซึ่งอยู่ในบริเวณใจกลางพื้นที่อนุรักษ์ของกรมศิลปากร จึงมีโบราณสถานที่สำคัญ ตั้งอยู่ตามถนนสายนี้มากมาย ถนนศรีสรรเพชญ อยู่เกือบกึ่งกลางเกาะเมือง โดยตัดจากถนนอู่ทองทางด้านทิศเหนือของเกาะเมือง และตัดลงมาพบกับถนนอู่ของทางด้านทิศใต้ของเกาะเมือง โดยมีระยะทางประมาณ 2.58 กิโลเมตร โบราณสถานที่สำคัญสองฝั่งถนนศรีสรรเพชญมีอยู่มากมาย จากทิศใต้สู่ทิศเหนือมีดังนี้คือ

ก. วัดบรมพุทธาราม
ข. ศาลหลักเมือง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา
ค. วัดเกษ คุ้มขุนแผน วัดพระราม บึงพระราม
ง. วัดมงคลบพิตร วัดพระศรีสรรเพชญ พระราชวังหลวง

ก. วัดบรมพุทธาราม

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. โบสถ์ วิหาร เจดีย์ทรุดโทรม
2. พระพุทธรูปในโบสถ์
3. พื้นที่สีเขียวรอบโบราณสถาน

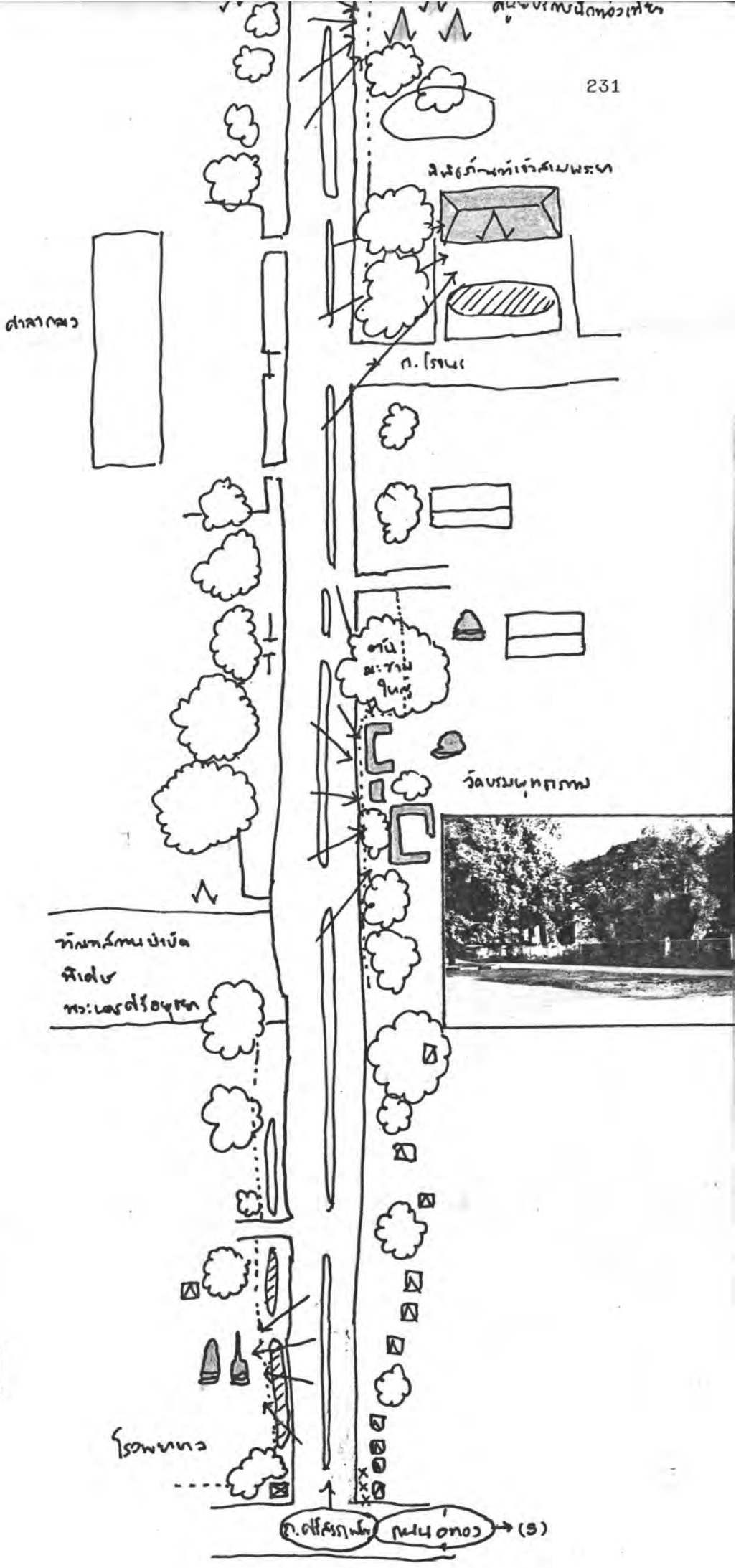

ถนนศรีสรรเพชญ (1)

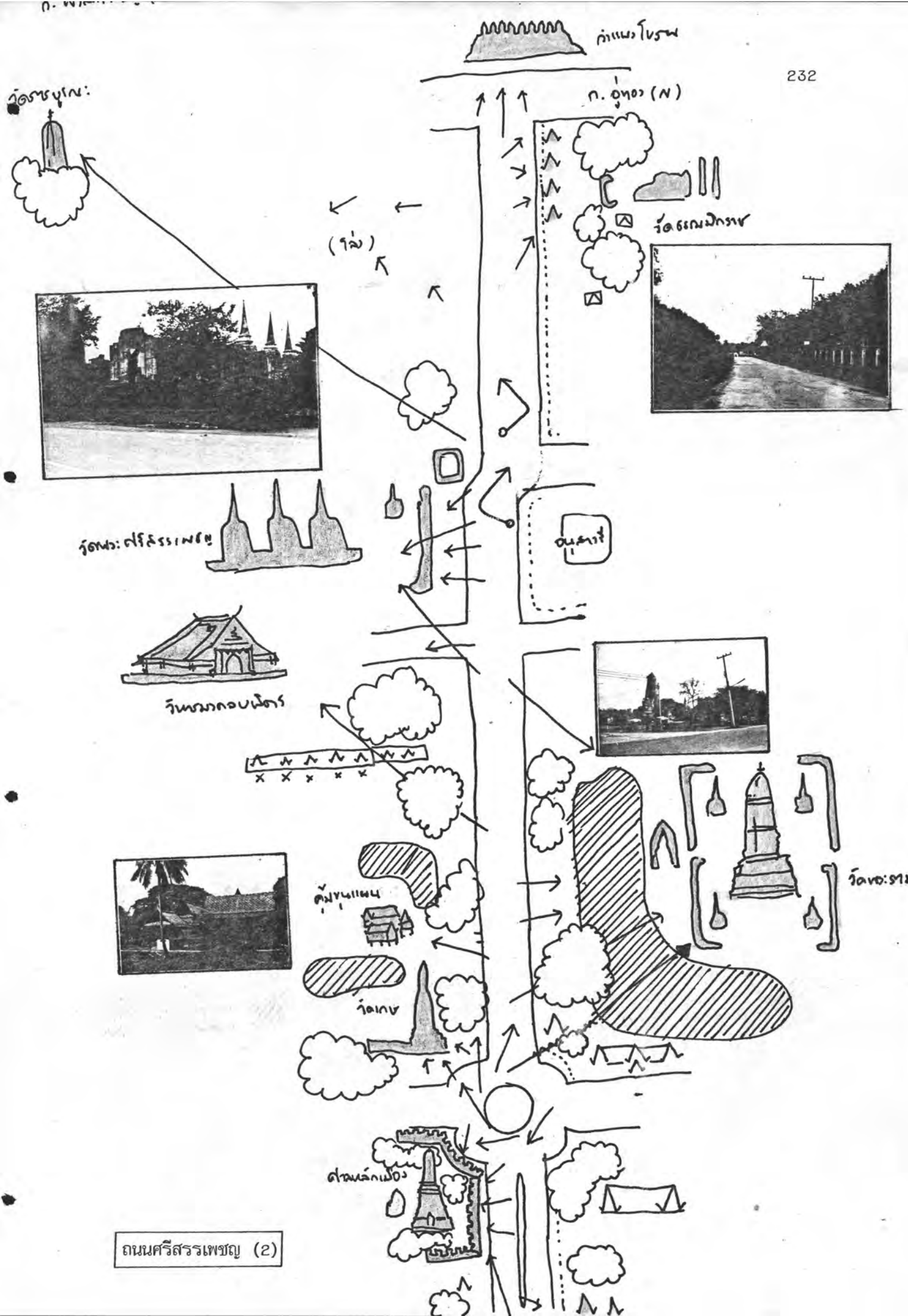
กำแพงโบราณ
ก. อู่ทอง (N)
วัดธรรมิกราช
(ใต้)
วัดพระศรีสรรเพชญ
อนุสาวรีย์
วิหารมงคลบพิตร
คูน้ำขนานแนว
วัดเกษ
วัดพระราม
ศาลหลักเมือง
ถนนศรีสรรเพชญ (2)

สภาพโดยทั่วไปคือ
- อยู่ริมถนนทางด้านทิศตะวันออกของถนนศรีสรรเพชญ
- จากถนนศรีสรรเพชญมีรั้วกันประชิดโบราณสถานมาก
- ต้นไม้ขึ้นรก มีต้นมะขามขนาดใหญ่ ขาดการดูแลรักษา
- มุมมองจากถนนไม่เรียบร้อย ต้องมองจากทางด้านใน คือมองด้านทิศตะวันออกของโบราณสถาน
- ไม่มีทางเข้าออกโบราณสถานจากทางด้านถนนศรีสรรเพชญเลย

ปัญหาทางด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน
- ขาดการเข้าถึงจากถนนศรีสรรเพชญ เนื่องจากมีแนวรั้วของวิทยาลัยครู พระนครศรีอยุธยากั้น ซึ่งเป็นปัญหาทางด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน ที่น่าจะได้รับการออกแบบ และแก้ไขใหม่ ปัญหาในเรื่องการประชิดอาคารไม่มี เนื่องจากในบริเวณนี้ไม่ใช่เป็นบริเวณชุมชนแออัด

ปัญหาที่คาดในอนาคต
- เนื่องจากพื้นที่นี้ไม่ได้เป็นพื้นที่ของเอกชน ดังนั้นปัญหาที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในบริเวณนี้ จึงมีความเป็นไปได้น้อย นอกจากการจัดการอาคารภายในพื้นที่วิทยาลัยครูเอง

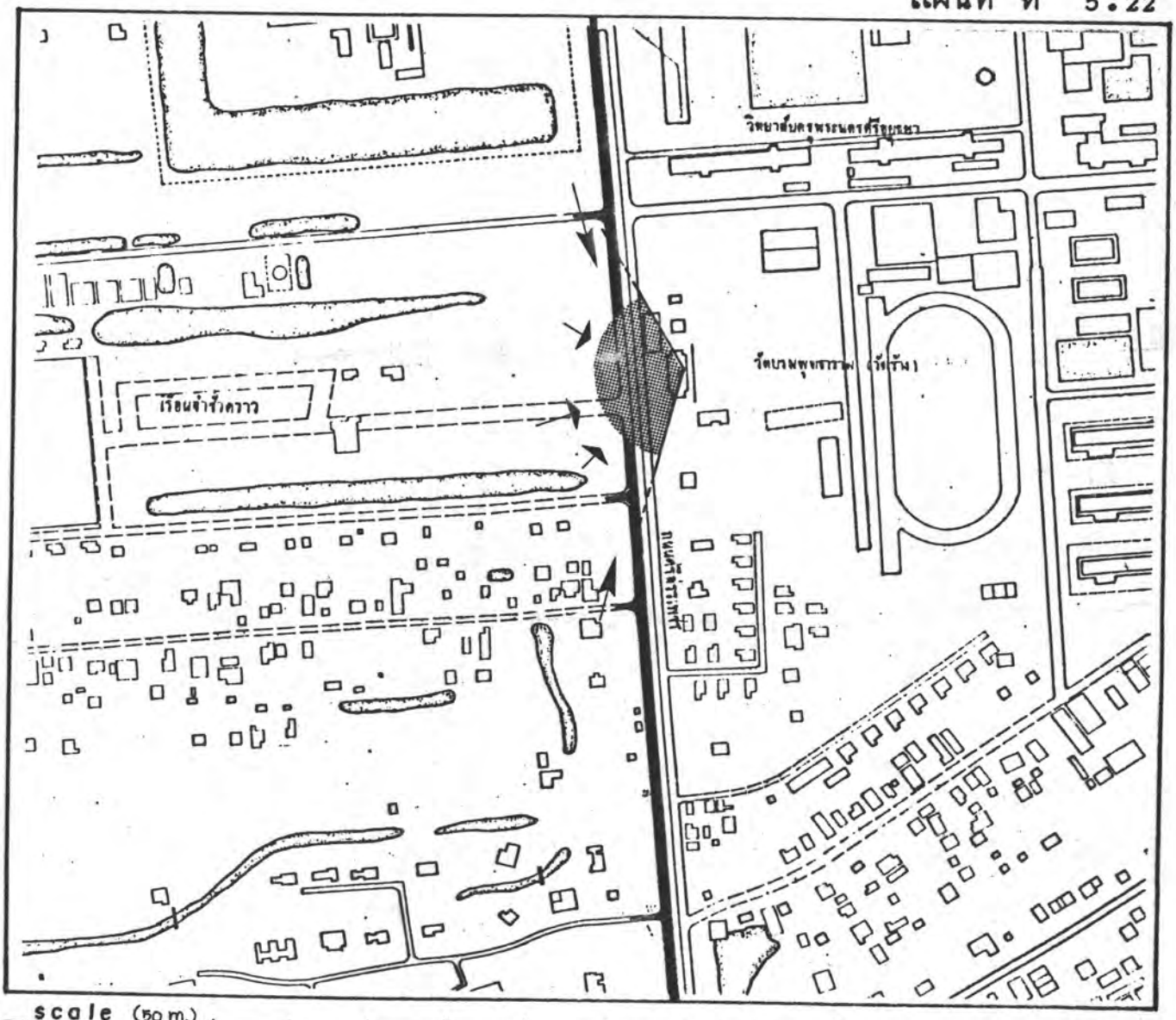

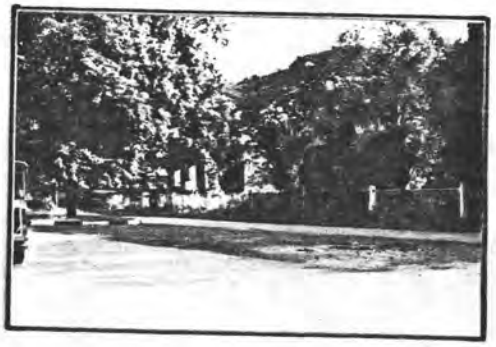

ปัญหาทางทิวทัศน์จากถนนศรีสรรเพชญ ถึงวัดบรมพุทธาราม

ข. ศาลหลักเมือง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา (ถนนศรีสรรเพชญ)

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. กำแพงหลักเมือง ศาลหลักเมือง และศาลพระกาฬ
2. สำนักงานและศาลาจำหน่ายบัตร พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา

สภาพโดยทั่วไป
- ศาลหลักเมืองอยู่ทางด้านทิศตะวันตกของถนนศรีสรรเพชญ
- ด้านซ้ายเป็นสำนักงานและศาลาจำหน่ายบัตรทรงไทยสวยงาม รั้วออกแบบให้เข้ากับสถานที่ดีมาก
- มีต้นไม้มากมายร่มรื่น
- โดยทั่วไปเรียบร้อยดีมีความกลมกลืนกับสถานที่

ปัญหาทางด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน
- เนื่องจากถนนศรีสรรเพชญเป็นถนนที่เป็นหน้าเป็นตาของเมืองอยุธยาสายหนึ่ง ดังนั้นจึงได้รับการดูแลและควบคุมอย่างดีให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย ดังนั้นปัญหาทางด้านภูมิทัศน์ของเมืองจึงได้รับการคุ้มครองและพัฒนาอย่างดี

ปัญหาที่คาดในอนาคต
- เนื่องจากได้รับการดูแลจากหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงจะไม่มีความเปลี่ยนแปลงทางด้านภูมิทัศน์ในจุดนี้

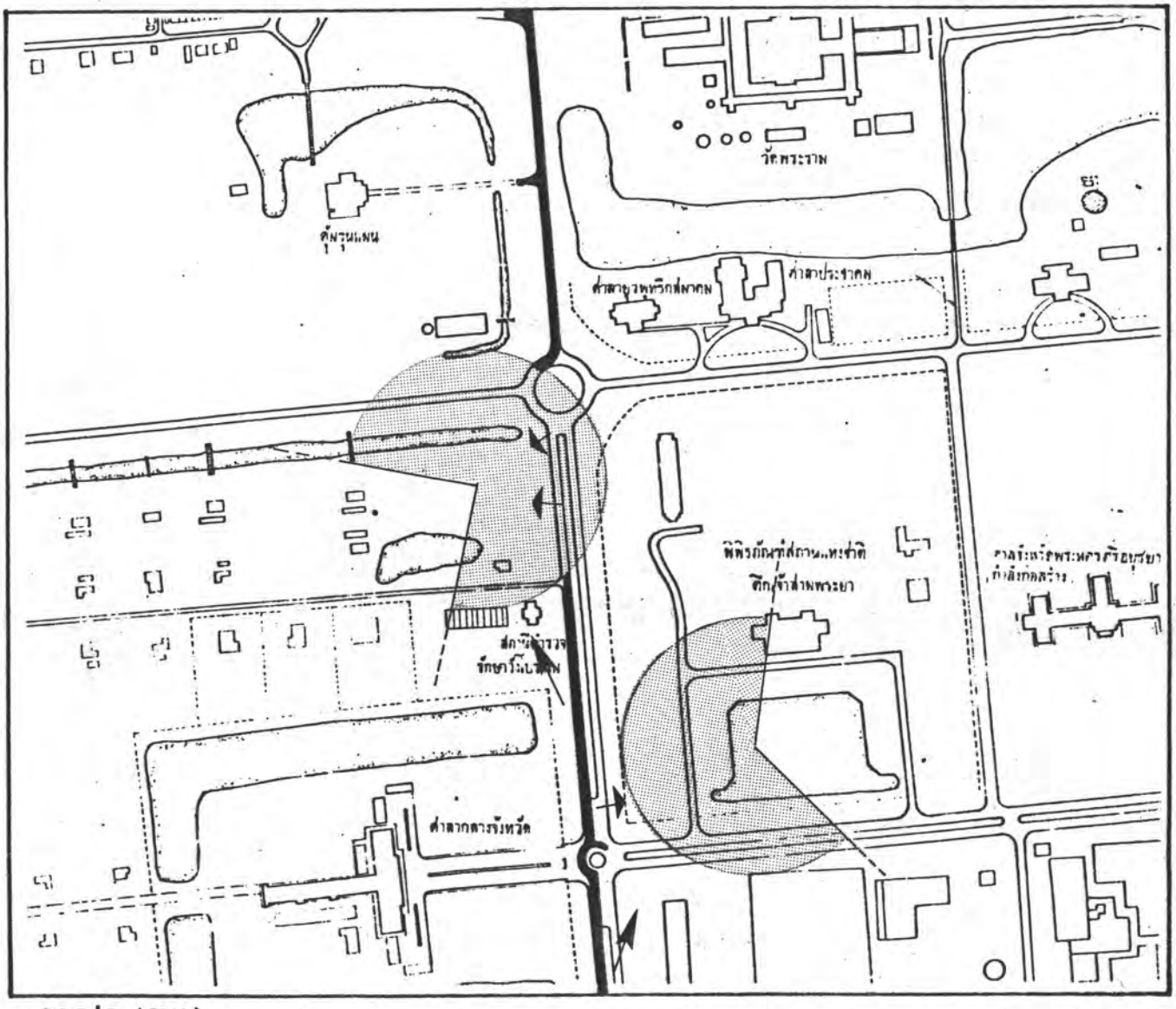

scale (50 m.)

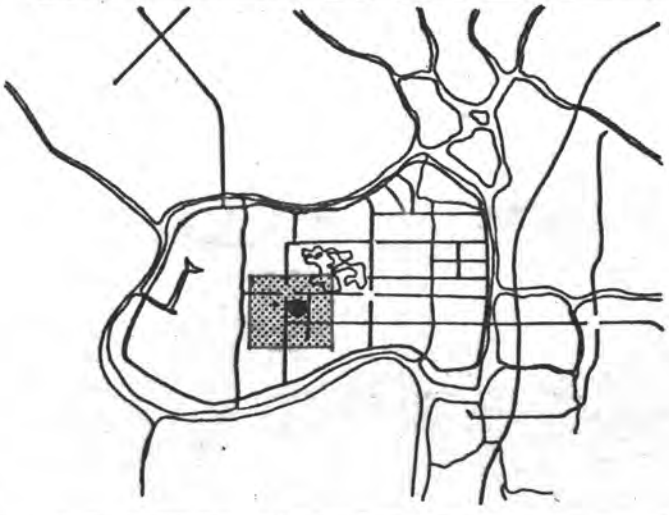

ทิวทัศน์จากถนนศรีสรรเพชญ ถึงศาลหลักเมือง
ศูนย์แนะนำนักท่องเที่ยว

ค. <u>วัดเกษ คุ้มขุนแผน วัดพระราม</u>

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. เจดีย์วัดเกษ มีความสูง 18.50 เมตร
2. เรือนทรงไทยคุ้มขุนแผน สระน้ำ
3. พระปรางค์วัดพระราม 1 องค์ มีความสูง 40 เมตร วิหารคต 1 องค์ ซุ้มประตู
4. บริเวณพื้นที่สีเขียวโดยรอบ และบึงพระราม

สภาพโดยทั่วไป
- จากวงเวียนหลักเมือง ทางด้านซ้ายมองมีวัดเกษและคุ้มขุนแผนต้นไม้มากมายร่มรื่น
- ทางเข้าส่วนใหญ่ใช้ทางเดินเท้า เนื่องจากไม่สะดวกในการนำรถเข้า
- ทางด้านหน้าของวัดพระราม มีทัศนียภาพที่เปิดให้เห็นตัวพระปรางค์อย่างเด่นชัด
- มีบึงด้านหน้าพระปรางค์ ช่วยเสริมให้วัดพระรามและซุ้มประตูเด่นชัดขึ้น
- สามารถมองเห็นเมืองเก่า วัดพระศรีสรรเพชญ และวิหารมงคลบพิตรได้

ปัญหาทางด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน
- พระปรางค์วัดพระราม ยังไม่เด่นเมื่อมองจากวงเวียนหลักเมือง เนื่องจากมีป้ายชักชวนต่าง ๆ ศาลาพุทธรัตนสถาน และศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นตัวบดบังพระปรางค์

ปัญหาที่คาดในอนาคต
- ไม่มี เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ได้รับการคุ้มครองจากกรมศิลปากรเป็นอย่างดี

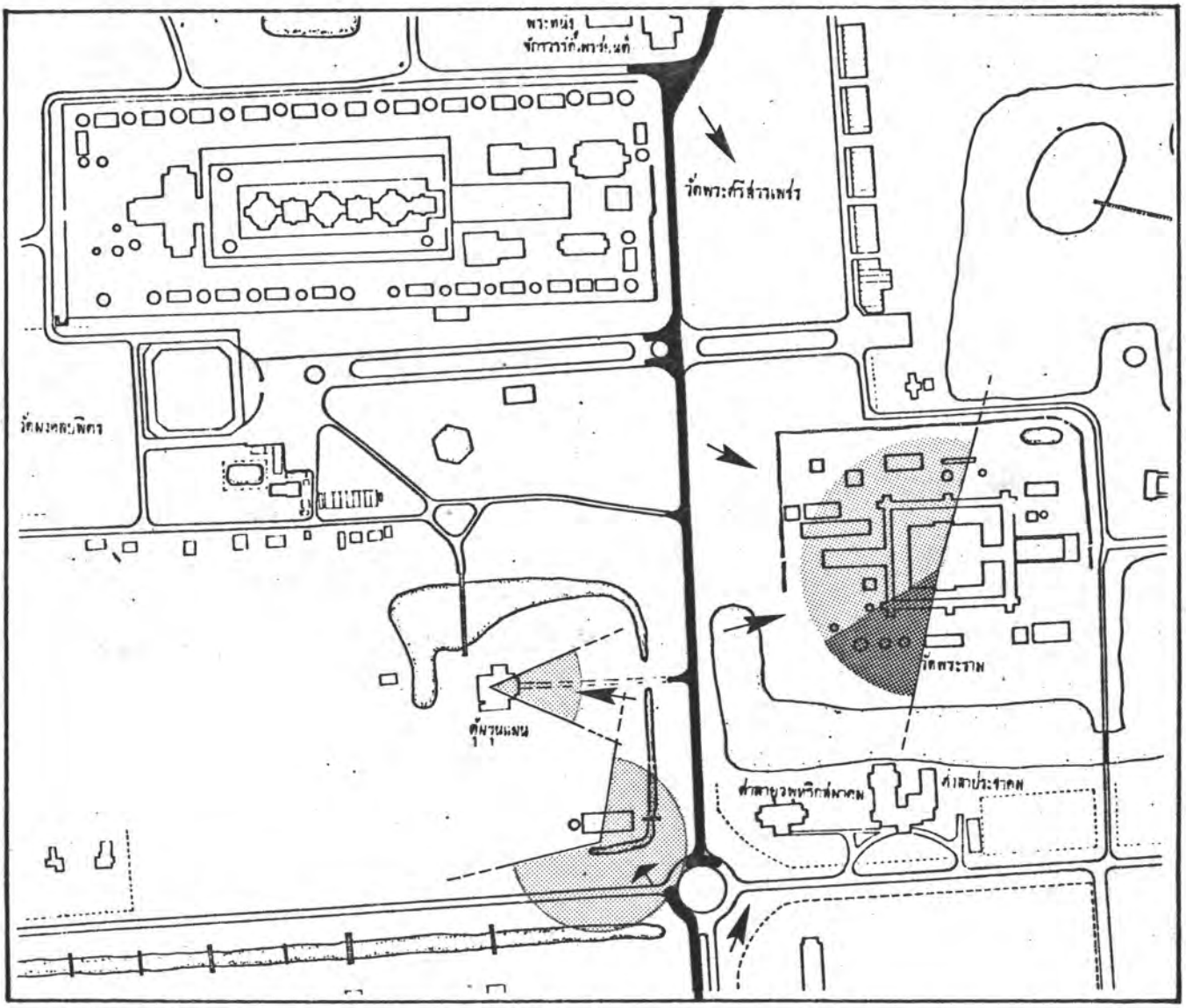

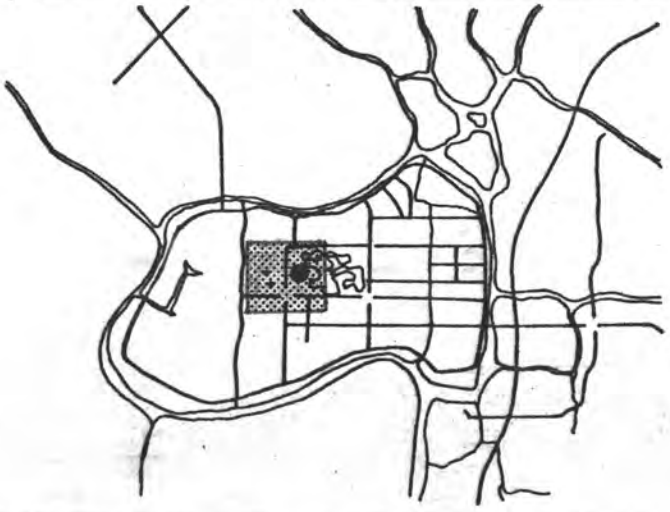

ทิวทัศน์จากถนนศรีสรรเพชญ ถึง เจดีย์วัดเกษ

คุ้มขุนแผน

วัดพระราม

ง. <u>วิหารมงคลบพิตร วัดพระศรีสรรเพชญ พระราชวังหลวง</u>

จุดกระทบสายตาที่สำคัญ ได้แก่

1. วิหารวัดมงคลบพิตร
2. เจดีย์วัดพระศรีสรรเพชญ 3 องค์ สูง 35 เมตร
3. บริเวณเมืองโบราณโดยรอบในวัดพระศรีสรรเพชญ
4. ทัศนียภาพเมืองเก่าและต้นไม้โดยรอบ

สภาพโดยทั่วไป
- เป็นจุดที่ได้รับความสนใจมากที่สุด
- วิหารมงคลบพิตรมีทางเข้าออกเรียบร้อย พร้อมที่จอดรถ ร้านค้า
- พื้นที่โดยรอบได้รับการปรับปรุงอย่างดี เนื่องจากเป็นโบราณสถานจุดสำคัญที่สุดในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา
- เป็นบริเวณที่ต่อเนื่องสามารถมองเห็นวัดพระรามและบึงพระรามได้
- เป็นทัศนียภาพเมืองโบราณที่เต็มไปด้วยซากเมืองเก่า
- มีทุ่งหญ้าสนามโล่งเป็นลานหน้าบริเวณพระราชวังหลวง

ปัญหาทางด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน
- มีร้านค้าที่ขาดการควบคุมจึงกลายเป็นชุมชนแออัด

ปัญหาที่คาดในอนาคต
- เป็นพื้นที่ ๆ ได้รับการดูแลอย่างดี เนื่องจากเป็นจุดที่สำคัญที่สุดในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา จึงจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่ในบริเวณนี้

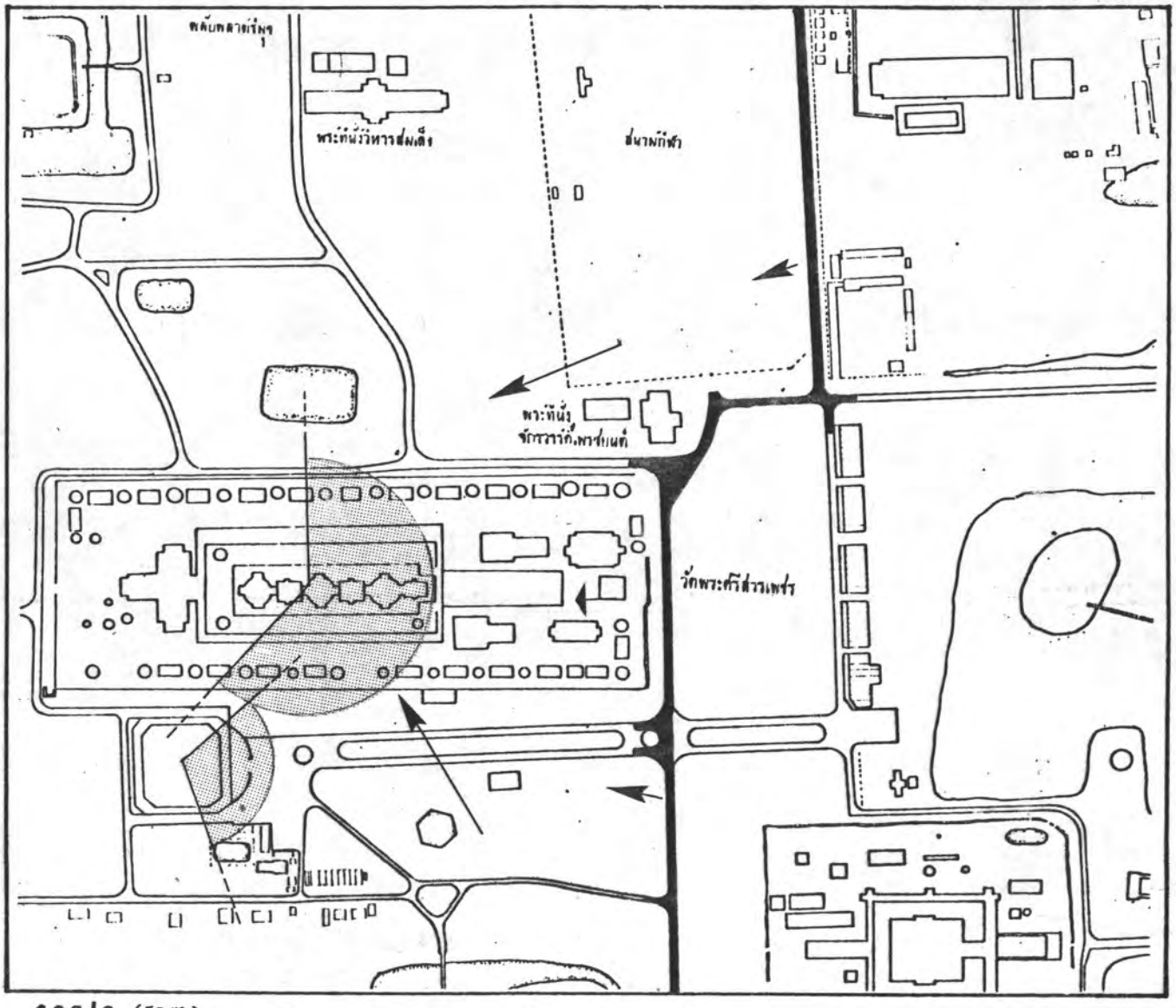

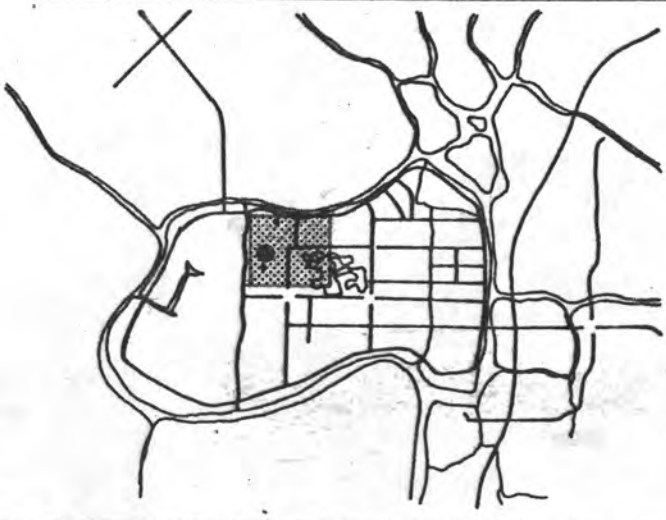

ทัศนียภาพจากถนนศรีสรรเพชญ ถึง วิหารมงคลบพิตร
บริเวณพระราชวังหลวง
วัดพระศรีสรรเพชญ

5.3.3 ถนนชีกุน

เป็นถนนซึ่งตัดขนาน ทางด้านทิศตะวันออกของถนนศรีสรรเพชญ โดยตัดจากทางทิศเหนือที่ถนนอู่ทองลงมาทางด้านทิศใต้ของเกาะเมือง มาพบกับถนนอู่ทองทางด้านทิศใต้ โดยมีระยะทางประมาณ 1.63 กิโลเมตร โบราณสถานที่สำคัญสองฝั่งถนนชีกุนมีดังนี้ คือ

ก. วัดมหาธาตุ วัดราชบูรณะ บึงพระราม (ถนนชีกุน)

ข. วัดสุวรรณาวาส วัดพลับพลาไชย

ก. วัดมหาธาตุ วัดราชบูรณะ บึงพระราม

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. พระปรางค์วัดราชบูรณะ มีความสูง 39 เมตร
2. เจดีย์วัดมหาธาตุ มีความสูง 25 เมตร
3. ทัศนียภาพเมืองโบราณ
4. พื้นที่สีเขียวของบึงพระราม

สภาพโดยทั่วไป - อยู่ทางด้านทิศตะวันตกของถนนชีกุน
- ได้รับการบูรณะเรียบร้อยดี

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน - บริเวณด้านตรงกันข้าม เป็นที่ตั้งของสถานีโทรศัพท์ มีเสา TOWER สูง 83 เมตร ซึ่งทำให้คุณภาพภูมิทัศน์ด้อยลง
- การใช้ที่ดินฝั่งตรงข้ามกับวัดมหาธาตุ และวัดราชบูรณะ เริ่มจะเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่ทางด้านพาณิชยกรรม โดยมีการใช้พื้นที่ ๆ ไม่มีความเป็นระเบียบ ได้แก่ ร้านขายอิฐบล็อก และวัสดุก่อสร้าง

ถ ชีกุน

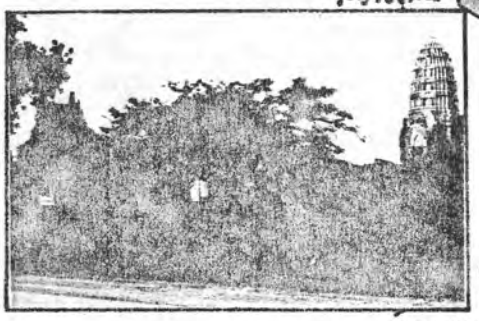

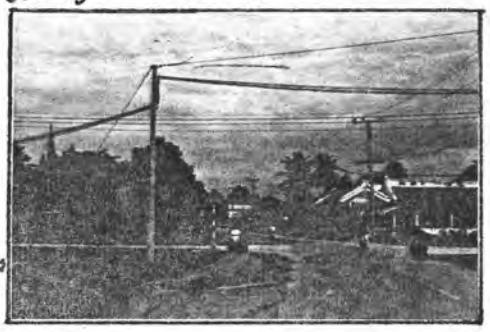

→ ก. ดูหอว (N)
ป้อมปะตูชัยเหล็ก
(ราบศึกเหนือ)
(ประยาง)
วัดสุวรรณดาราม
ร.ร. อนุบาล
วัดพลับพลาไชย
ร.ร. พ. สถาปัตยกรรม
ร้านอาหาร "ลัม"
โรงทำอิฐบล็อก
วัดอุทธรบูรณ์
วัดมหาธาตุ
→ กุฉเรสวร
ถนนชีกุน

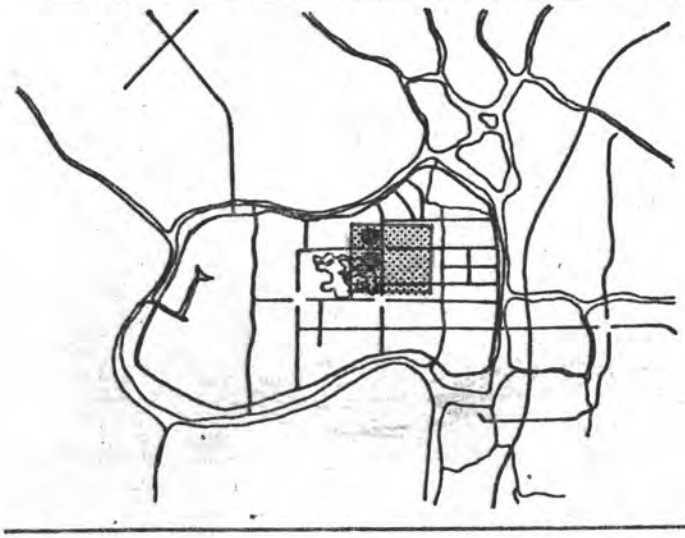

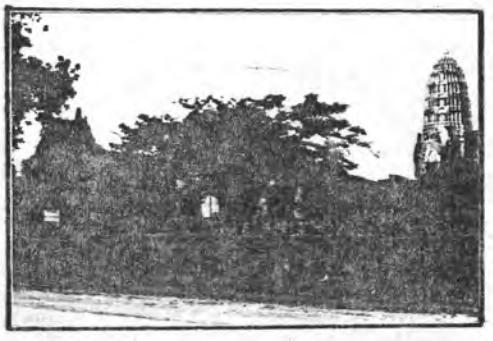

ทัศนียภาพจากถนนชีกุน ถึง วัดราชบูรณะ
วัดมหาธาตุ

ปัญหาที่คาดในอนาคต - การเติบโตของเมือง กำลังจะทะลักมาในพื้นที่บริเวณนี้มากขึ้น ดังนั้นในอนาคตจะมีการปลูกสร้างอาคารเพิ่มขึ้นด้วย จึงควรได้รับการควบคุมให้ปลูกสร้างอาคารห่างจากเส้นทางเพื่อลดความประชิดของตัวอาคารที่จะเกิดมากขึ้นในอนาคต

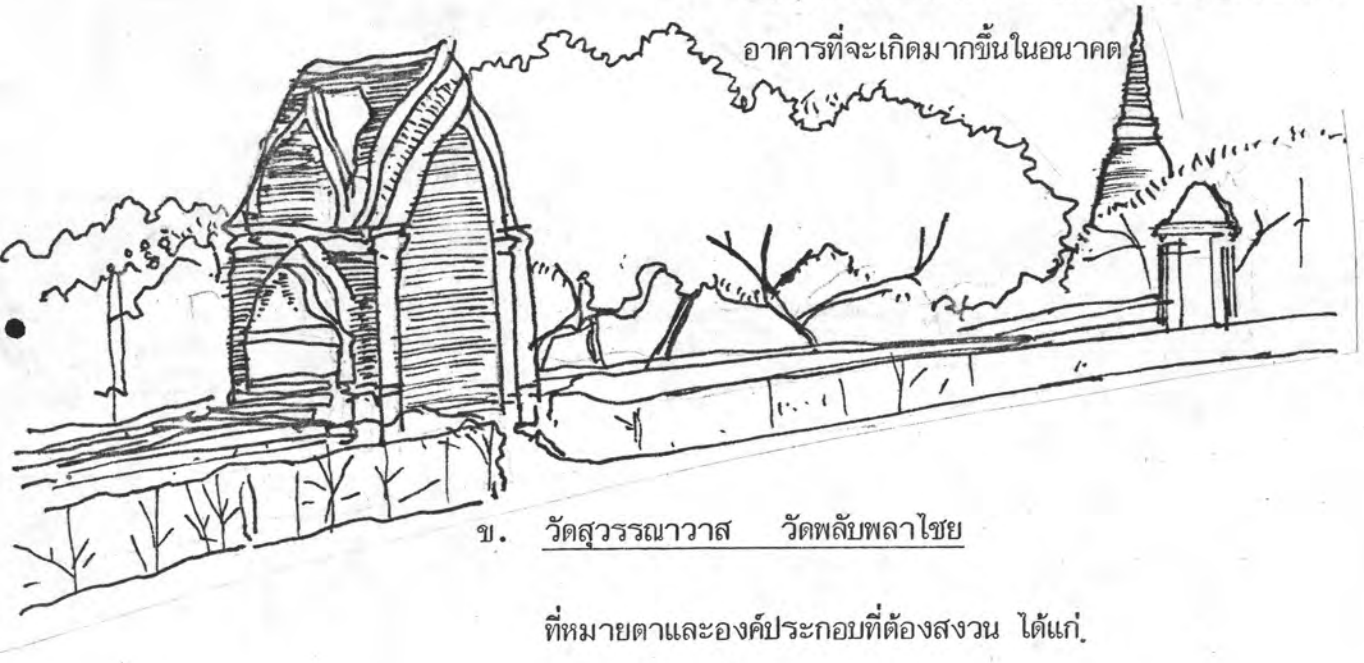

ข. วัดสุวรรณาวาส วัดพลับพลาไชย

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. โบสถ์วัดพลับพลาไชย
2. องค์พระประธาน และเจดีย์วัดสุวรรณาราม
3. ฝั่งตรงกันข้ามซึ่งเป็นแนวกำแพงวัดราชประดิษฐาน

สภาพโดยทั่วไป - เป็นวัดร้างทั้ง 2 วัด

- วัดสุวรรณาวาส อยู่สุดถนนชีกุนกับถนนอู่ทอง

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน - วัดสุวรรณาวาส มีปัญหามากในเรื่องการปลูกสร้างอาคารประชิดอันได้แก่ โรงเรียนอนุบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และมีร้านค้าอยู่บริเวณหัวมุมถนน มีการวางสิ่งของบนโบราณสถานน่าจะได้มีการจัดแต่งบริเวณนี้อย่างเร่งด่วน

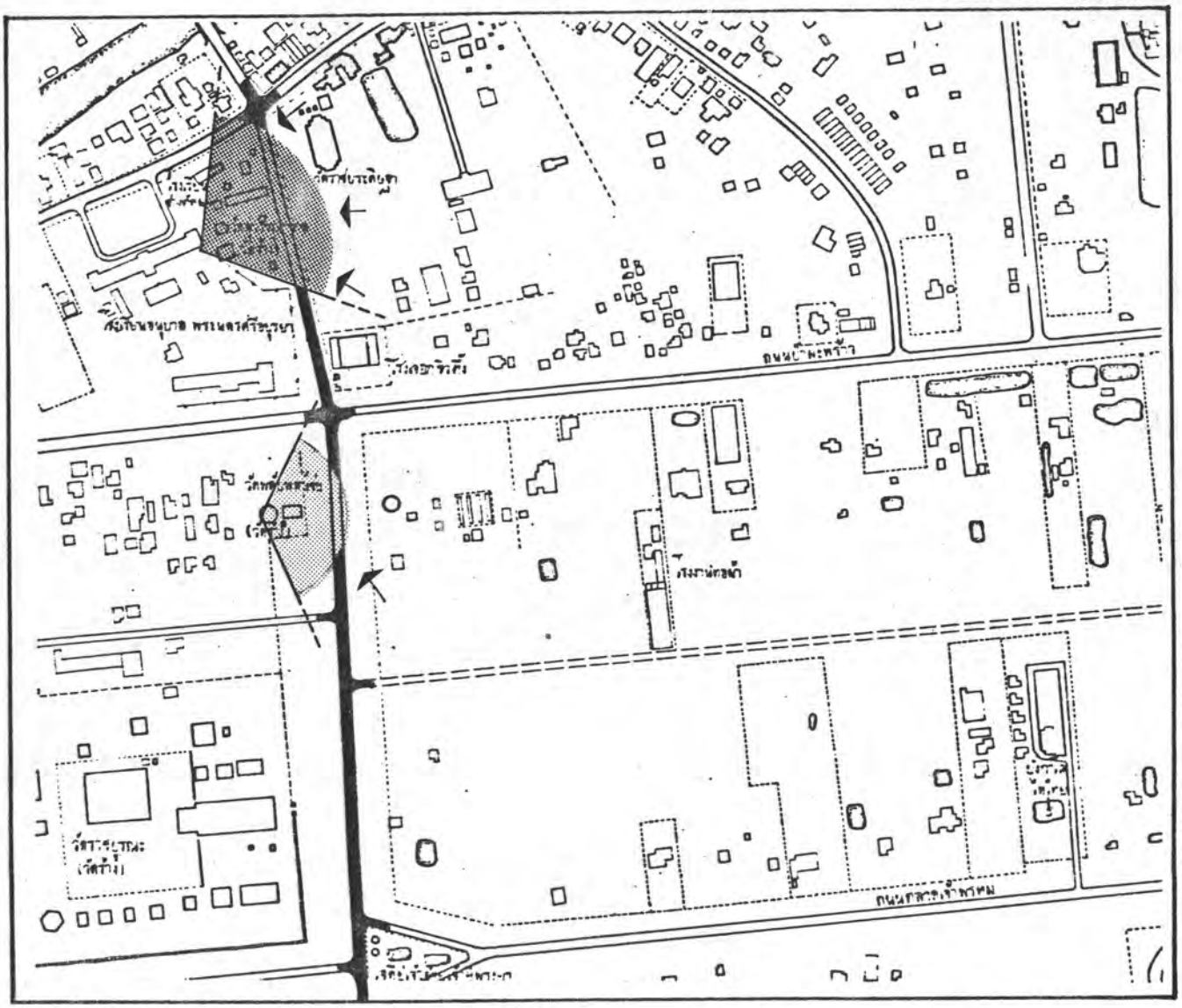

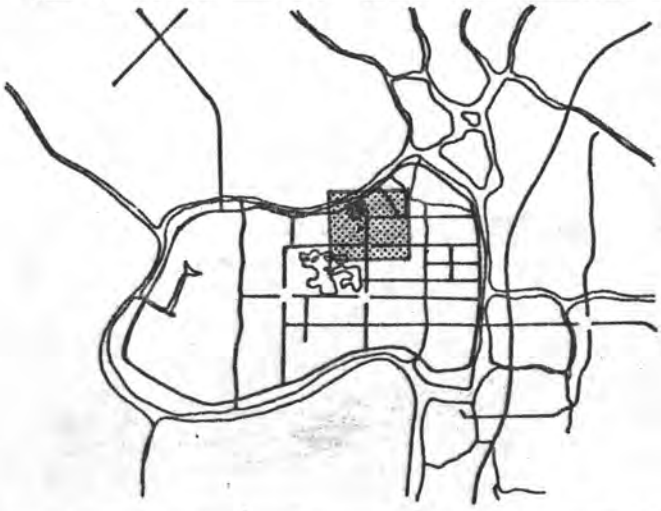

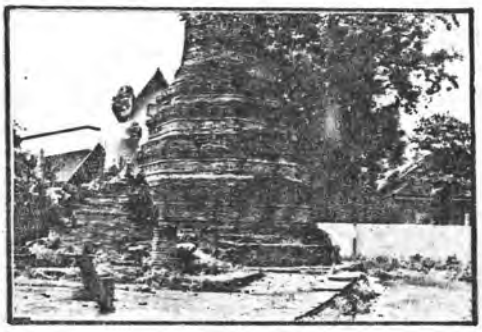

ปัญหาทางทัศนียภาพจากถนนชีกุน ถึง วัดสุวรรณาวาส

ปัญหาที่คาดในอนาคต - เนื่องจากวัดสุวรรณาวาส มีผลต่อเนื่องมาจากชุมชนตลาดหัวรอ จึงมีการใช้พื้นที่ของบริเวณวัดอย่างขาดความสำนึก หากปล่อยทิ้งไว้ในอนาคตจะเป็นการทำลายทั้งด้านการอนุรักษ์โบราณสถาน และคุณภาพที่ด้อยของภูมิทัศน์เมืองในจุดนี้

5.3.4 ถนนเรศวร เป็นถนนซึ่งเชื่อมต่อจากถนนศรีสรรเพชญ มุ่งตรงมาทางทิศตะวันออกของเกาะเมือง ไปยังตลาดเจ้าพรหม แต่เส้นทางถนนสายนี้ บริเวณที่มีความสำคัญต่อภูมิทัศน์เมืองเก่าอยุธยา จะเริ่มตั้งแต่ช่วงต่อจากถนนศรีสรรเพชญ และมาสิ้นสุดที่เจดีย์เจ้าอ้ายเจ้ายี่ โดยมีระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร และมีโบราณสถานที่สำคัญสองฝั่งทาง ได้แก่

ก. เจดีย์วัดชุมแสง เจดีย์วัดญาณเสน และบึงพระราม
ข. วัดราชบูรณะ และวัดมหาธาตุ

ก. วัดชุมแสง เจดีย์วัดญาณเสน และบึงพระราม

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. เจดีย์วัดชุมแสง (ร้าง)
2. เจดีย์วัดญาณเสน
3. พื้นที่สีเขียวบึงพระราม

สภาพโดยทั่วไป - พื้นที่สองข้างทางเป็นคูน้ำขนาดเล็ก มีต้นไม้ริมทาง
- เจดีย์วัดชุมแสง อยู่ในบริเวณบ้านพักอาศัย
- เจดีย์วัดญาณเสน อยู่ห่างออกไปด้านหลัง เห็นแต่ยอดเจดีย์
- ในบึงพระรามมีเจดีย์ในสภาพเดียวกัน

ถ. นเรศวร

เสาโทรศัพย์ รูป 83 เมตร
(ปรับปรุง ขัด แต่งพระพุทธบัลลังก์เมื่อ)

ถ. ชัยนาท

วัดมหาธาตุ

วัดพระศรีสรรเพชญ์

ถ. กลางโหม

วัดสุวรรณดาราราม

สถานีรถไฟ
(ปรับปรุง)

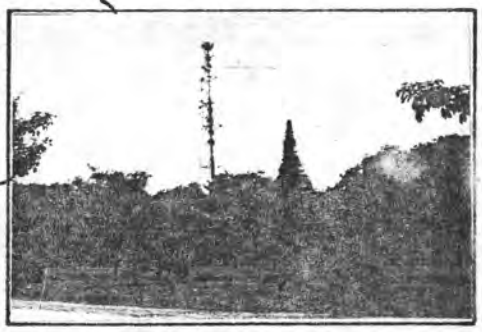

เจดีย์วัดกุฎีดาว

เจดีย์พระสามพี่น้อง

โรงเรียน
วัดหนองกลอด
พระแสงศรีอยุธยา

เจดีย์
วัดธรรมมิกราช
(สิงห์ล่อม)

ถ. วัดธรรมมิกราช

บึงพระราม

วัดพระราม

ถนนนเรศวร

(ไม่ว่า)

อนุสาวรีย์

ถ. อโศกมหาราช

ถ. นเรศวร

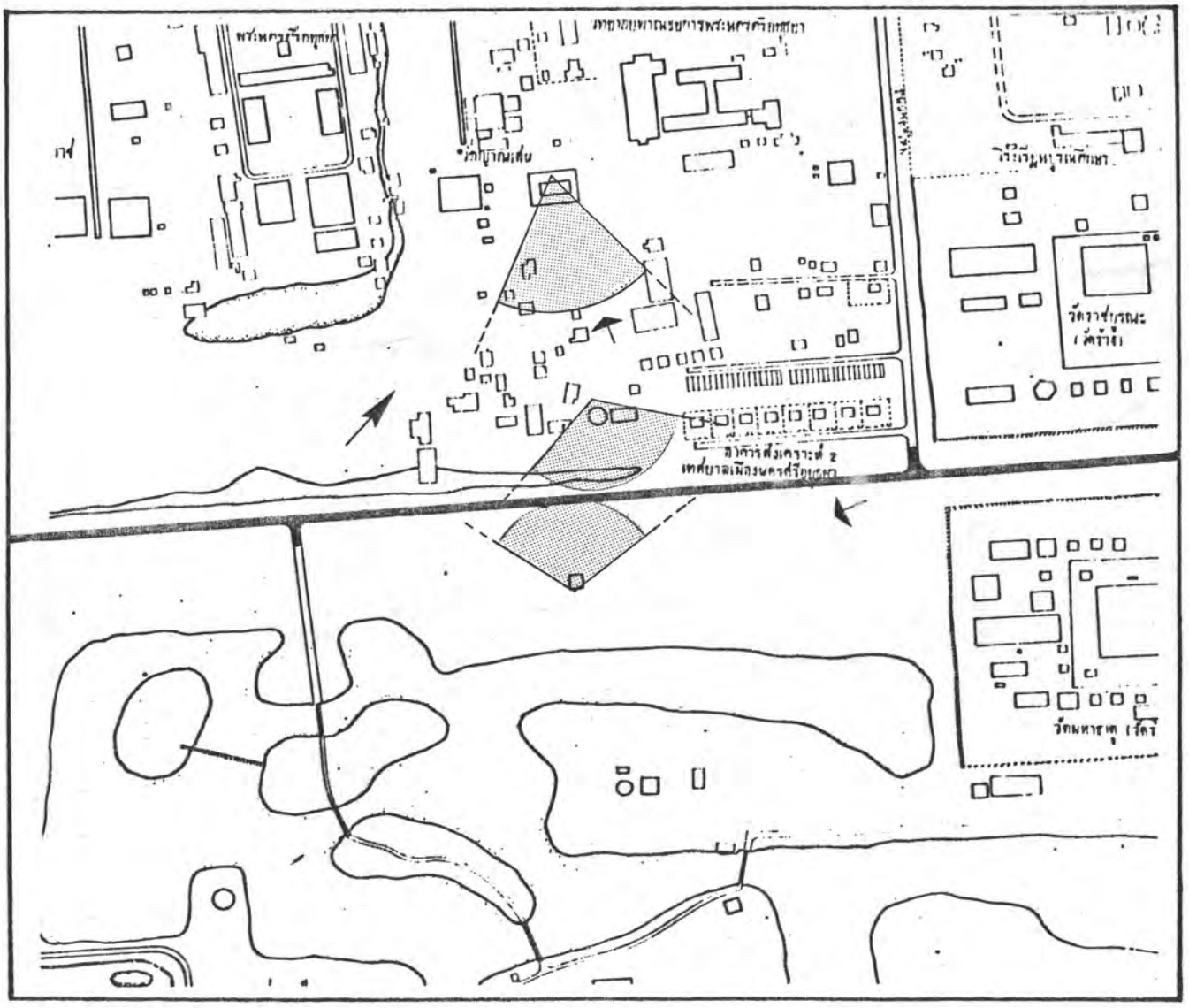

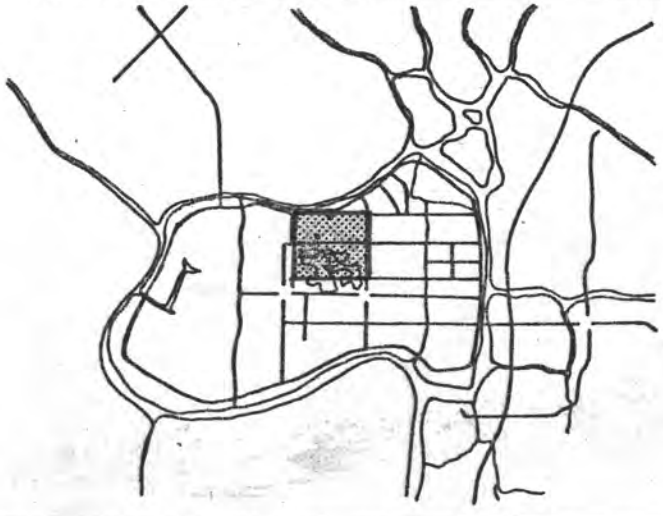

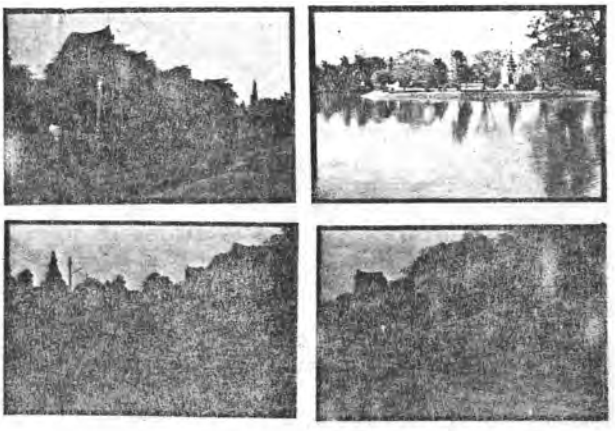

ทัศนียภาพถนนนเรศวร บริเวณปึงพระราม

เหนือ

ปัญหาทางด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน – เจดีย์วัดชุมแสงอยู่ในบริเวณบ้านพักอาศัย แต่ไม่มีปัญหาทางด้านภูมิทัศน์ เนื่องจากได้รับการดูแลรักษาอย่างดีจากผู้ที่อยู่อาศัย

– รูปแบบของรั้วบึงพระราม สร้างความไม่สุนทรีย์ต่อผู้ที่พบเห็น

ปัญหาที่คาดในอนาคต – พื้นที่ในบริเวณนี้เป็นพื้นที่อนุรักษ์เมืองเก่า จึงไม่น่าที่จะมีปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมาในอนาคต

ข. วัดราชบูรณะ และวัดมหาธาตุ

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. พระปรางค์วัดราชบูรณะ มีความสูง 39 เมตร
2. เจดีย์วัดมหาธาตุ มีความสูง 25 เมตร
3. ทัศนียภาพเมืองโบราณ
4. พื้นที่สีเขียวของบึงพระราม

สภาพโดยทั่วไป – เส้นทางถนนเรศวร วิ่งผ่ากลางระหว่างวัดทั้ง 2

– วัดได้รับการดูแลและบูรณะอย่างดี

– สามารถมองเห็นยอดพระปรางค์วัดราชบูรณะตั้งแต่ไกล จากสุดถนนตรงบริเวณที่ต่อกับถนนศรีสรรเพชญ

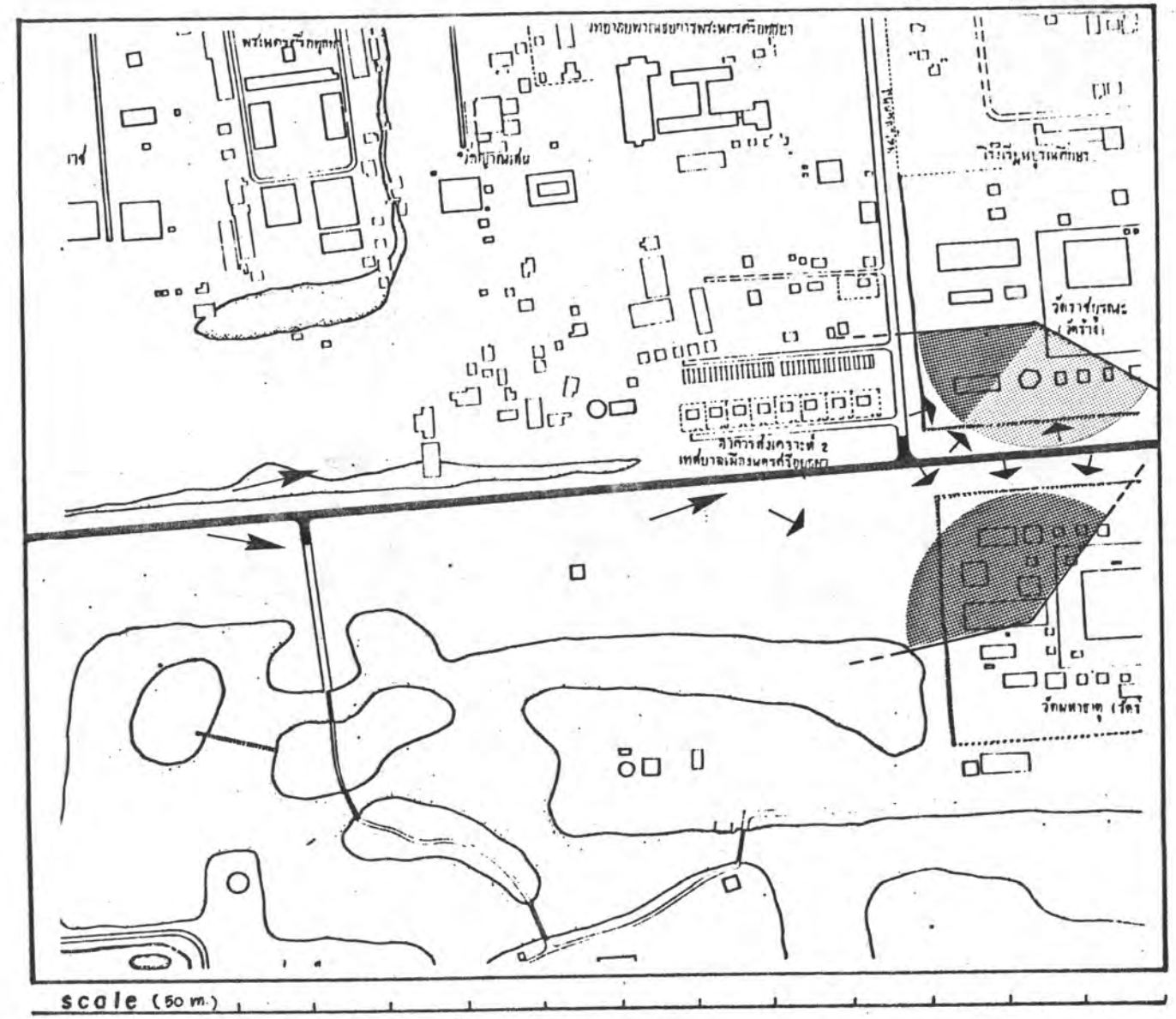

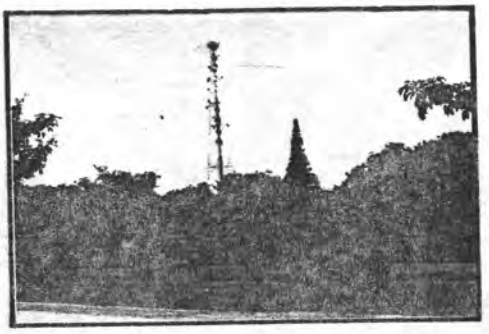

ปัญหาทางทัศนียภาพจากถนนนเรศวร ถึงวัดมหาธาตุ

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน - วัดราชบูรณะเมื่อมองจากถนนสายนี้ จะมีรั้วของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งเป็นรั้วคล้ายสนามเทนนิส ที่มีความสูง ทำให้บดบังยอดพระปรางค์ และในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลนี้ มีเจดีย์วัดสุวรรณเจดีย์ (วัดไม้ลวก) ซึ่งเป็นเจดีย์ร้างอยู่ภายในบริเวณ และเป็นบริเวณที่ไม่ได้รับการควบคุมดูแลบริเวณที่ดี

- ทางวัดมหาธาตุ มีเสาโทรศัพย์ ซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างที่สูงที่สุดในเมืองอยุธยา และเห็นได้เด่นชัดมากจากจุดนี้ อยู่ทางเบื้องหลังองค์เจดีย์ ทำให้มีผลต่อปัญหาทางด้านภูมิทัศน์อย่างแรงต่อผู้ที่สัญจรไปมา

ปัญหาในอนาคต - เป็นบริเวณที่อยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ ซึ่งจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในบริเวณนี้ อาจจะมีบางบริเวณ ช่วงถนนนเรศวรที่อยู่นอกเขตอนุรักษ์ หากมีการปลูกสร้างอาคารที่ไม่คำนึงถึงภูมิทัศน์ส่วนรวม จะทำให้เกิดภาพที่ไม่น่าดูเบื้องหลัง โบราณสถานนี้เพิ่มขึ้นอีก

<u>ส่วนที่ 2</u> เส้นทางบริเวณรอบนอกเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา ได้แก่

5.3.1 เส้นทางหมายเลข 3058

5.3.2 เส้นทางหมายเลข 3059

5.3.3 เส้นทางหมายเลข 3060

5.3.4 เส้นทางไปวัดไชยวัฒนาราม ถึงหมู่บ้านโปรตุเกส

5.3.5 เส้นทางหมายเลข 3058

เป็นเส้นทางถนนที่อยู่บริเวณรอบนอกทางด้านทิศตะวันออกของเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาโดยตัดแยกจากทางหลวงสาย 309 เป็นสี่แยก บริเวณเจดีย์วัดสามปลื้ม ไปทางด้านทิศเหนือ ขึ้นไปข้างบนโดยมีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 2 กิโลเมตร บริเวณที่เส้นทางสาย 3058 ตัดผ่านนี้ เป็นบริเวณเมืองเดิม คือเมืองอโยธยา ซึ่งมีโบราณสถานในยุคสมัยดังกล่าวอย่างชุกชุม ดังนี้คือ

ก. วัดสมณโกฐาราม วัดกุฏีดาว

ข. วัดมเหยงค์ วัดช้าง

ค. วัดอโยธยา วัดดุสิตาราม

ก. วัดสมณโกฐาราม วัดกุฏีดาว

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. โบสถ์ เจดีย์วัดสมณโกฐาราม สภาพทรุดโทรม
2. วิหาร พระเจดีย์ใหญ่กลางวัด สภาพทรุดโทรม
3. พื้นที่สีเขียวโดยรอบ

สภาพโดยทั่วไป
- อยู่ทางด้านซ้ายของถนนสาย 3058
- มีต้นไม้ขึ้นปกคลุมทั่วไปหนาแน่น
- ด้านหน้าวัดสมณโกฐาราม มีสนามหญ้าและลาน
- มีหนองน้ำด้านข้าง และลานดินโล่ง
- พื้นที่โดยรอบเป็นป่ารก

สาย 3058

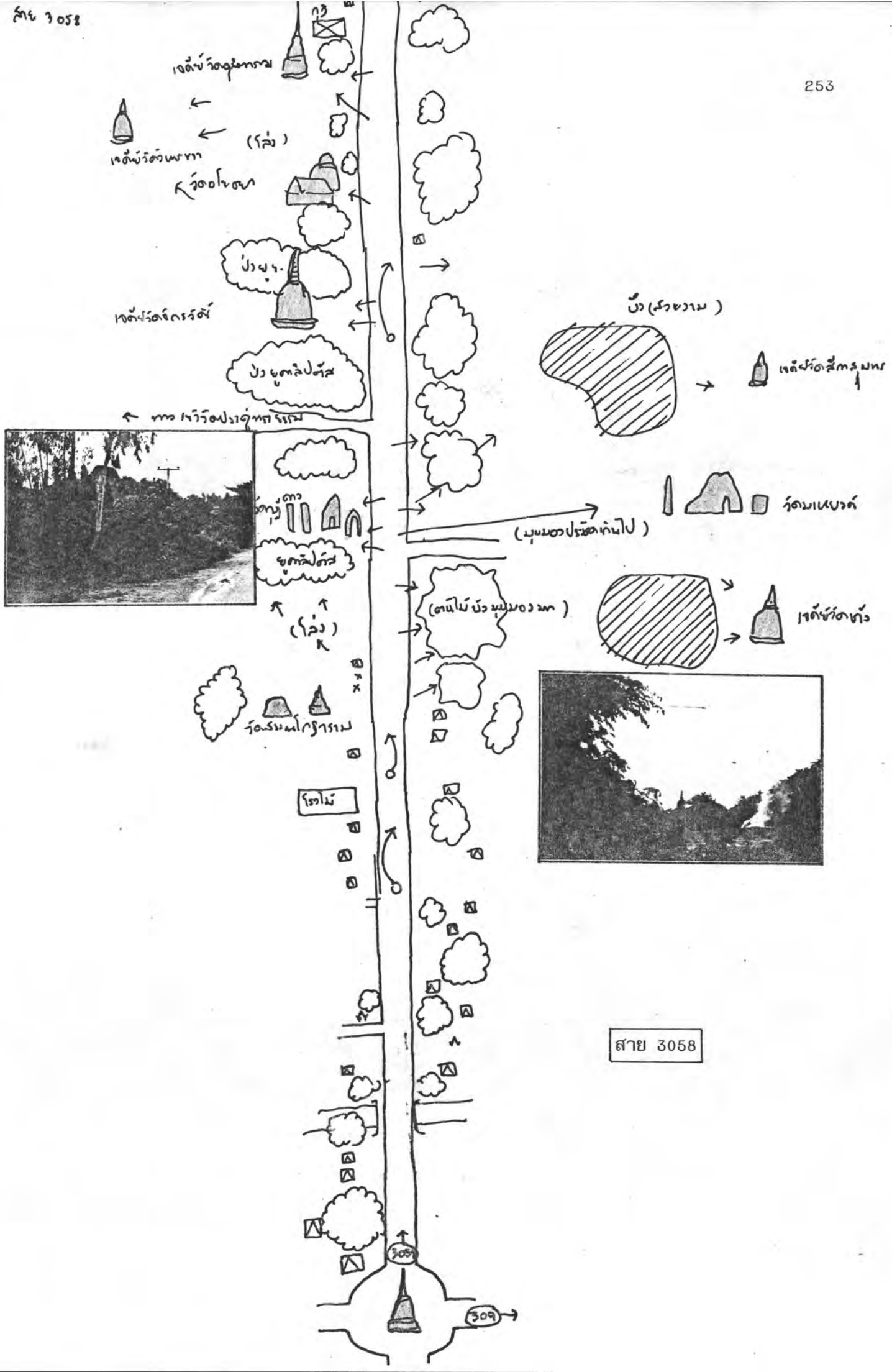
เจดีย์วัดอุโมงค์
(ไกล)
เจดีย์วัดป่าพยาม
วัดอโนมา
ป่าผู้ท.
เจดีย์วัดอัครรัตน์
ป่าผู้ตลิปต์ส
ทาง เข้าวัดป่าดุ่ทธธรรม
ป่าผู้ตลิปต์ส
(ไกล)
(ตรงไม่ป่าผู้ตลิปต์ส)
วัดสวนผักธรรม
โรงไม้
ป่า (สวยงาม)
เจดีย์วัดสีทรงผนก
วัดมเหยงค์
(มุ่งหน้าประจันตคามต่อไป)
เจดีย์วัดเก้าห้อง
สาย 3058
309

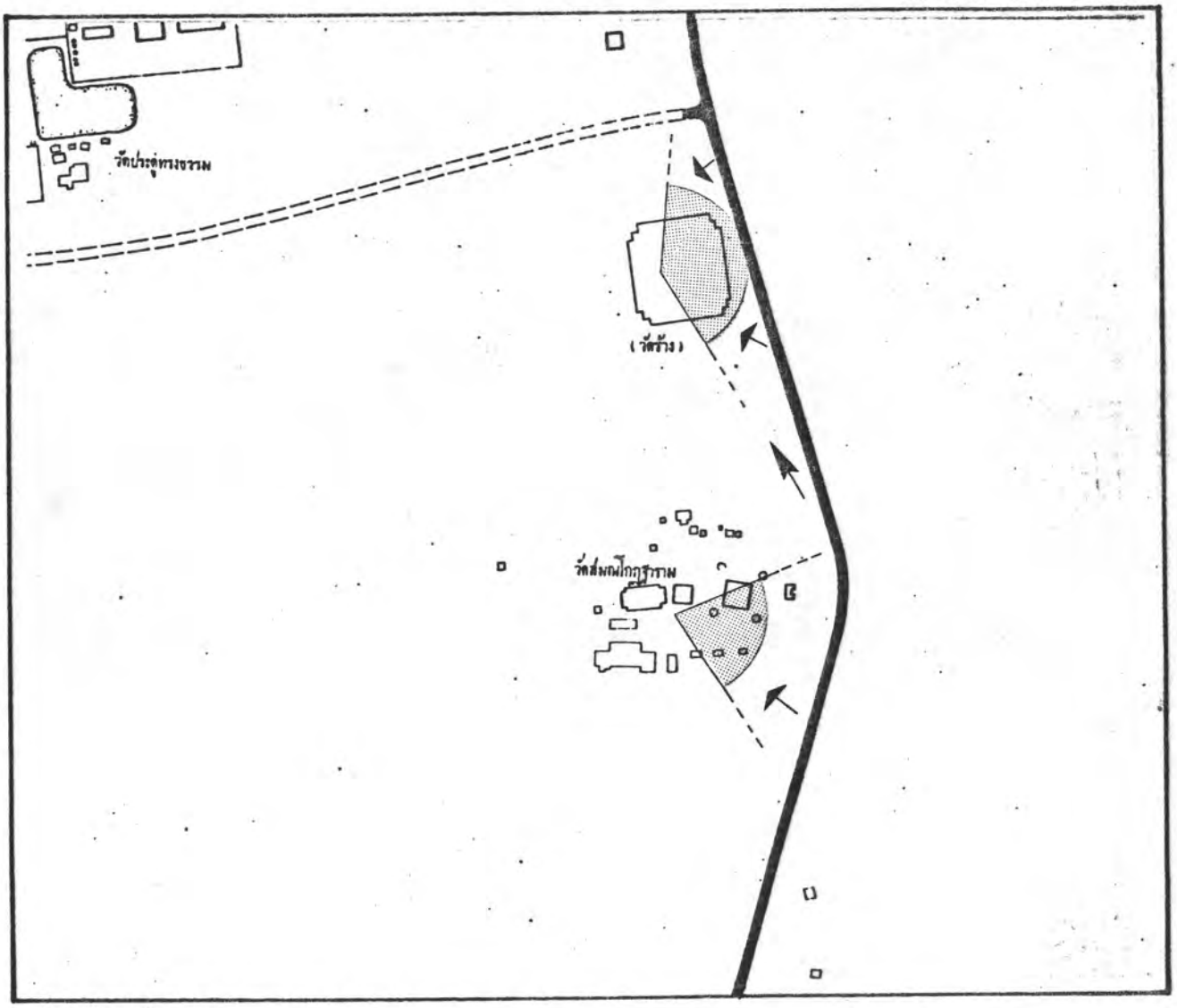

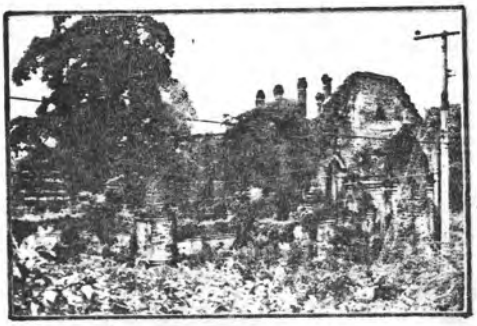

ทิวทัศน์จากเส้นทางสาย 3058 ถึงวัดกุฏีดาว

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน – ปัญหาที่สำคัญในขณะนี้ ได้แก่ สภาพของโบราณสถานซึ่งนับวันจะยิ่งเสียหายมากขึ้น เนื่องจากการขาดการบูรณะซ่อมแซมตัวสถาปัตยกรรมให้อยู่ในสภาพที่แข็งแรง สำหรับปัญหาทางด้านภูมิทัศน์นั้น ยังไม่มี เนื่องจากพื้นที่นี้ อยู่ห่างไกลจากเขตชุมชน จึงยังไม่ถูกบุกรุก อย่างไรก็ตาม จากการห่างไกลจากแหล่งชุมชน จึงทำให้ทัศนียภาพโดยทั่วไป กลายเป็นป่ารก ขาดการพัฒนา

ปัญหาที่คาดในอนาคต – พื้นที่โดยรอบในบริเวณนี้ ส่วนใหญ่เป็นของเอกชน ปัญหาการควบคุมการใช้ที่ดิน จึงเป็นปัญหาใหญ่ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นในขณะที่ยังไม่มีปัญหาตัวนี้ จึงควรรีบเพิ่มมาตรการควบคุมการบังคับใช้พื้นที่ การปลูกสร้างอาคารที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครอง เพื่อจะได้ไม่มีปัญหาเหมือนดังบางแห่งที่กำลังจะต้องแก้ไข

ข. <u>วัดมเหยงค์ วัดช้าง</u>

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. โบสถ์ 1 หลัง พระเจดีย์ 14 องค์ของวัดมเหยงค์ สภาพทรุดโทรม
2. เจดีย์วัดช้างมีขนาดใหญ่
3. ทัศนียภาพเมืองโบราณสวยงาม
4. บึงน้ำและพื้นที่สีเขียวโดยรอบ

สภาพโดยทั่วไป – อยู่ทางด้านทิศตะวันออกของถนนสาย 3058
– มีบึงน้ำและทุ่งโล่งโดยรอบทำให้โบราณสถานเด่นขึ้น
– กำลังบูรณะ
– ทางเข้าเป็นถนนลูกรัง
– ทัศนียภาพเมืองโบราณสวยงาม

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน – ยังไม่มีเนื่องจากอยู่ห่างไกลจากแหล่งชุมชน

ปัญหาที่คาดในอนาคต – เนื่องจากเป็นที่ดินของเอกชนส่วนใหญ่ จึงอาจทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้ในอนาคต อันได้แก่การสร้างอาคารใกล้เคียงโบราณสถาน และเนื่องจากวัดทั้ง 2 แห่งนี้ จำเป็นจะตัดเข้าไปในซอย หากมีการปลูกสร้างบนพื้นที่ด้านหน้าริมถนนทางเข้าจะทำให้เป็นการทำลายทัศนียภาพจากจุดนี้ได้โดยง่าย จึงควรมีการออกกฎหมายควบคุมการสร้างอาคารในบริเวณนี้ และจัดให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์โบราณสถานโดยเร่งด่วนทั้งหมด

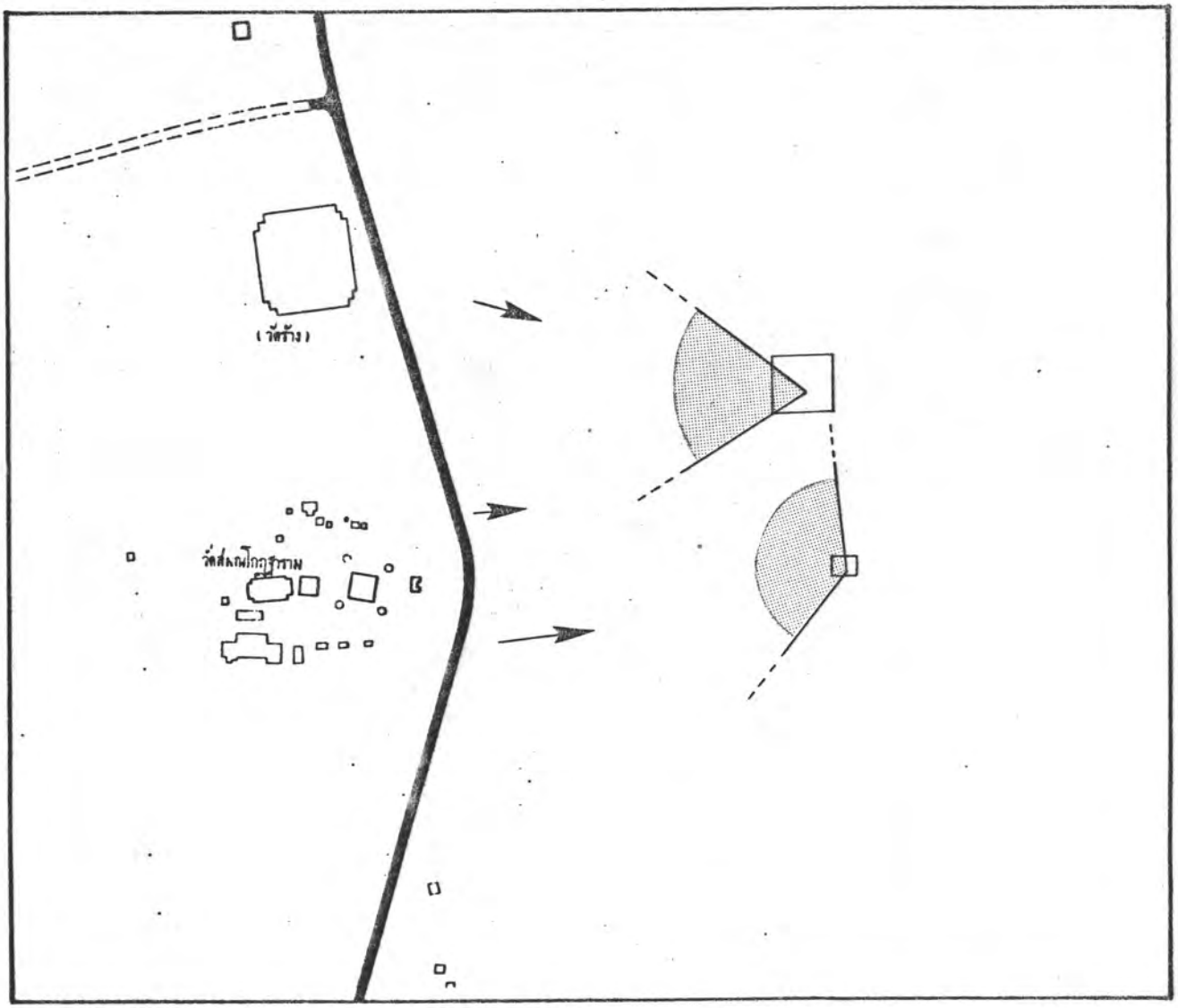

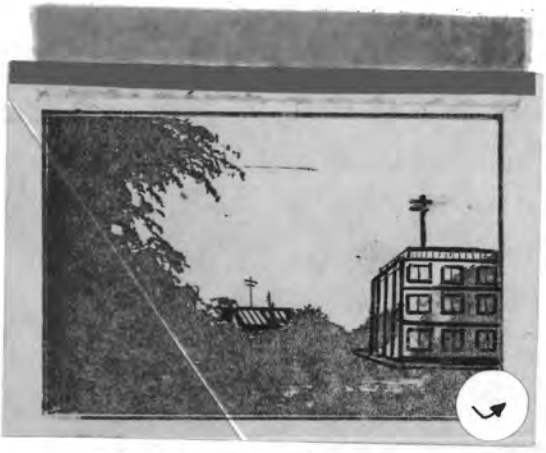

ทิวทัศน์จากเส้นทางสาย 3058 ถึง วัดมเหยงค์ วัดช้าง
และปัญหาที่อาจเป็นไปได้ในอนาคต

ค. วัดอโยธยา วัดดุสิตาราม

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. เจดีย์ โบสถ์ วิหารวัดอโยธยา
2. เจดีย์วัดดุสิตาราม
3. พื้นที่สีเขียว

สภาพโดยทั่วไป - มีความร่มรื่นเนื่องจากมีต้นไม้ปกคลุมบริเวณอยู่โดยทั่วไป

ปัญหาทางภูมิทัศน์ในปัจจุบัน - มีสายไฟฟ้าพาดตามแนวถนน ส่งผลทางด้านความขัดแย้งของภูมิทัศน์เมือง ทางด้านอื่นยังไม่มีปัญหามากนัก เนื่องจากอยู่ไกลเขตชุมชน

ปัญหาที่คาดในอนาคต - เป็นพื้นที่ที่อยู่สุดเส้นทาง ดังนั้นจึงมีแนวโน้มในการบุกรุก การสร้างอาคารประชิดพื้นที่โบราณสถานจึงไม่มีในอนาคตอันใกล้

5.3.6 เส้นทางหมายเลข 3059

เป็นเส้นทางที่ต่อกับเส้นทางสาย 3058 ซึ่งตัดกับเส้นทางสาย 309 ที่บริเวณเจดีย์วัดสามปลื้ม มาทางทิศใต้ โดยมีความยาวประมาณ 2 กิโลเมตร และเป็นเส้นทางซึ่งตัดผ่านโบราณสถานที่สำคัญ คือ

ก. วัดใหญ่ชัยมงคล

ข. วัดพนัญเชิง

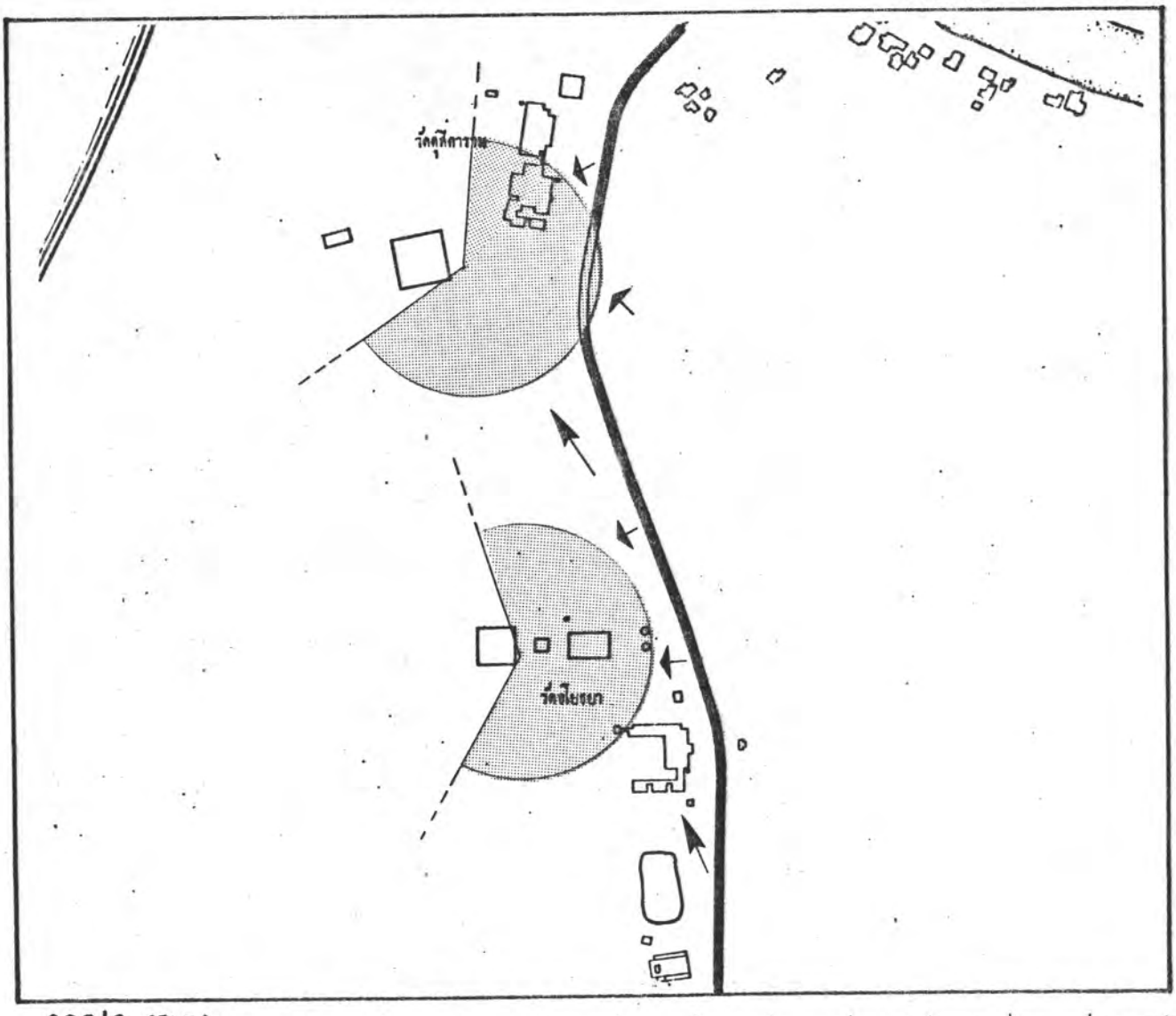

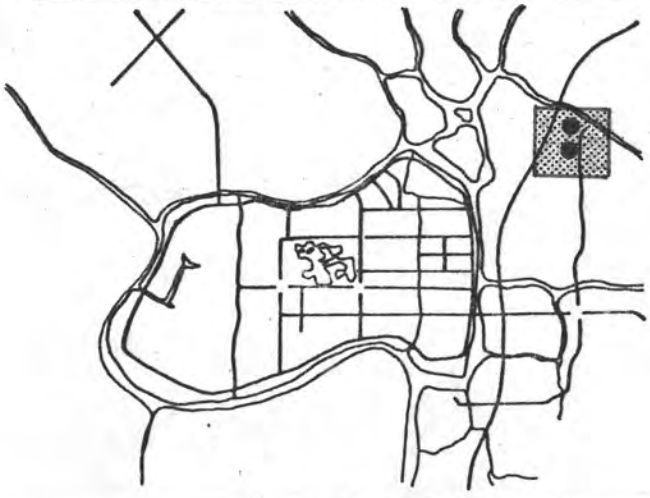

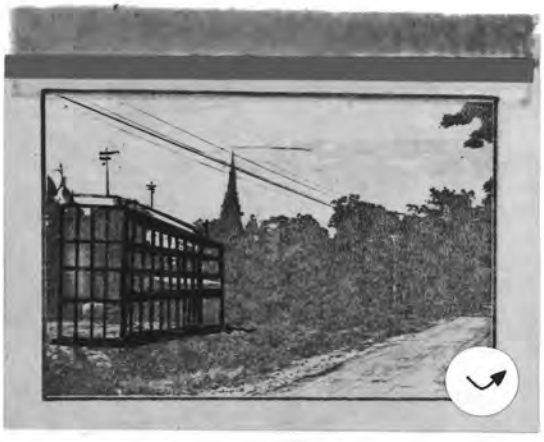

ทิวทัศน์และปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

จากเส้นทางสาย 3058 ถึง วัดดุสิตาราม

ก 3059

สาย 3059

ก. วัดใหญ่ชัยมงคล (เส้นทางหมายเลข 3059)

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. เจดีย์วัดใหญ่ชัยมงคล มีความสูง 65 เมตร
2. โบสถ์ 1 หลัง และวิหาร 1 หลัง
3. ทัศนียภาพรอบบริเวณ

สภาพโดยทั่วไป
- เป็นวัดที่มีภิกษุจำวัด จึงได้รับการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีทั้งสถาปัตยกรรมและตัวบริเวณ
- เป็นสถานที่ที่ได้รับความสนใจมากจุดหนึ่งในพื้นที่
- อยู่ริมถนนสาย 3059 ซึ่งมองเห็นได้ชัดเจน
- สภาพโดยทั่วไปเรียบร้อยดี

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน
- เนื่องจากเจดีย์วัดใหญ่ชัยมงคล เป็นที่หมายตาได้จากในระยะไกล (Distant Landmark) ดังนั้น เมื่อมองจากถนนสายนี้ในลักษณะประชิดจึงให้ภาพที่ไม่เหมือนกับมองจากถนนสายอื่น กล่าวคือยอดพระเจดีย์ มิได้เป็นจุดที่กระทบสายตาอย่างเด่นชัดเช่นเคย แต่เพียงอย่างเดียว ยังมีหมู่ยอดเจดีย์องค์อื่น ๆ และโบสถ์วิหารที่สามารถมองเห็นได้ อย่างไรก็ตามเมื่อมองจากเส้นทางช่วงระหว่างตัววัดใหญ่ชัยมงคลถึงวัดพนัญเชิง สามารถมองเห็นความเด่นตระหง่านขององค์พระเจดีย์ใหญ่ได้

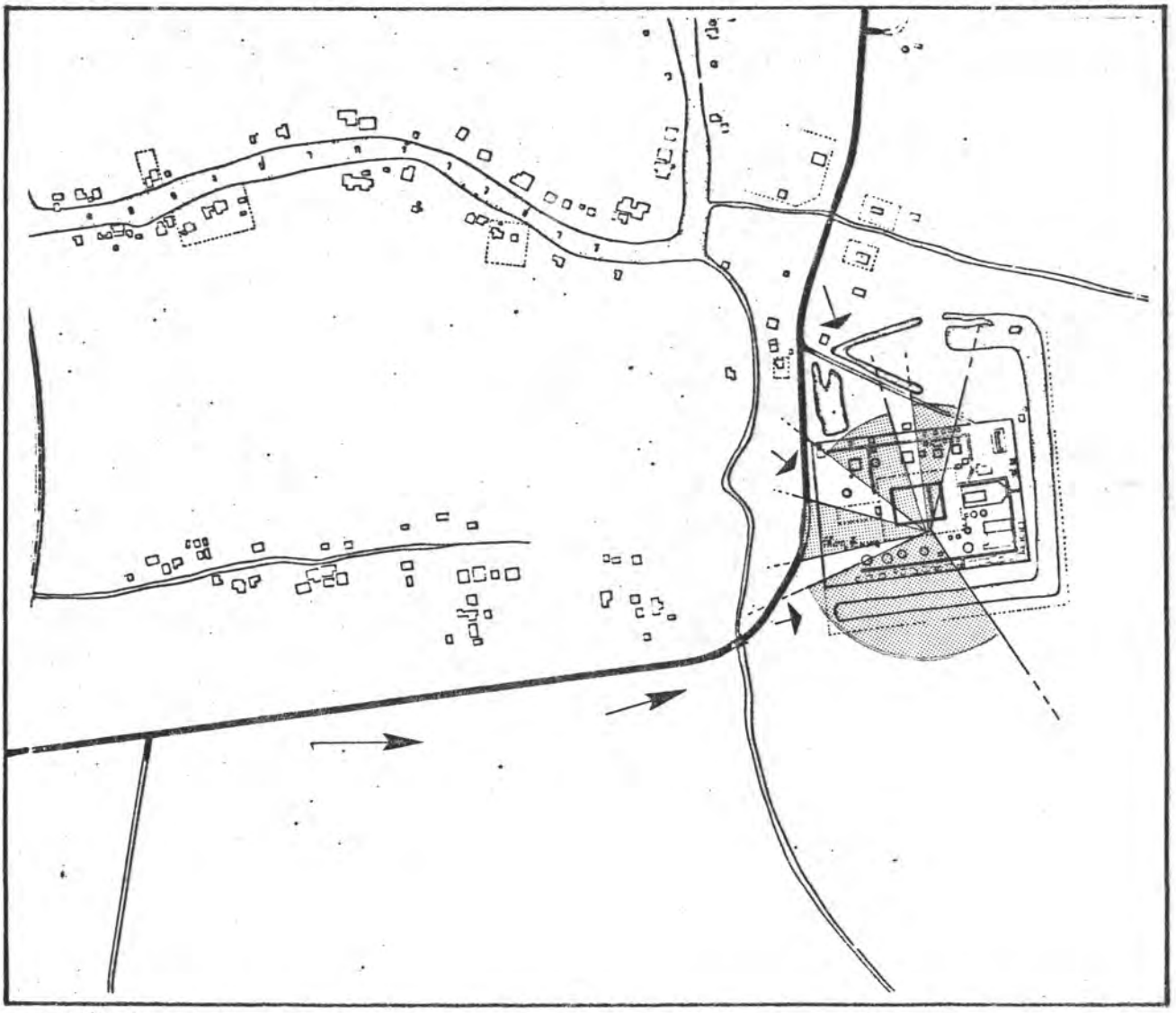

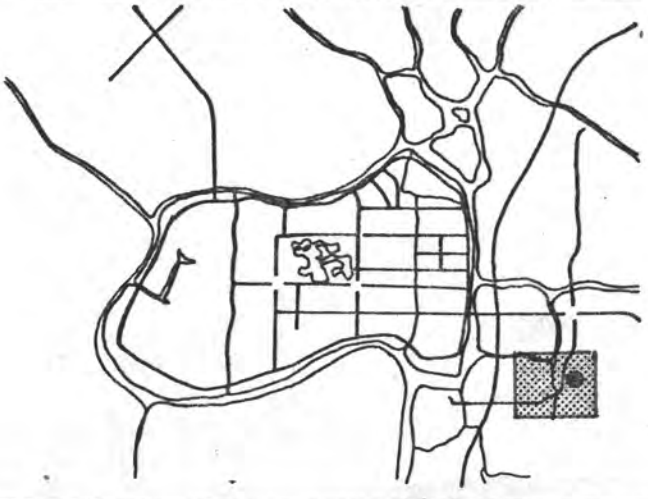

ทิวทัศน์จากถนนสาย 3059 ถึง วัดใหญ่ชัยมงคล

ปัญหาที่คาดในอนาคต – วัดใหญ่ชัยมงคลเป็นวัดที่มีภิกษุสงฆ์ จำพรรษาอยู่ อีกทั้งยังเป็นสถานที่ที่สำคัญ (Landmark) ที่สูดแห่งหนึ่งของอยุธยา ดังนั้นปัญหาเรื่องการประชิดอาคารจึงจะต้องได้รับการควบคุม และเห็นชอบจากทุกฝ่าย และบริเวณนี้เป็นย่านที่อยู่อาศัย ไม่ใช่เป็นย่านชุมชนแออัด ดังนั้นปัญหาเรื่องการ กระจุกตัวของอาคารจึงจะไม่เกิดขึ้นอย่างง่ายนัก

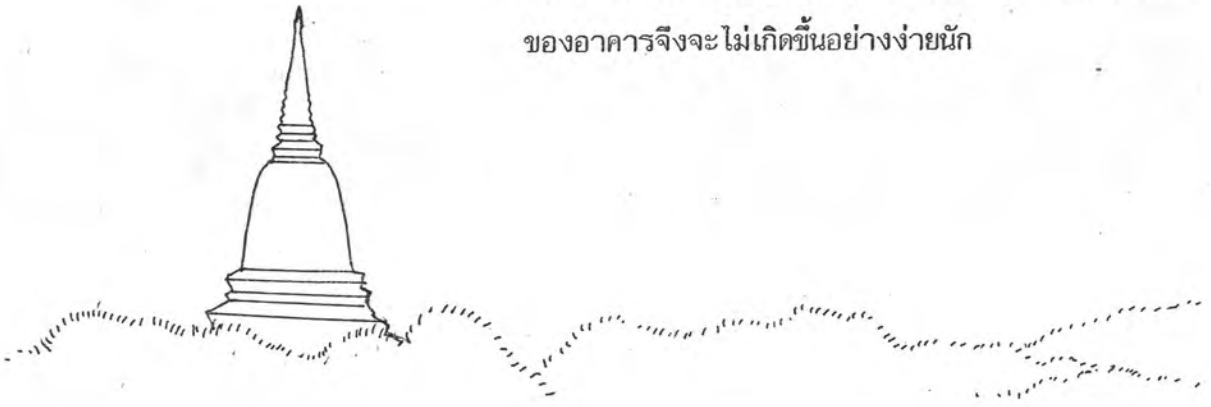

ข. <u>วัดพนัญเชิง</u>

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. โบสถ์ วิหาร
2. เจดีย์ 15 องค์ และพระปรางค์ 1 องค์
3. พื้นที่โล่งรอบบริเวณ

สภาพโดยทั่วไป – เป็นวัดที่มีภิกษุจำวัดอยู่ จึงได้รับการบูรณะเป็นอย่างดี

– มีการจัดสถานที่ร้านค้า เป็นสัดส่วน แต่ไม่เรียบร้อย เนื่องจากกลายเป็นชุมชนแออัด

– มีลานจอดรถกว้างด้านหน้าวัด

– สภาพโดยทั่วไปเรียบร้อยดี ทัศนียภาพสวยงาม

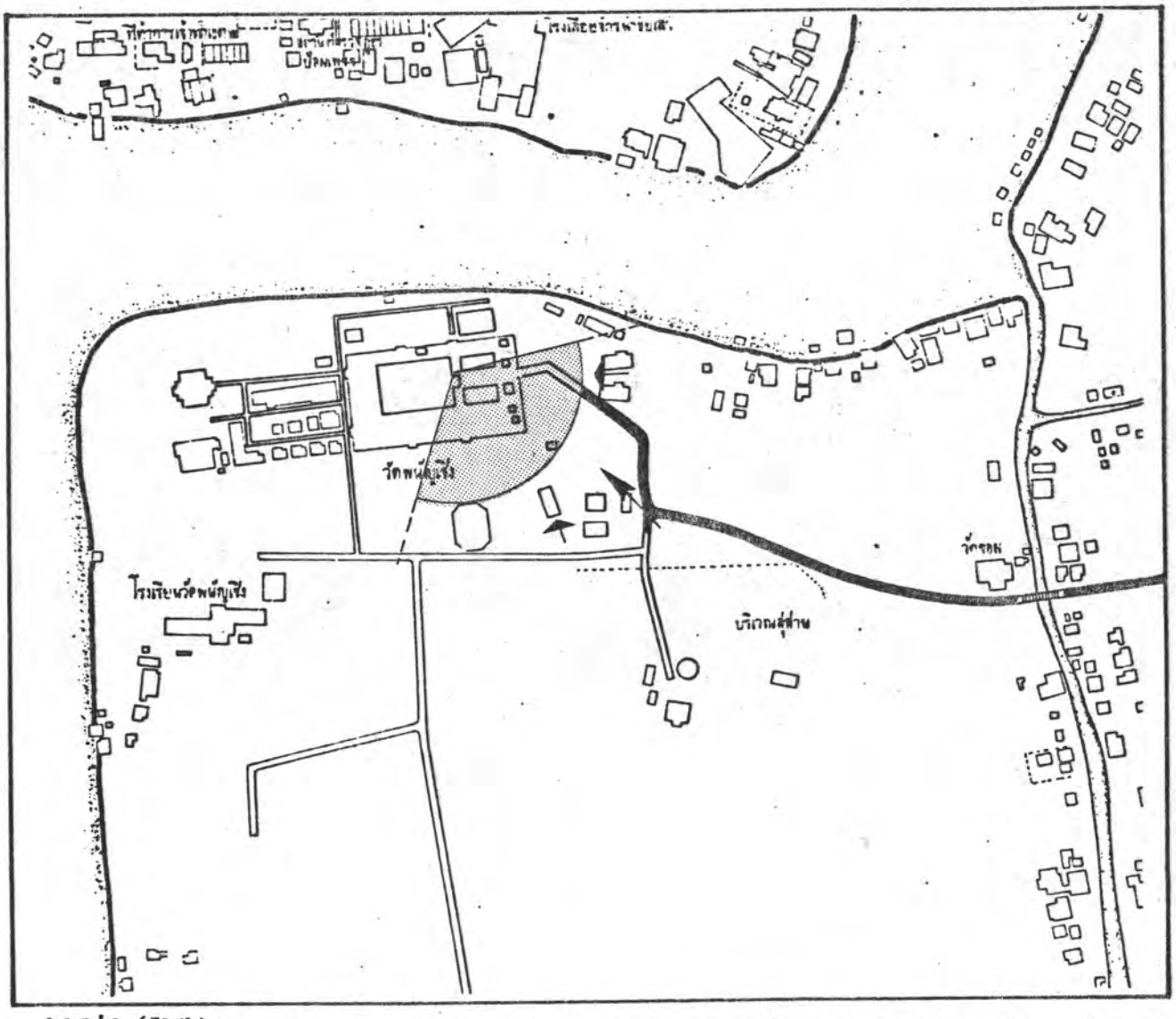

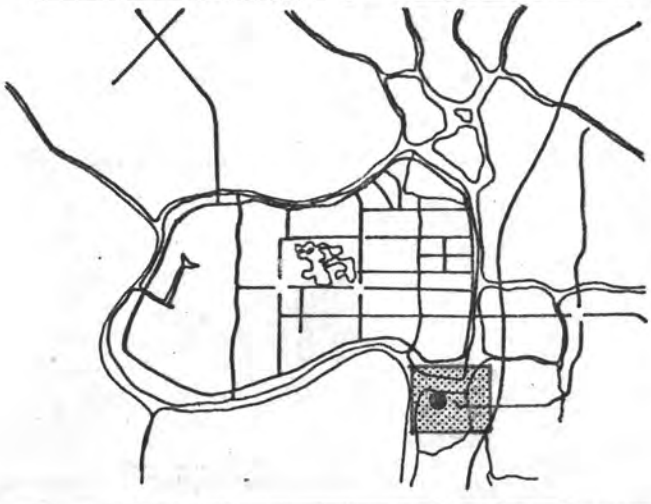

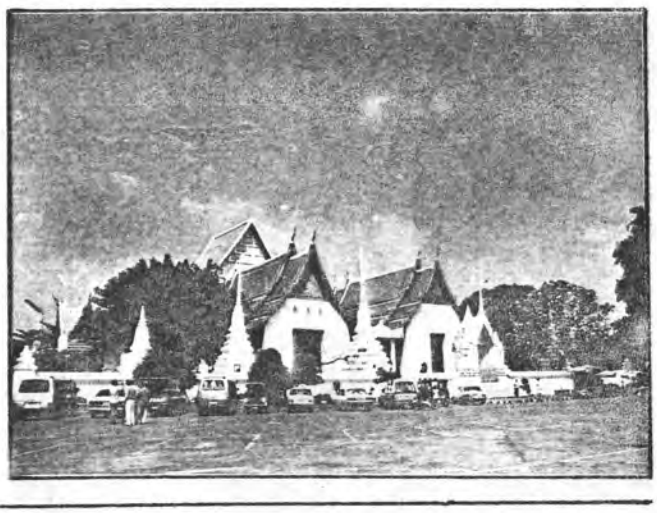

ทิวทัศน์จากถนนสาย 3059 ถึงวัดพนัญเชิง

เหนือ

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน - ยังไม่เกิดขึ้น แต่จะมีชุมชนแออัดขึ้นบ้าง ซึ่งออกมาในรูปของร้านค้าขายของที่ระลึก เนื่องจากวัดพญัญเชิงเป็นวัดที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากที่สุดวัดหนึ่ง

ปัญหาที่คาดในอนาคต - พื้นที่ในบริเวณใกล้เคียง อาจมีการสร้างโรงงานต่าง ๆ ขึ้น อันได้แก่ ปัจจุบันมีโรงงานสีข้าว ซึ่งจะเป็นการสร้างปัญหาให้ภายในบริเวณใกล้เคียง จึงควรได้รับการควบคุมการใช้พื้นที่ให้ถูกต้อง และสอดคล้องต่อการอนุรักษ์ ภูมิทัศน์เมืองต่อไป

5.3.7 เส้นทางหมายเลข 3060

เป็นเส้นทางที่อยู่นอกเกาะเมือง ใช้เชื่อมบริเวณพื้นที่ทางด้านทิศเหนือ โดยมีระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร และสามารถผ่านโบราณสถานที่สำคัญ ในเส้นทางนี้ 3 แห่ง ได้แก่

ก. เหนียดคล้องช้าง

ข. วัดสามวิหาร

ค. วัดแม่นางปลื้ม

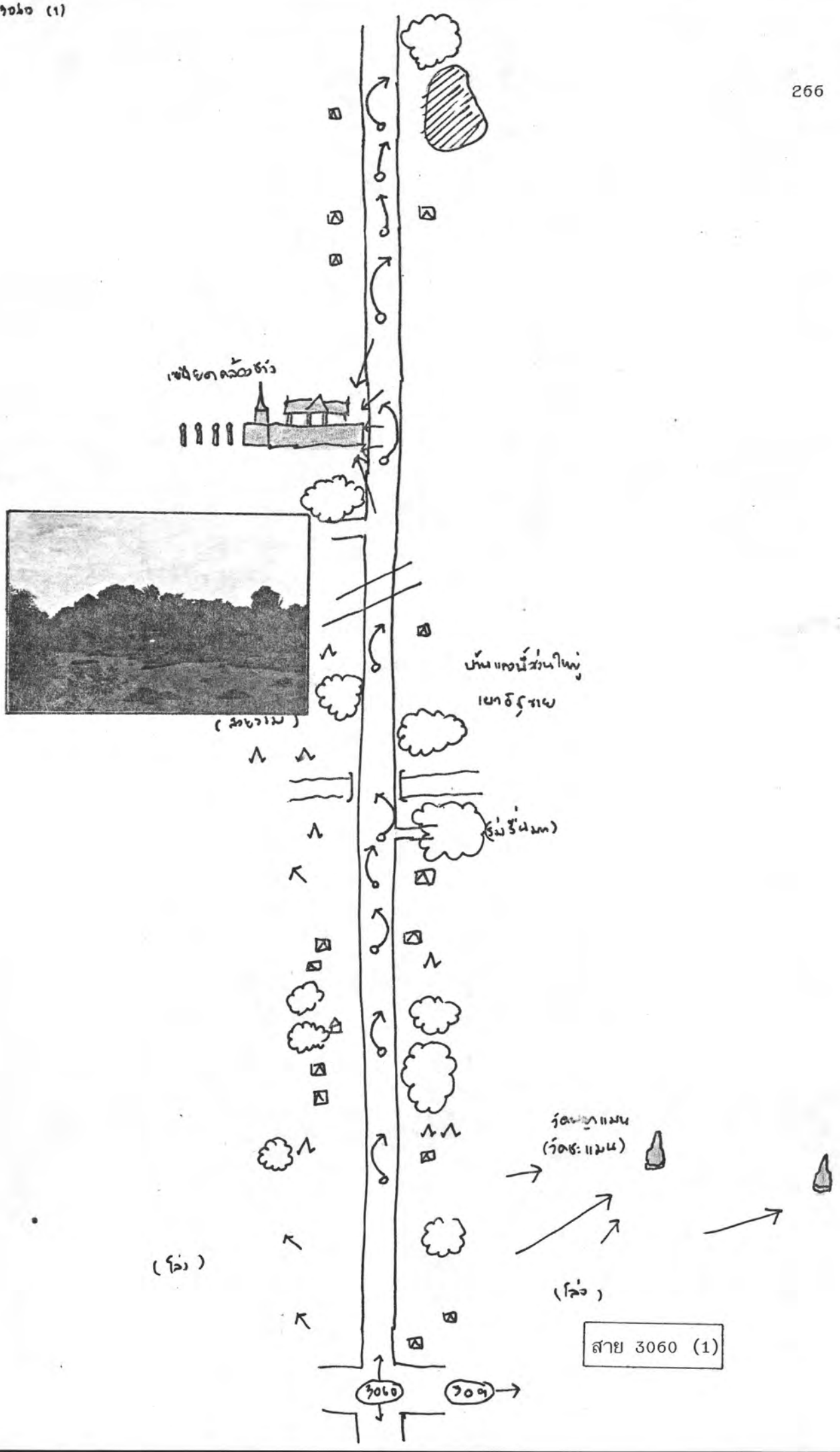
สาย 3060 (1)
3060
3009

สาย 3060 (2)

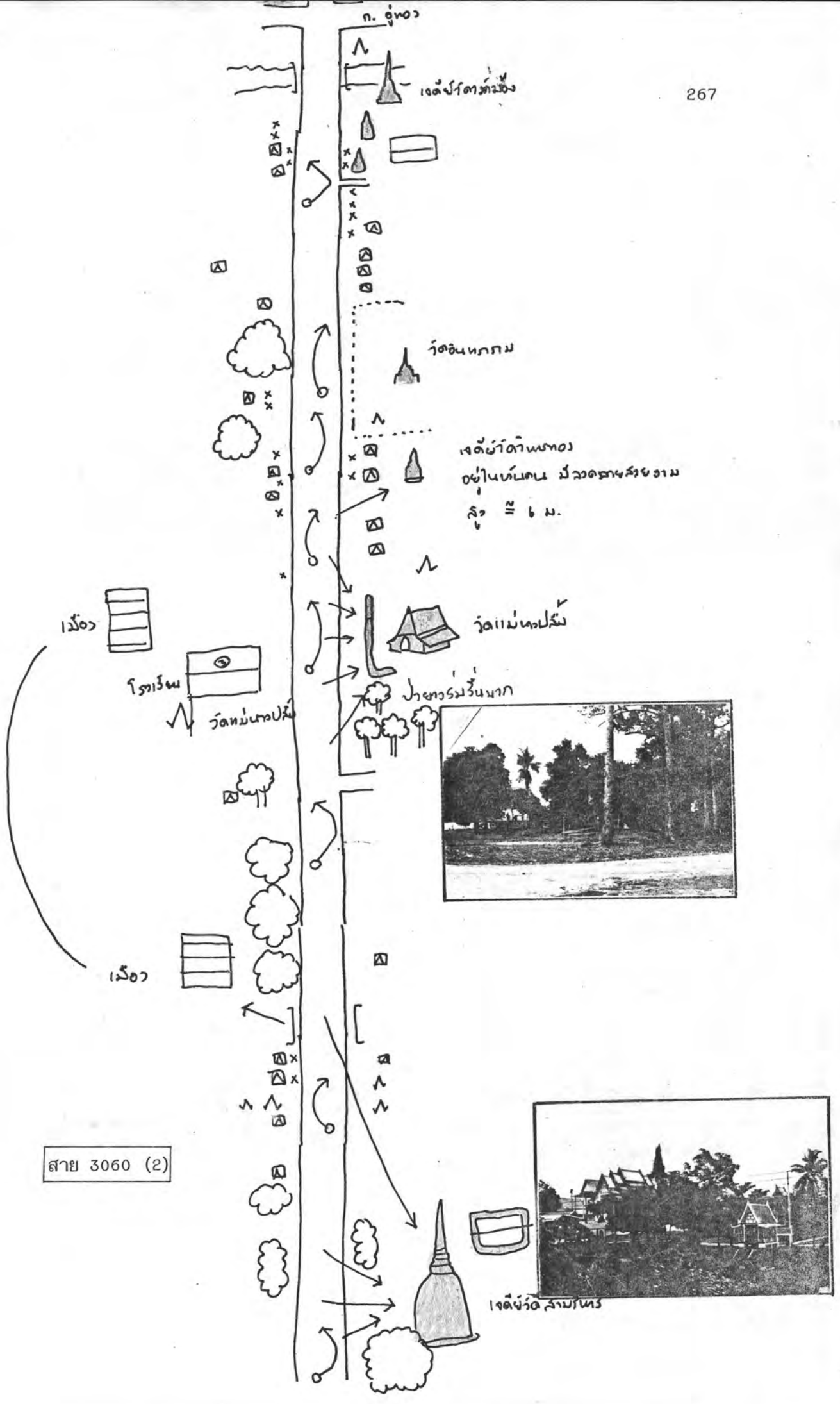

สาย 3060 (2)

ก. เพนียดคล้องช้าง

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. แนวกำแพงสีขาว
2. ศาลาตำหนักทรงไทย
3. พื้นที่สีเขียวรอบบริเวณ

สภาพโดยทั่วไป
- อยู่ห่างไกลจากชุมชนแออัด
- ถนนเป็นลูกรังอัดแน่น เตรียมราดยางแอสฟัลท์ (พ.ศ. 2533)
- ความสวยงามของสถาปัตยกรรม และบริเวณป่าต้นไม้โดยรอบ

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน
- ยังไม่มีเนื่องจากอยู่ห่างไกลจากชุมชนแออัด

ปัญหาที่คาดในอนาคต
- ควรได้รับการควบคุมการใช้ที่ดิน ที่มีผลเกี่ยวเนื่องถึงภูมิทัศน์ส่วนรวมของพื้นที่โดยรอบ แม้ว่ายังจะไม่มีปัญหาทางด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน แต่ควรออกกฎหมายป้องกันเอาไว้

ข. วัดสามวิหาร

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. เจดีย์ขนาดใหญ่ โบสถ์
2. หนองน้ำและพื้นที่สีเขียวโดยรอบ

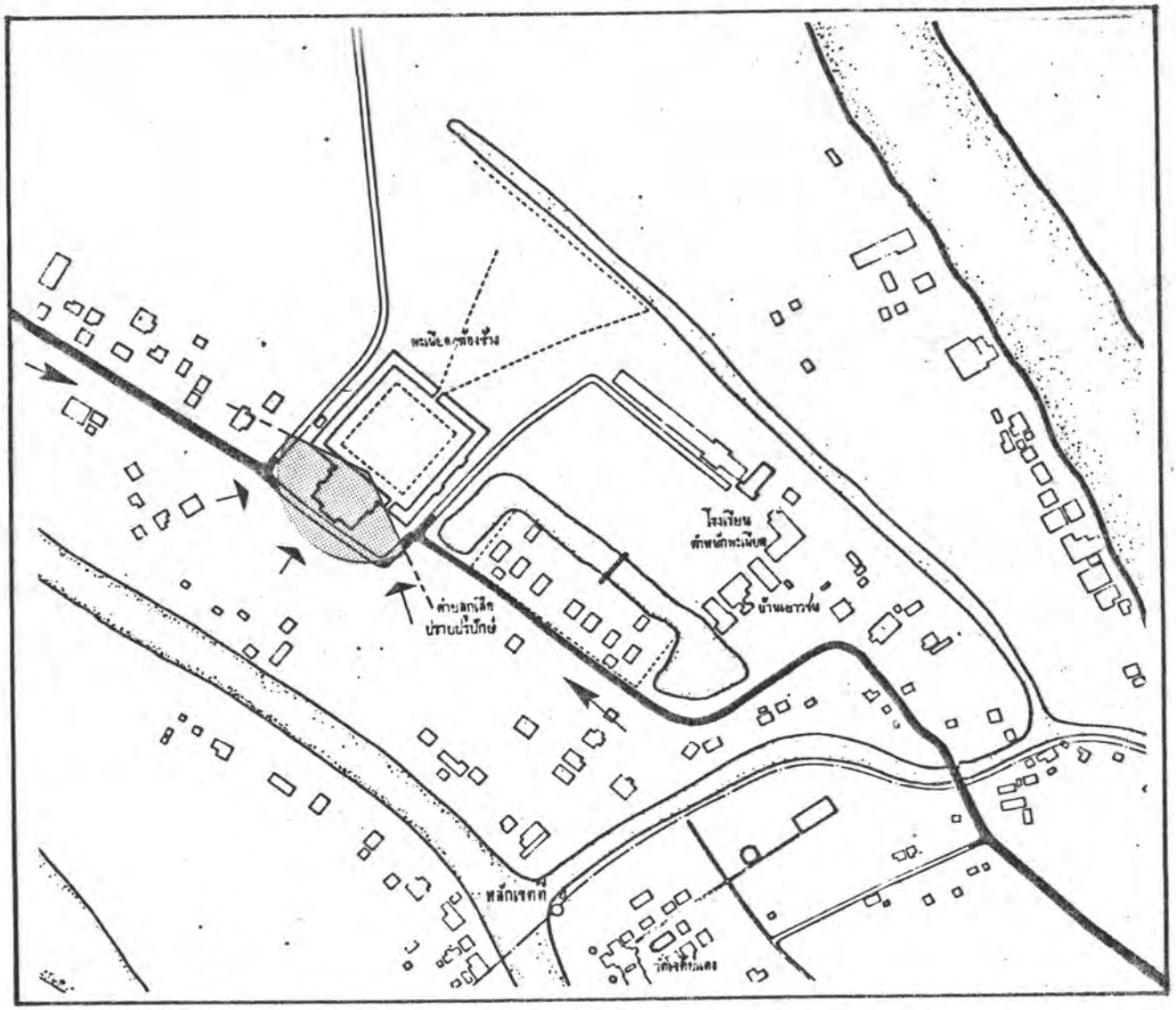

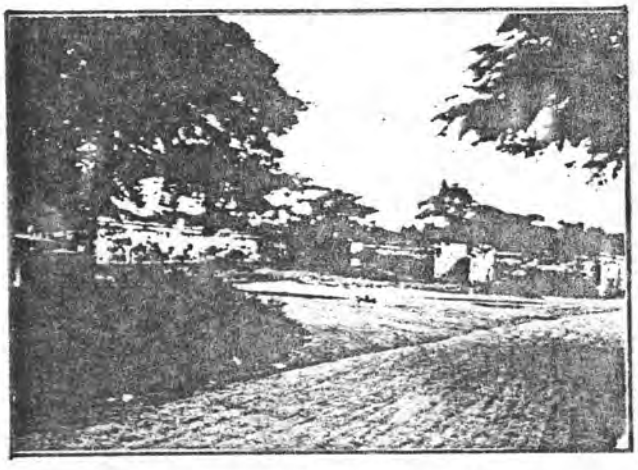

ทิวทัศน์จากถนนสาย 3060 ถึง เพนียดคล้องช้าง

เหนือ

ลักษณะโดยทั่วไป
- เนื่องจากเส้นทางสาย 3060 มีความคดเคี้ยว จึงทำให้เกิดการประจันอย่างจังงังของโบราณสถานประกอบกับความใหญ่โตขององค์เจดีย์วัด
- มีหนองน้ำโดยรอบบริเวณ ทำให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่กระด้างและมีความสวยงาม

ปัญหาทางภูมิทัศน์ในปัจจุบัน
- มีสายไฟฟ้าพาดไปมา เป็นลักษณะของความด้อยพัฒนา
- มีการสร้างศาลา และบ้านเรือนในบริเวณใกล้เคียง ทำให้เกิดเป็นจุดด้อยของภูมิทัศน์ในบริเวณนี้และทำให้เกิดมีปัญหาชุมชนแออัดของบ้านเรือนที่อยู่ใกล้เคียงบริเวณ

ปัญหาที่คาดในอนาคต
- เนื่องจากชุมชนที่พักอาศัย จะมีเพิ่มจำนวนมากขึ้น จึงอาจทำให้เกิดปัญหาทางด้านการปลูกสร้างบ้านพักอาศัยที่มีรูปแบบที่ไม่เข้ากับสถาปัตยกรรมที่มีอยู่เดิม แม้การปลูกสร้างบ้าน จะไม่ได้เข้ามาสร้างในพื้นที่ของวัดก็ตาม แต่ก็อาจทำให้ภูมิทัศน์โดยรวมด้อยค่าลงและจุดทิวทัศน์ที่สวยงาม (Vista) ของวัดสามวิหาร ได้แก่ บริเวณก่อนถึงวัด บริเวณเส้นโค้ง (ดังรูป 5.36) ซึ่งควรมีการสงวนทิวทัศน์จุดนี้เอาไว้

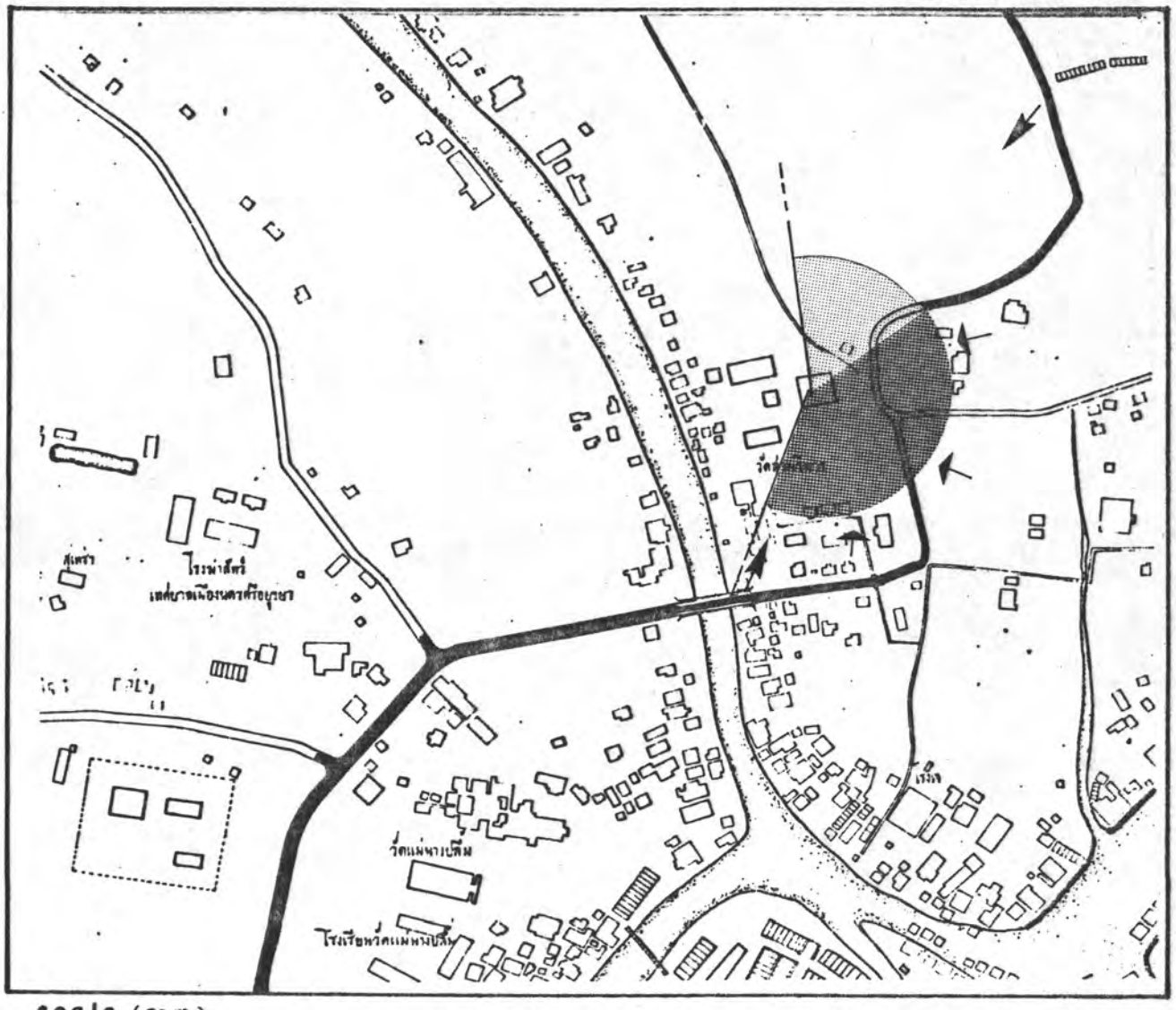

scale (50 m.)

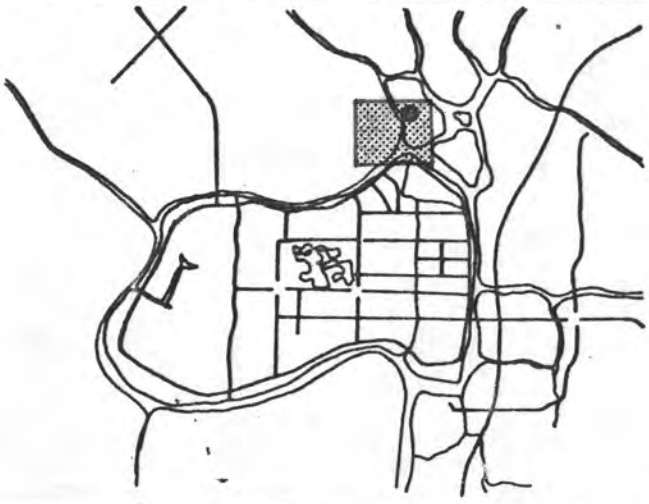

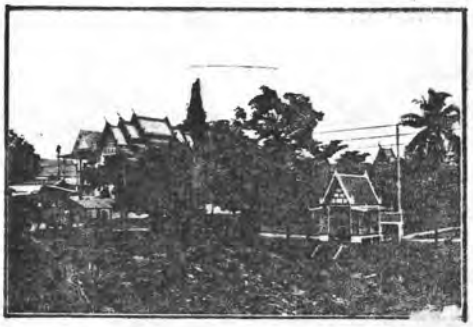

ทิวทัศน์จากถนนสาย 3060 ถึงวัดสามวิหาร

เหนือ

ค. วัดแม่นางปลื้ม

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. ฐานเจดีย์ด้านหลังโบสถ์
2. โบสถ์วัดเก่ามีสภาพทรุดโทรม
3. ป่ายางบริเวณใกล้เคียงกับวัด

สภาพโดยทั่วไป – เป็นถนนลูกรังอัดแน่น เตรียมลาดยางแอสฟัลท์
– มีป่ายางที่สวยงามและร่มรื่นอยู่บริเวณข้างวัด
– โบสถ์เก่ามีการทรุดโทรมมาก
– มีชุมชนและโรงเรียนอยู่โดยรอบบริเวณ

ปัญญาทางด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน – ยังไม่มี แต่ในบริเวณนี้เป็นบริเวณที่มีชุมชนบ้านพักอาศัยอยู่

ปัญหาที่คาดในอนาคต – เนื่องจากชุมชนนี้เป็นชุมชนที่ต่อเนื่องมาจากบริเวณชุมชนหัวรอ จึงมีความหนาแน่นเพิ่มขึ้น ดังนั้นในอนาคตอันใกล้ จะเป็นชุมชนที่มีความหนาแน่นมากขึ้น จึงอาจทำให้มีปัญหาต่อทางด้านภูมิทัศน์โดยรอบในอนาคต และป่ายางอาจจะถูกทำลายลง จึงควรได้รับการป้องกันและคุ้มครองโดยการควบคุมการใช้พื้นที่ในบริเวณนี้

แผนที่ ที่ 5.37

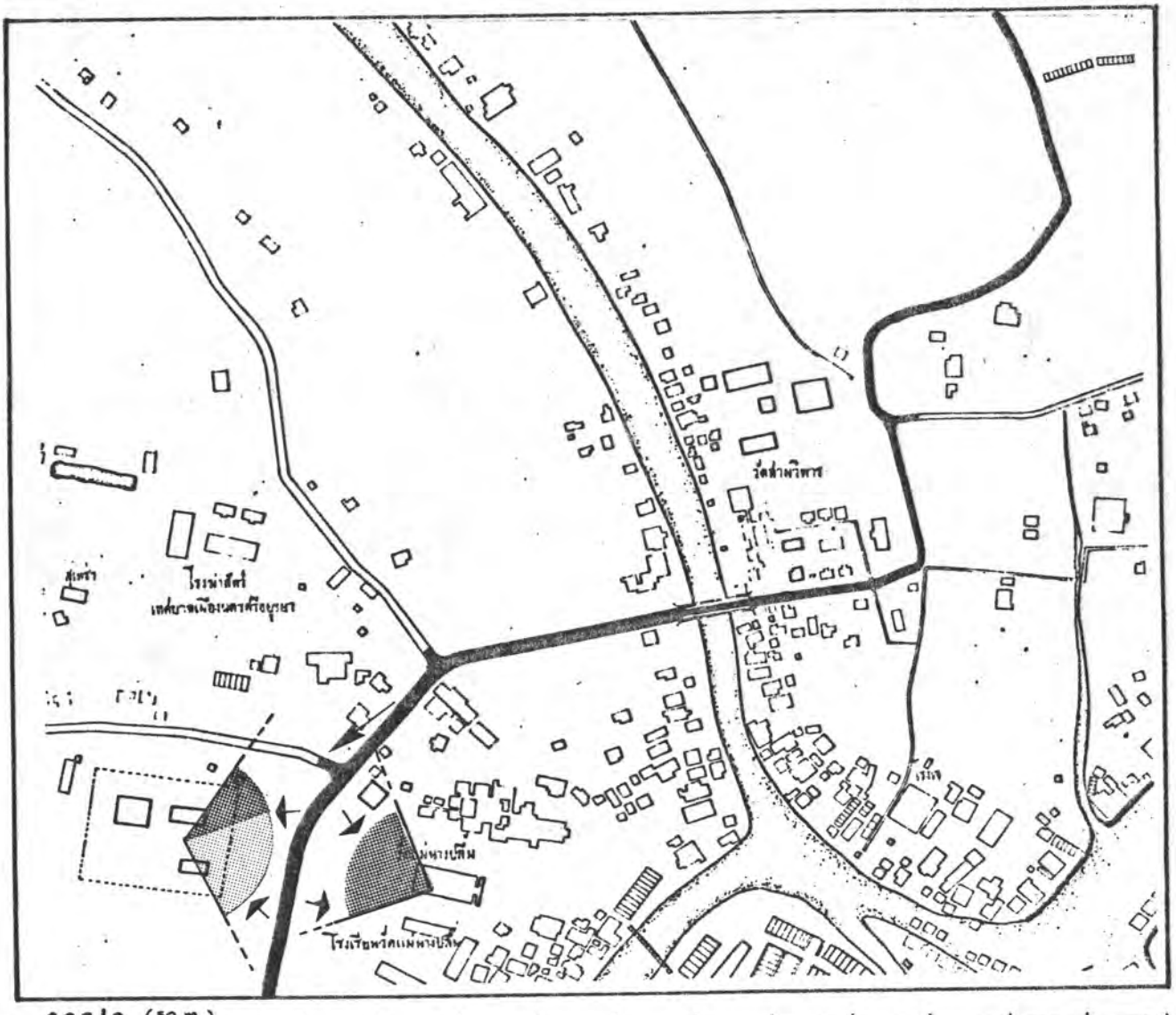

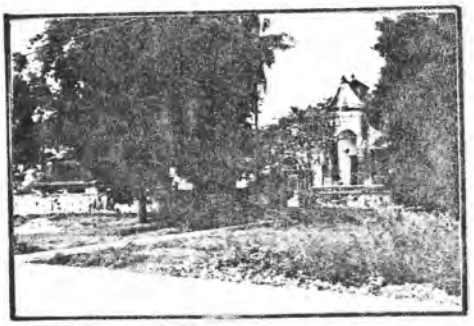

ทิวทัศน์จากถนนสาย 3060 ถึงวัดแม่นางปลื้ม

5.3.8 <u>เส้นทางไปวัดไชยวัฒนาราม ถึงหมู่บ้านโปรตุเกส</u> เป็นเส้นทางที่แยกจากถนนสาย 3263 และวิ่งขนานกับแนวแม่น้ำเจ้าพระยามาทางด้านใต้ของเกาะเมือง มีระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร หากนับจากจุดเริ่มต้นถึงหมู่บ้านโปรตุเกส โดยสามารถมองเห็นจุดหมายตาที่สำคัญ (Landmark) จากถนนสายนี้ได้ 3 จุด คือ

ก. วัดไชยวัฒนาราม

ข. วัดเซนโยเซฟ (บ้านญวน)

ค. วัดพุทไธสวรรย์

ก. <u>วัดไชยวัฒนาราม</u>

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. พระปรางค์องค์ใหญ่มีความสูง 42 เมตร
2. มณฑปทิศ และระเบียงคต
3. ทัศนียภาพเมืองโบราณ

สภาพโดยทั่วไป
- เป็นวัดร้าง
- เส้นทางสายนี้ตัดผ่านวัดไชยวัฒนารามได้มุมมองที่สวยงาม และเยี่ยมยอดมาก
- การตัดถนนอ้อมโบราณสถาน สร้างความตื่นตาให้กับผู้ที่สัญจรไปมา
- พื้นถนนเป็นลูกรังอัดเรียบเตรียมลาดยางแอสฟัลท์
- บริเวณโดยรอบยังไม่มีบ้านเรือน มีแต่ป่าไม้พุ่มเตี้ย
- ทัศนียภาพเมืองโบราณสวยงามและสมบูรณ์แบบ

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน
- ไม่มีปัญหาทางด้านภูมิทัศน์ เนื่องจากห่างไกลจากชุมชน และเส้นทางยังไม่ได้รับความสะดวก

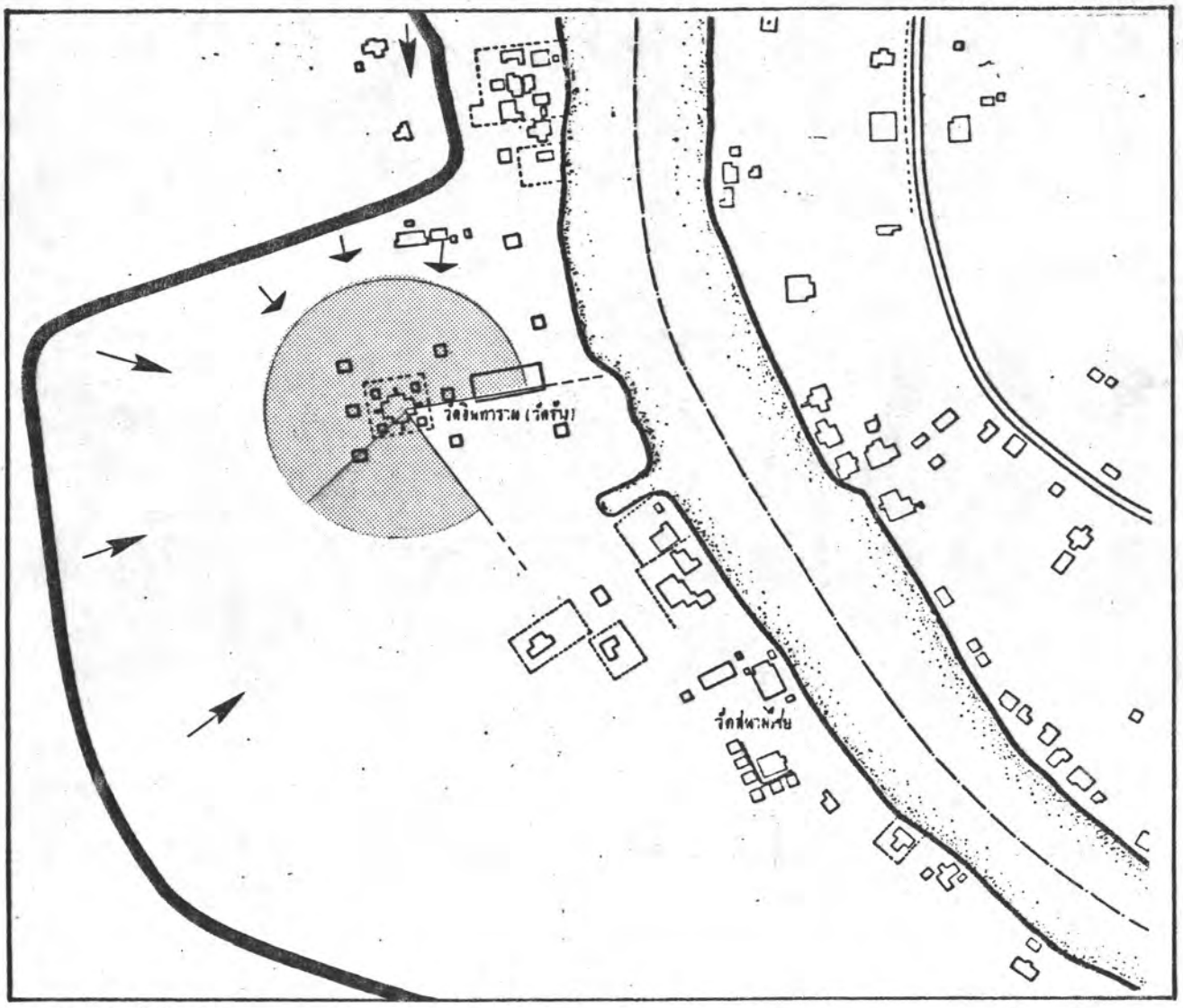

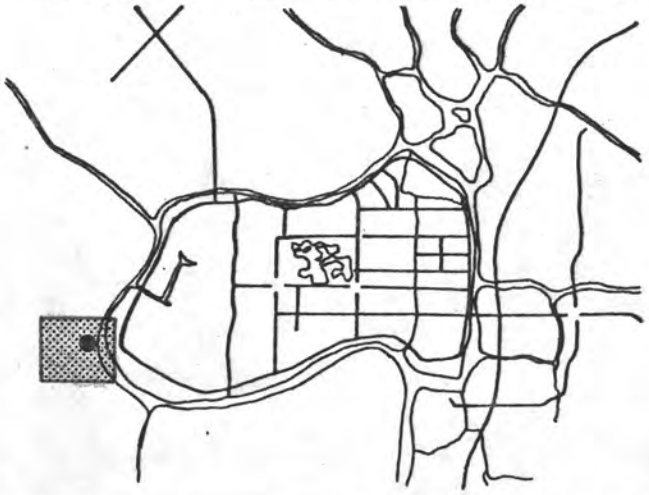

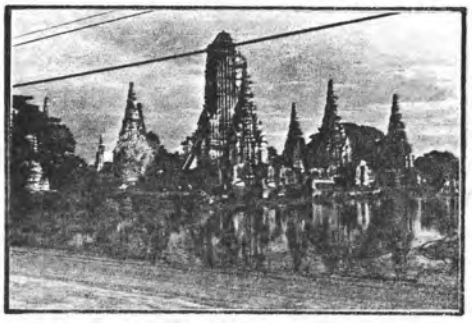

ทิวทัศน์จากเส้นทางสู่บ้านโปรตุเกส ถึง วัดไชยวัฒนาราม

ปัญหาที่คาดในอนาคต - เมื่อถนนสายนี้สร้างเรียบร้อยแล้ว จะนำเอาความเจริญมาสู่พื้นที่ ทำให้เกิดสิ่งก่อสร้างใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นได้โดยง่าย อันจะเป็นการทำลายสภาพภูมิทัศน์และความงามของทิวทัศน์ (Vista) ที่มีอยู่ให้ด้อยค่าลง จากการเกิดสิ่งเจือปนทางด้านสถาปัตยกรรม ดังนั้นจึงควรได้รับการคุ้มครองพื้นที่บริเวณนี้ด้วย

ข. <u>วัดเชนโยเชฟ</u>

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. ยอดโบสถ์ วัดเชนโยเชฟ
2. พื้นที่สีเขียวโดยรอบ ได้แก่ป่าพุ่มเตี้ย

สภาพโดยทั่วไป - จากถนนสายนี้มองสู่วัดเห็นยอดโบสถ์สูงตะหง่านอยู่เบื้องหน้า

- ป่าไม้พุ่มเตี้ยช่วยเน้นให้สิ่งก่อสร้างมีความเด่นมากขึ้น

ปัญหาภูมิทัศน์ในปัจจุบัน - ไม่มี เนื่องจากอยู่ห่างไกลจากชุมชน และปัญหาเรื่องการคมนาคม

ปัญหาที่คาดในอนาคต - เนื่องจากบริเวณนี้ห่างไกลจากชุมชน จึงยังคงสภาพความเป็นพื้นที่ที่ยังไม่มีสิ่งก่อสร้างขึ้นมาบดบังตัวสถาปัตยกรรม

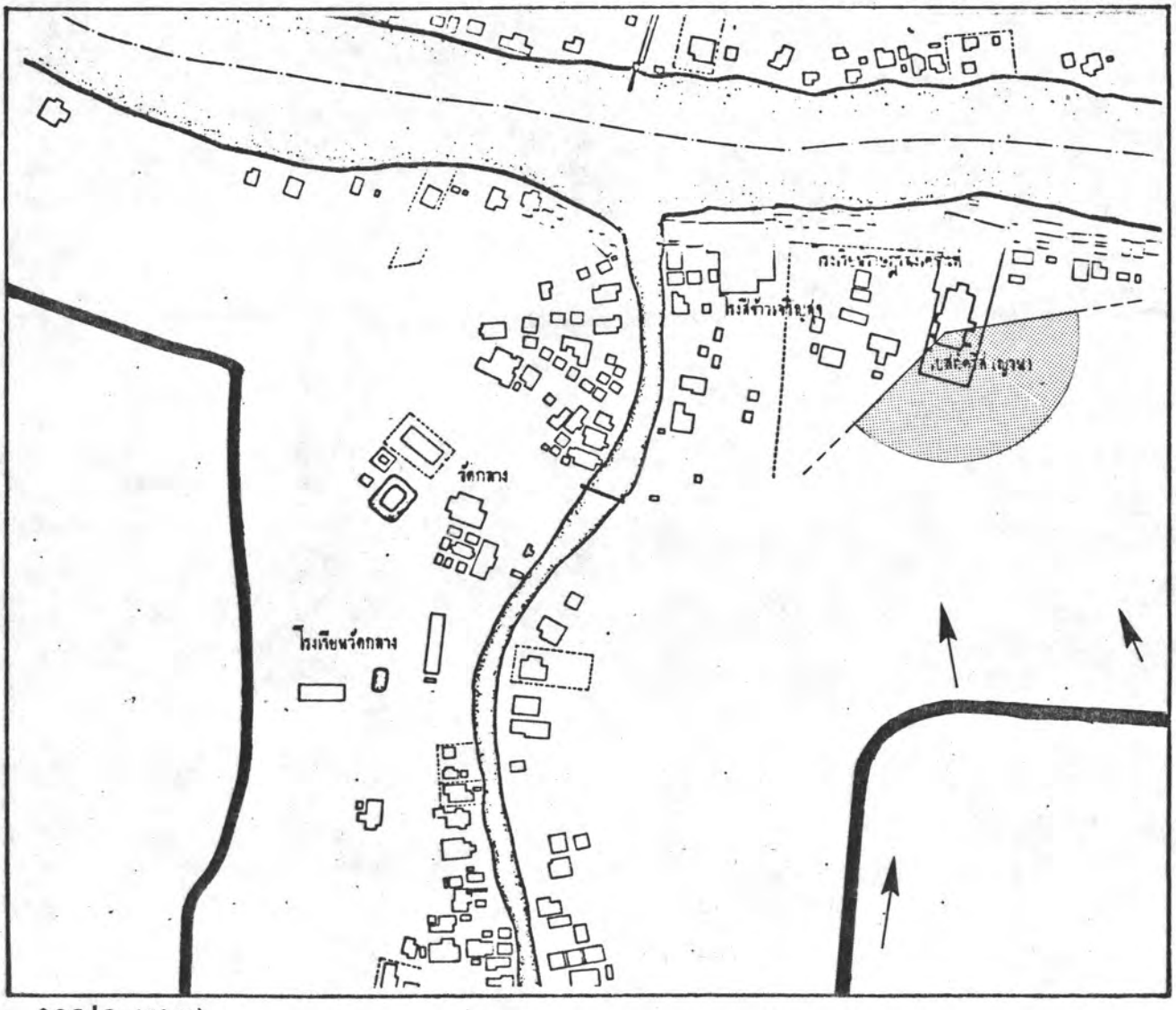

scale (50 m.)

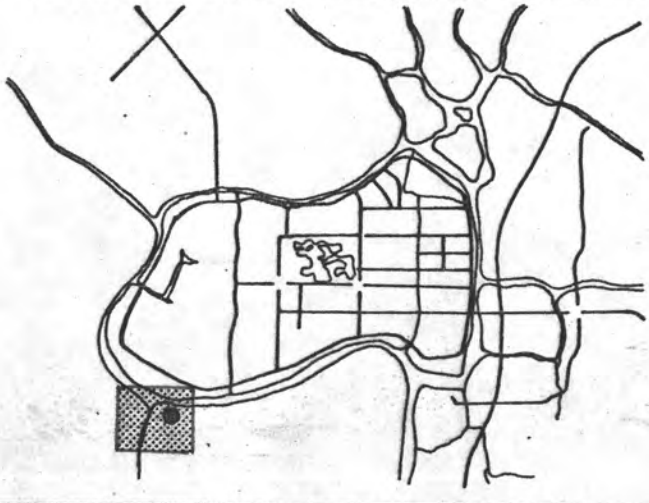

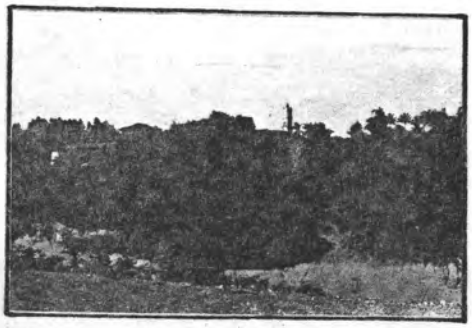

ทิวทัศน์จากเส้นทางสู่บ้านโปรตุเกส ถึงวัดเซนโยเซฟ

เหนือ

ค. วัดพุทไธสวรรย์

ที่หมายตาและองค์ประกอบที่ต้องสงวน ได้แก่

1. ยอดพระปรางค์วัด มีความสูง 35 เมตร
2. พื้นที่สีเขียวโดยรอบ ได้แก่ป่าพุ่มเตี้ย

สภาพโดยทั่วไป
- สามารถมองเห็นยอดพระปรางค์วัดพุทไธสวรรย์จากตำแหน่งที่มาจากไกล ๆ ได้
- มีป่าไม้พุ่มเตี้ย ช่วยเน้นให้โบราณสถานมีความสง่างามมากขึ้น

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในปัจจุบัน
- ไม่มี เนื่องจากอยู่ห่างไกลจากชุมชน และการเข้าถึงลำบาก

ปัญหาที่คาดในอนาคต
- จะยังไม่มีในอนาคตอันใกล้ เนื่องจาก ห่างไกลจากชุมชนแออัด

5.4 สรุป คุณภาพภูมิทัศน์เมือง ตามเส้นทางสัญจร

จากคุณภาพภูมิทัศน์เมือง ตามเส้นทางสัญจร (Paths) หลักที่มีศักยภาพสูงในการนำเสนอภูมิทัศน์ดั่งเดิมของเมือง ทั้ง 13 เส้นทาง ภายในพื้นที่ มีทิวทัศน์ (Vista) ที่ปรากฏอยู่บนเส้นทางนี้ทั้งสิ้น 40 จุด ดังที่ได้เสนอรายละเอียดไปแล้วข้างต้น และจากการศึกษาคุณภาพภูมิทัศน์ทั้ง 40 จุด พบว่า ทิวทัศน์ในแต่ละจุดของเมืองที่ได้รับการสำรวจนี้สามารถจัดลำดับปัญหา ของคุณภาพภูมิทัศน์ เพื่อไปใช้ในการนำเสนอการปรับปรุงคุณภาพภูมิทัศน์เมือง ภายในพื้นที่ เมืองอยุธยา ได้ 4 ลำดับ ดังนี้คือ

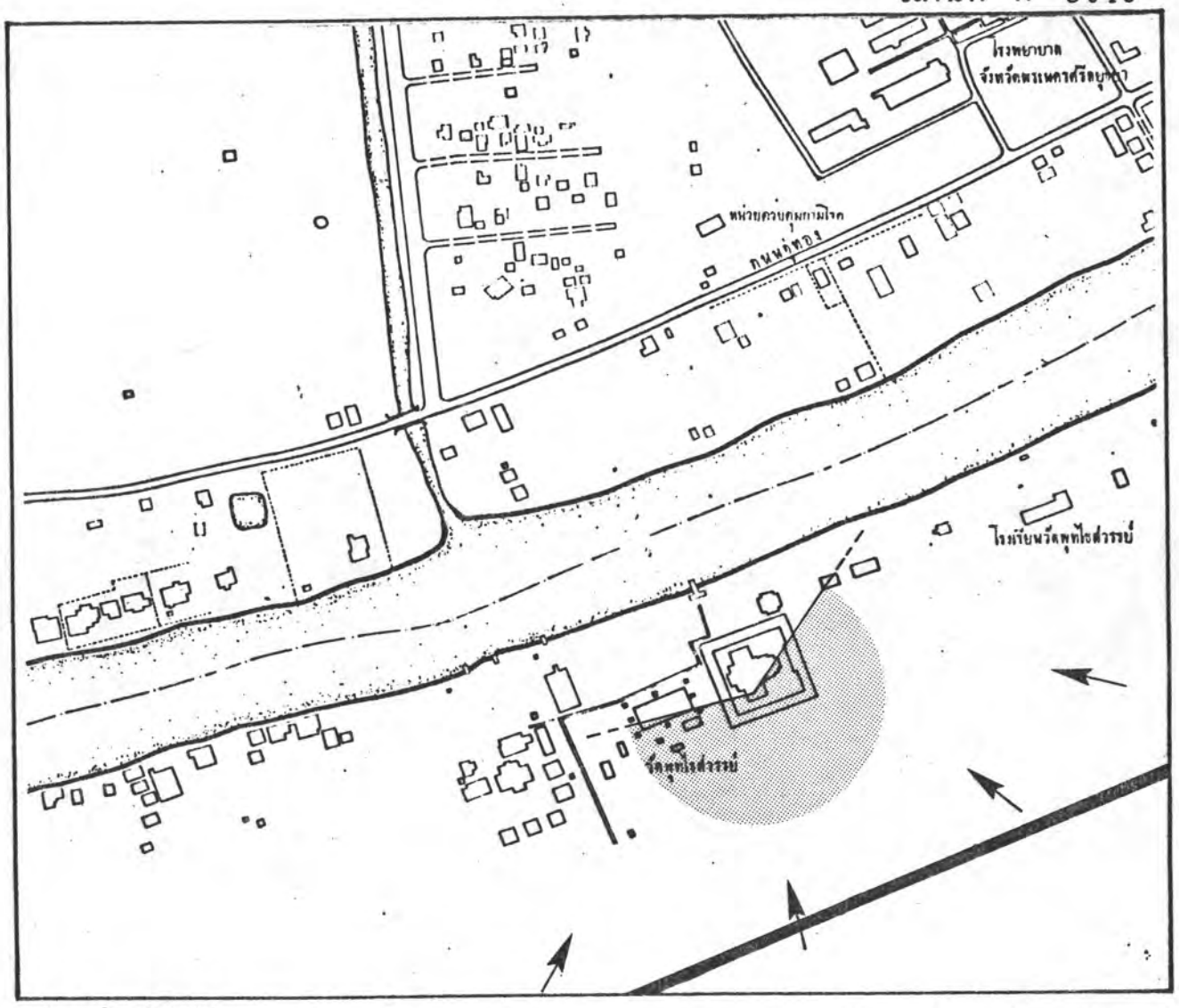

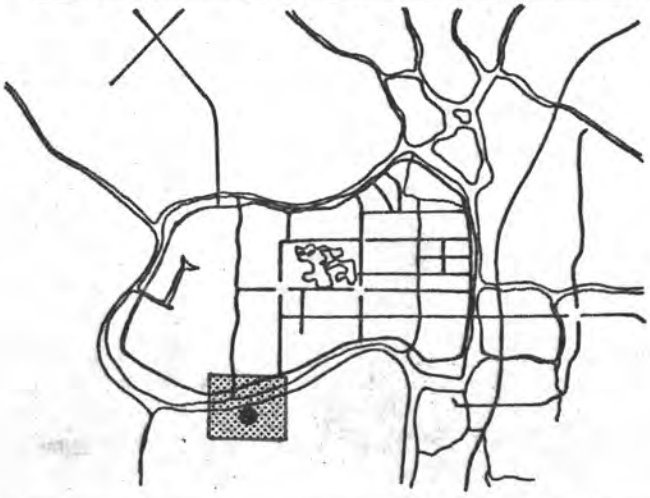

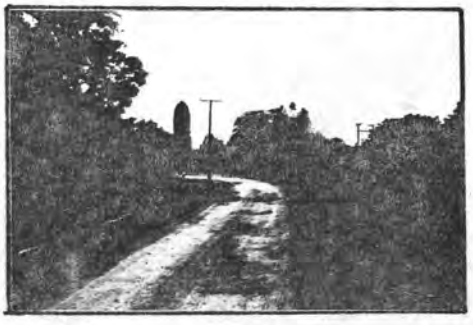

ทิวทัศน์จากเส้นทางสู่บ้านโปรตุเกส ถึง วัดพุทไธสวรรย์

ลำดับที่ 1 จุดที่ไม่มีปัญหาทางด้านภูมิทัศน์เมือง ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ลำดับที่ 2 จุดที่ไม่มีปัญหาทางด้านภูมิทัศน์เมือง ในปัจจุบัน แต่อาจจะเกิดปัญหาในอนาคตขึ้นได้

ลำดับที่ 3 จุดที่มีปัญหาขนาดเบาทางด้านภูมิทัศน์เมือง ในปัจจุบัน และสามารถแก้ไขได้โดยเร็ว

ลำดับที่ 4 จุดที่มีปัญหาขนาดหนักทางด้านภูมิทัศน์เมือง ในปัจจุบัน และต้องใช้เวลาในการแก้ปัญหา

ลำดับที่ 1 จุดที่ไม่มีปัญหาทางด้านภูมิทัศน์เมืองทั้งในปัจจุบันและอนาคต อันเนื่องมาจาก ได้รับการอนุรักษ์คุ้มครอง จากกรมศิลปากร หรืออาจหมายถึงสถานที่ ๆ อยู่ห่างไกล จากชุมชน และการคมนาคมยังไม่สะดวกนัก อันเป็นผลทำให้ รอดพ้นจากการปลูกสร้าง อาคารประชิด และบดบังภูมิทัศน์เมือง ดังนั้นจึงเป็นสถานที่ที่ไม่มีปัญหาทางด้านการมองเมือง (Visual) จุดทิวทัศน์ (Vista) ในลำดับที่ 1 มีทั้งหมด 17 จุด ได้แก่

1. วัดขุนเมืองใจ (จากถนนโรจนะ)
2. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา (จากถนนโรจนะ)
3. วัดพุทธไธสวรรย์ (เส้นทางน้ำ)
4. วัดพุทไธสวรรย์ (เส้นทางไปวัดไชยวัฒนารามถึงหมู่บ้านโปรตุเกส)
5. วัดเซนโยเซฟ (เส้นทางน้ำ)
6. วัดเซนโยเซฟ (เส้นทางไปวัดไชยวัฒนารามถึงหมู่บ้านโปรตุเกส)
7. วัดไชยวัฒนาราม (เส้นทางน้ำ)
8. วัดไชยวัฒนาราม (เส้นทางไปวัดไชยวัฒนารามถึงหมู่บ้านโปรตุเกส)
9. เจดีย์ศรีสุริโยทัย วัดกษัตราธิราช วัดธรรมาราม (จากถนนอู่ทอง)
10. เจดีย์ศรีสุริโยทัย วัดกษัตราธิราช วัดธรรมาราม (เส้นทางน้ำ)
11. อุทยานประวัติศาสตร์สวนสมเด็จฯ (จากถนนอู่ทอง)
12. ศาลหลักเมือง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (ถนนศรีสรรเพชญ)
13. วิหารมงคลบพิตร วัดพระศรีสรรเพชญ พระราชวังหลวง (ถนนศรีสรรเพชญ)
14. เจดีย์วัดชุมแสง เจดีย์วัดญาณเสน บึงพระราม (ถนนนเรศวร)

15. วัดอโยธยา วัดดุสิตาราม (ถนนสาย 3058)

16. วัดพนัญเชิง (ถนนสาย 3059)

17. เพนียดคล้องช้าง (ถนนสาย 3060)

ลำดับที่ 2 จุดที่ในปัจจุบันไม่มีปัญหาทางด้านภูมิทัศน์เมือง แต่อาจเกิดปัญหาขึ้นในอนาคต หากไม่ได้รักการคุ้มครอง และควบคุมการใช้พื้นที่ ในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งโดยส่วนใหญ่ จะอยู่ภายนอกเขตการคุ้มครอง และเป็นที่ดินของเอกชน ซึ่งอยู่ใกล้กับชุมชนที่มีแนวโน้มในการขยายตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งแม้ว่าปัจจุบัน จะยังไม่เกิดปัญหา แต่ในอนาคตอันใกล้นี้ อาจเกิดการปลูกสร้างอาคารประชิดหรือบดบังความสง่างามของภูมิทัศน์เมือง โดยในลำดับที่ 2 นี้ มีจุดทิวทัศน์ (Vista) ทั้งหมด 11 จุดได้แก่

1. วัดใหญ่ชัยมงคล (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32)

2. วัดใหญ่ชัยมงคล (จากเส้นทางรถไฟ)

3. วัดอโยธยา วัดดุสิตาราม เจดีย์วัดวิหารขาว (เส้นทางรถไฟ)

4. สะพานปรีดี-ธำรง (ทางหมายเลข 309)

5. เจดีย์ วัดภูเขาทอง (เส้นทางหมายเลข 309 จากอ่างทอง)

6. สะพานปรีดี-ธำรง วัดพิชัย วัดกล้วย (เส้นทางน้ำ)

7. ทัศนียภาพริมคลองเมือง (ถนนอู่ทอง)

8. วัดมหาธาตุ วัดราชบูรณะ บึงพระราม (ถนนชีกุน)

9. วัดสมณโกฐาราม วัดกุฎีดาว (เส้นทางหมายเลข 3058)

10. วัดมเหยงค์ วัดช้าง (เส้นทางหมายเลข 3058)

11. วัดใหญ่ชัยมงคล (เส้นทางหมายเลข 3059)

ลำดับที่ 3 จุดที่มีปัญหาขนาดเบา ทางด้านภูมิทัศน์เมืองในปัจจุบัน ที่สามารถแก้ไขได้โดยเร็ว ซึ่งโดยส่วนใหญ่ จะมีสาเหตุมาจากองค์ประกอบปลีกย่อย ที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดตามขัดแย้ง (Conflict) ทางด้านภูมิทัศน์ อันได้แก่ ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ เครื่องประดับถนน (Furniture Street) ที่ไม่มีความพิถีพิถันในการเลือกใช้ รวมไปถึงวัสดุ สีสรร ที่ขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เนื่องจากไม่ได้รับการแนะนำในการควบคุมการใช้วัสดุ และสีสรรที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม และสารูปของความเป็นเมืองโบราณ

แต่ปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้ในเวลาอันรวดเร็ว เนื่องจากไม่ได้เป็นปัญหาขนาดใหญ่ หากได้รับการประชาสัมพันธ์ และออกกฎระเบียบในการแก้ไข จุดปัญหาในลำดับนี้มีทั้งหมด 4 จุด ได้แก่

1. วัดเกษ คุ้มขุนแผน วัดพระราม บึงพระราม (ถนนศรีสรรเพชญ)
2. วัดบรมพุทธาราม (ถนนศรีสรรเพชญ)
3. วัดสามวิหาร (เส้นทางหมายเลข 3060)
4. วัดแม่นางปลื้ม (เส้นทางหมายเลข 3060)

ลำดับที่ 4 จุดที่มีปัญหาขนาดหนักทางด้านภูมิทัศน์เมือง ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ต้องใช้เวลาในการแก้ไขปัญหา เป็นบริเวณที่ควรจะได้รับการปรับปรุง และแก้ไข โดยเร่งด่วน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรมมากขึ้น ทั้งทางด้านความเป็นระเบียบ สวยงามในการมอง (Visual) และในด้านการอนุรักษ์สภาพสถาปัตยกรรมเมืองเก่า โดยสถานที่ ๆ มีปัญหาทางด้านภูมิทัศน์ ในลำดับที่ 4 นี้มีทั้งหมด 8 จุด ได้แก่

1. เจดีย์วัดสามปลื้ม (ถนนสาย 309)
2. ป้อมเพชร (เส้นทางน้ำ)
3. พระราชวังจันทรเกษม (เส้นทางน้ำ)
4. พระราชวังจันทรเกษม (ถนนอู่ทอง)
5. เจดีย์คู่วัดเขียน (ถนนอู่ทอง)
6. วัดญาณเสน วัดธรรมมิกราช (ถนนอู่ทอง)
7. วัดสุวรรณาวาส วัดพลับพลาชัย (ถนนวีกุน)
8. วัดราชบูรณะ วัดมหาธาตุ (ถนนนเรศวร)